КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН ПРЕЗИДЕНТИНИН

ЖАРЛЫГЫ

УКАЗ

ПРЕЗИДЕНТА КЫРГЫЗСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

2021-2024-жылдарга Кыргыз Республикасында коррупцияга каршы аракеттенүү жана анын себептерин жоюу боюнча мамлекеттик стратегия жөнүндө

Коррупцияга каршы аракеттенүүнү күчөтүү, мамлекеттик органдар жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдары тарабынан коррупциялык көрүнүштөрдү алдын алууга багытталган натыйжалуу антикоррупциялык механизмдерди колдонуу максатында жана Кыргыз Республикасынын Коопсуздук кеңешинин 2020-жылдын 17-сентябрындагы № 13 “2021-2024-жылдарга Кыргыз Республикасында коррупцияга каршы аракеттенүү жана анын себептерин жоюу боюнча мамлекеттик стратегиянын долбоору жөнүндө” чечимине ылайык **токтом кылам**:

1. Тиркелген 2021-2024-жылдарга Кыргыз Республикасында коррупцияга каршы аракеттенүү жана анын себептерин жоюу боюнча мамлекеттик стратегия (мындан ары – Стратегия) бекитилсин.

2. Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнө Кыргыз Республикасынын Жогорку Кеңеши жана тиешелүү мамлекеттик органдар менен биргелешип Стратегияны ишке ашырууга багытталган ченемдик укуктук актыларды иштеп чыгуу жана кабыл алуу сунушталсын.

3. Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнө, Кыргыз Республикасынын Жогорку сотуна, Кыргыз Республикасынын Башкы прокуратурасына жана башка мамлекеттик органдарга, ошондой эле жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарына Стратегияны ишке ашыруунун алкагында кыска мөөнөттүү жана узак мөөнөттүү мезгилдерге коррупцияга каршы аракеттенүү боюнча иш-чаралардын деталдуу пландарын (мындан ары – антикоррупциялык пландар) эки жумалык мөөнөттө иштеп чыгуу сунушталсын.

КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН ПРЕЗИДЕНТИНИН

ЖАРЛЫГЫ

УКАЗ

ПРЕЗИДЕНТА КЫРГЫЗСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

О Государственной стратегии по противодействию коррупции и ликвидации ее причин в Кыргызской Республике на 2021-2024 годы

В целях усиления противодействия коррупции, применения государственными органами и органами местного самоуправления эффективных антикоррупционных механизмов, ориентированных на предупреждение коррупционных проявлений, и в соответствии с решением Совета безопасности Кыргызской Республики «О проекте Государственной стратегии по противодействию коррупции и ликвидации ее причин в Кыргызской Республике на 2021-2024 годы» от 17 сентября 2020 года № 13 **постановляю**:

1. Утвердить прилагаемую Государственную стратегию по противодействию коррупции и ликвидации ее причин в Кыргызской Республике на 2021-2024 годы (далее – Стратегия).

2. Рекомендовать Правительству Кыргызской Республики во взаимодействии с Жогорку Кенешем Кыргызской Республики и соответствующими государственными органами разработать и принять нормативные правовые акты, направленные на реализацию Стратегии.

3. Рекомендовать Правительству Кыргызской Республики, Верховному суду Кыргызской Республики, Генеральной прокуратуре Кыргызской Республики и иным государственным органам, а также органам местного самоуправления в двухнедельный срок разработать детализированные планы мероприятий по противодействию коррупции в рамках реализации Стратегии на краткосрочный и среднесрочный периоды (далее – антикоррупционные планы).

4. Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнө ишке тартылган мамлекеттик органдар жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдары тарабынан антикоррупциялык пландардын өз убагында жана толук аткарылышын туруктуу негизде координациялоо жана мониторинг жүргүзүп туруу сунушталсын.

5. Кыргыз Республикасынын Коопсуздук кеңешинин катчылыгына Стратегияны ишке ашыруу боюнча аракеттерди координациялоо жүктөлсүн.

6. Төмөнкүлөр күчүн жоготту деп табылсын:

– Кыргыз Республикасынын Президентинин 2012-жылдын 2-февралындагы № 26 “Кыргыз Республикасынын антикоррупциялык саясатынын Мамлекеттик стратегиясы жана коррупцияга каршы туруу боюнча чаралар жөнүндө” Жарлыгы;

– Кыргыз Республикасынын Президентинин 2012-жылдын 14-майындагы № 102 “Кыргыз Республикасынын Президентинин 2012-жылдын 2-февралындагы “Кыргыз Республикасынын антикоррупциялык саясатынын Мамлекеттик стратегиясы жана коррупцияга каршы туруу боюнча чаралар жөнүндө” Жарлыгына өзгөртүү киргизүү тууралу” Жарлыгы.

7. Бул Жарлыктын аткарылышын контролдоо Кыргыз Республикасынын Коопсуздук кеңешинин катчылыгына жүктөлсүн.

8. Бул Жарлык расмий жарыяланган күндөн тартып күчүнө кирет.

Кыргыз Республикасынын Президенти **С.Ш. Жээнбеков**

Бишкек ш.
2020-жылдын 25-сентябры
ПЖ № 180

4. Рекомендовать Правительству Кыргызской Республики на постоянной основе осуществлять координацию и мониторинг своевременного и полного исполнения антикоррупционных планов задействованными государственными органами и органами местного самоуправления.

5. Возложить на секретариат Совета безопасности Кыргызской Республики координацию действий по реализации Стратегии.

6. Признать утратившими силу:

– Указ Президента Кыргызской Республики «О Государственной стратегии антикоррупционной политики Кыргызской Республики и мерах по противодействию коррупции» от 2 февраля 2012 года № 26;

– Указ Президента Кыргызской Республики «О внесении изменения в Указ Президента Кыргызской Республики «О Государственной стратегии антикоррупционной политики Кыргызской Республики и мерах по противодействию коррупции» от 2 февраля 2012 года» от 14 мая 2012 года № 102.

7. Контроль за исполнением настоящего Указа возложить на секретариат Совета безопасности Кыргызской Республики.

8. Настоящий Указ вступает в силу со дня официального опубликования.

Президент Кыргызской Республики **С.Ш. Жээнбеков**

г. Бишкек
25 сентября 2020 года
УП № 180

2021-2024-жылдарга
Кыргыз Республикасында коррупцияга
каршы аракеттенүү жана анын себептерин
жоюу боюнча мамлекеттик стратегия

Бишкек – 2020

Государственная стратегия
по противодействию коррупции и ликвидации ее
причин в Кыргызской Республике
на 2021-2024 годы

Бишкек – 2020

МАЗМУНУ

Киришүү 1
1. Стратегиянын преамбуласы 2
2. Учурдагы кырдаал 4
2.1. Коррупцияга каршы аракеттенүү чөйрөсүндөгү оң тенденциялар 5
2.2. Мамлекеттик органдарда жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарында коррупциянын келип чыгышынын негизги себептери 7
2.3 Коррупцияга каршы аракеттенүү жөнүндө мыйзамдар, коррупцияны алдын алуу боюнча ведомстволор аралык координациялоо 8
2.3.1 "Коррупцияга каршы аракеттенүү жөнүндө" Кыргыз Республикасынын Мыйзамы 8
2.3.2 Коррупцияны алдын алуу боюнча ведомстволор аралык координациялоо 8
2.4 Мамлекеттик органдардын антикоррупциялык пландары 9
2.5 Декларациялоо чөйрөсүндөгү мыйзамдар 11
2.6 Кызыкчылыктардын кагылышуусу 11
2.7 "Санарип Кыргызстан 2019-2023" санариптик трансформациялоо концепциясы 13
2.8 Мамлекеттик жана муниципалдык кызмат көрсөтүүлөр 13
2.9 Антикоррупциялык экспертиза жана изилдөөлөр 14
2.10 Мамлекеттик чечимдерди кабыл алуунун ачык-айкындуулугун жогорулатуу жана мамлекетти башкарууга жарандык коомдун катышуусу 16
2.10.1 Ачык Өкмөттүн Улуттук иш-аракеттер планы 16
2.10.2 Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнө караштуу Антикоррупциялык кеңеш 16
2.10.3 Маалыматка жеткиликтүүлүк жана мамлекетти башкарууга жарандык коомдун катышуусу 17
2.11. Коррупцияны алдын алуу маселелери боюнча ыйгарым укуктуу кызматкерлер 19
2.12 Антикоррупциялык агартуу жана үгүттөө 19
2.13. Мамлекеттик кызматтагы жана жеке сектордогу коррупция 21
2.14. Саясий коррупция 23
3. Стратегиянын негиз салуучу принциптери 23
4. Стратегиянын максаттары 24
5. Стратегиянын артыкчылыктуу багыттары 25
6. Стратегиянын милдеттери 26
7. Коррупцияга каршы аракеттенүү жана анын түпкү (базалык) себептерин жоюу боюнча негизги кадамдар 28
8. Коррупцияга каршы аракеттенүү маселелери боюнча эл аралык кызматташтыкты өнүктүрүү 41
9. Стратегияны ишке ашыруудагы чакырыктар жана тобокелдиктер 41
10. Стратегияны ишке ашыруу механизми 42
11. Мониторинг жүргүзүү жана баалоо 43
Тиркеме

ОГЛАВЛЕНИЕ

Введение.. 1
1. Преамбула стратегии.. 2
2. Текущая ситуация.. 4
2.1. Положительные тенденции в сфере противодействия коррупции....... 4
2.2. Основные причины возникновения коррупции в государственных органах и органах местного самоуправления 6
2.3 Законодательство о противодействии коррупции, межведомственная координация по предупреждению коррупции.. 7
2.3.1 Закон Кыргызской Республики «О противодействии коррупции» 7
2.3.2 Межведомственная координация по предупреждению коррупции 8
2.4 Антикоррупционные планы государственных органов.................... 9
2.5 Законодательство в сфере декларирования.. 10
2.6 Конфликт интересов.. 11
2.7 Концепция цифровой трансформации «Цифровой Кыргызстан 2019-2023».. 12
2.8 Государственные и муниципальные услуги.. 13
2.9 Антикоррупционная экспертиза и исследования.. 13
2.10 Повышение прозрачности принятия государственных решений и участие гражданского общества в управлении государством.................. 15
2.10.1 Национальный план действий Открытого Правительства........ 15
2.10.2 Антикоррупционный совет при Правительстве Кыргызской Республики 16
2.10.3 Доступ к информации и участие гражданского общества в управлении государством.. 16
2.11. Уполномоченные по вопросам предупреждения коррупции........... 18
2.12 Антикоррупционное просвещение и пропаганда........................ 18
2.13. Коррупция на государственной службе и в частном секторе 20
2.14. Политическая коррупция 22
3. Основополагающие принципы стратегии.. 22
4. Цели стратегии.. 24
5. Приоритетные направления стратегии.. 24
6. Задачи стратегии 25
7. Основные шаги по противодействию коррупции и ликвидации ее корневых (базовых) причин.. 27
8. Развитие международного сотрудничества по вопросам противодействия коррупции.. 39
9. Вызовы и риски при реализации стратегии.. 40
10. Механизм реализации стратегии.. 41
11. Мониторинг и оценка.. 41
Приложение

Киришүү

Эгемендүүлүк жана демократиялык кайра түзүүлөр жылдарында Кыргыз Республикасында коррупцияга каршы аракеттенүүгө жана ага каршы күрөшүүгө өзүнчө жана өзгөчө көңүл бурулган.

Мурда 2012-жылы кабыл алынган Кыргыз Республикасында антикоррупциялык саясаттын мамлекеттик стратегиясында чагылдырылган коррупцияга каршы аракеттенүүнүн максаттары жана милдеттери Кыргыз Республикасында жүрүп жаткан социалдык-экономикалык жана саясий процесстерге концептуалдык жактан ылайык келген.

Бирок жогоруда көрсөтүлгөн стратегияны ишке ашыруу этабында кабыл алынып жаткан чаралар чар жайыт, системасыз мүнөзгө ээ болгон.

2018-жылдан тартып, өлкө жетекчилигинин көрсөткөн саясий эркинен улам Кыргыз Республикасы коррупциянын кандай гана болбосун көрүнүштөрүндө ага каршы элдешкис күрөштү активдештирди жана аны жүргүзүп жатат.

Оң натыйжаларга жетишүү болду, коррупцияга каршы күрөшүүнүн олуттуу жана биздин эл тарабынан таанылган тенденциялары тагыраак көрүнө баштады.

Кыргыз Республикасынын Коопсуздук кеңешинин 2018-2020-жылдардагы чечимдери менен сот, көзөмөл, укук коргоо органдарында, экономиканын тоо-кен казуу жана ага жакын тармактарында коррупцияны жоюуга багытталган маанилүү жана негиз салуучу саясий чечимдер кабыл алынган.

Коомду жалпы улуттук максаттардын айланасына топтоштурууга чакырган жана учурдагы кыргыз мамлекеттүүлүгү үчүн бекем негиз болуп кала турган, кабыл алынган 2018-2040-жылдарга Кыргыз Республикасын өнүктүрүүнүн улуттук стратегиясында коррупциянын кандай гана болбосун көрүнүштөрүнө каршы аракеттенүү чагылдырылган.

Бул кадамдар өзүн толук актады: ар дайым келип чыгуучу коркунучтарга системасыз жооп кайтаруудан Кыргызстан стратегиялык жактан жөнгө салынган ички жана тышкы саясатка өттү.

Азыркы чакырыктарды жана коркунучтарды эске алуу менен бирдей маанидеги күн тартиби түзүлгөн – жарандарга сот, көзөмөл жана укук коргоо түзүмдөрүнө гана эмес, бардык мамлекеттик органдарга жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарына коррупциянын келип чыгышынын негизги себептери болгон ишенимин кайтарып берүү.

Ошол эле учурда, Кыргыз Республикасы коррупцияга каршы аракеттенүүнүн жана ага каршы күрөшүүнүн кайсы бир моделин көчүрүп кайталабашы керек. Биздин мамлекет маданияттын, улуттук жана руханий баалуулуктардын, биздин элдин менталитетинин

Введение

За годы независимости и демократических преобразований в Кыргызской Республике отдельное и особое внимание уделялось противодействию и борьбе с коррупцией.

Ранее цели и задачи по противодействию коррупции, отраженные в Государственной стратегии антикоррупционной политики Кыргызской Республики, принятой в 2012 году, концептуально соответствовали проходящим социально-экономическим и политическим процессам в стране.

Однако на этапе реализации вышеуказанной стратегии принимаемые меры приобрели хаотичный, бессистемный характер.

С 2018 года благодаря политической воле руководства страны ведётся активная и непримиримая борьба с коррупцией в любых ее проявлениях.

Были достигнуты положительные результаты, все отчетливее стали проявляться существенные и признаваемые гражданами тенденции в борьбе с коррупцией.

Советом безопасности Кыргызской Республики в 2018-2020 годах были приняты важные и основополагающие политические решения, направленные на искоренение коррупции в судебных, надзорных, правоохранительных органах, горнодобывающей и смежных отраслях экономики.

Противодействие любым коррупционным проявлениям нашло свое отражение в принятой Национальной стратегии развития Кыргызской Республики на 2018-2040 годы, которая призвана консолидировать общество вокруг общенациональных целей и стать крепкой основой для современной кыргызской государственности.

Данные шаги полностью оправдали себя: от бессистемного реагирования на постоянно возникающие угрозы Кыргызстан перешел к стратегически выверенной внутренней и внешней политике.

С учетом современных вызовов и угроз сложилась однозначная повестка – вернуть гражданам веру не только к судебным, надзорным и правоохранительным структурам, но и ко всем государственным органам и органам местного самоуправления.

В то же время Кыргызская Республика не должна слепо копировать чью-то модель противодействия и борьбы с коррупцией. Государство начало и продолжает создавать собственную национальную систему борьбы и предупреждения коррупции с учетом особенностей культуры, национальных и духовных ценностей, менталитета нашего народа.

В связи с этим на нынешнем этапе развития государства назрела необходимость разработки и внедрения новой Государственной стратегии по противодействию коррупции и ликвидации ее причин

өзгөчөлүктөрүн эске алып, коррупцияга каршы күрөшүүнүн жана алдын алуунун өзүнүн улуттук системасын түзүүнү баштады жана улантып жатат.

Ушуга байланыштуу биздин мамлекетти өнүктүрүүнүн азыркы этабында 2021-2024-жылдарга Кыргыз Республикасында коррупцияга каршы аракеттенүү жана анын себептерин жоюу боюнча жаңы мамлекеттик стратегияны (мындан ары – Стратегия) иштеп чыгуу жана колдонууга киргизүү зарылчылыгы келип чыкты, ал биздин мамлекет тарабынан көрүлүп жаткан антикоррупциялык күч-аракеттердин логикалык уландысы болуп калат.

Стратегияда негиз салуучу роль превентивдүү мүнөздөгү системалуу иш-чараларга бөлүнөт, алар мамлекеттик органдарда жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарында түп тамырынан коррупцияны жоюуга же минималдаштырууга, анын тереңдеги себептерин жана шарттарын гана эмес, аны жаратуучу бардык жүйөлөрдү жоюуга жардам берет. Анын ичинде бизнести өнүктүрүү, инвестицияларды тартуу үчүн административдик жана бюрократиялык тоскоолдуктарды азайтат, Кыргыз Республикасынын жарандарынын жана чет элдик жарандардын, ошондой эле ата мекендик жана чет өлкөлүк ишкерлердин мыйзамдуу кызыкчылыктарын жана укуктарын аракеттүү коргоону камсыз кылат.

Ошентип, Стратегиянын негизине коррупциянын кесепеттери менен күрөшүү эмес, коррупциялык тобокелдиктердин келип чыгышы үчүн түпкү (базалык) себептерди жана жүйөлөрдү жоюу принциби киргизилген.

Ошол эле учурда Стратегия Бириккен Улуттар Уюмунун Коррупцияга каршы күрөшүү конвенциясынын төмөнкүдөй негиз салуучу принциптерин өзүнө камтыйт:

– коррупцияга каршы күрөшүүнүн натыйжалуу жана координацияланган саясатын иштеп чыгуу жана ишке ашыруу, ал коомдун катышуусуна өбөлгө түзүүгө жана укуктук тартип, көпчүлүктүн иштерин жана көпчүлүктүн мүлкүн тийиштүү башкаруу, адилеттүүлүк жана сатылбастык, ачыктык жана жоопкерчилик принциптерин чагылдыруусу керек;

– коррупцияны алдын алууга багытталган практиканын натыйжалуу түрлөрүн орнотуу жана кубаттоо;

– коррупцияны алдын алуу жана ага каршы күрөшүү көз карашынан алганда тиешелүү укуктук документтердин жана административдик чаралардын адекваттуулугун аныктоо максатында, аларга мезгил-мезгили менен баа берүүнү жүргүзүү[1].

[1] БУУнун Коррупцияга каршы күрөшүү конвенциясы (http://minjust.gov.kg/ru/content/715)

в Кыргызской Республике на 2021-2024 годы (далее – Стратегия), которая станет логическим продолжением антикоррупционных усилий, предпринимаемых государством.

В Стратегии основополагающая роль отводится системным мероприятиям превентивного характера, которые помогут коренным образом ликвидировать или минимизировать коррупцию в государственных органах и органах местного самоуправления, искоренить не только глубинные причины и условия, но и все предпосылки, порождающие ее. В том числе максимально минимизировать административные и бюрократические преграды для развития бизнеса, привлечения инвестиций, обеспечить действенную защиту законных интересов и прав граждан Кыргызской Республики и иностранных граждан, а также отечественных и иностранных предпринимателей.

Таким образом, в основу Стратегии заложен принцип устранения корневых (базовых) причин и предпосылок для возникновения коррупционных рисков, а не борьбы с их последствиями.

В то же время Стратегия включает в себя основополагающие принципы Конвенции Организации Объединенных Наций против коррупции, такие как:

– разработка и осуществление эффективной и скоординированной политики противодействия коррупции, которая должна способствовать участию общества и отражать принципы правопорядка, надлежащего управления публичными делами и публичным имуществом, честности и неподкупности, прозрачности и ответственности;

– установление и поощрение эффективных видов практики, направленных на предупреждение коррупции;

– периодическое проведение оценки соответствующих правовых документов и административных мер с целью определения их адекватности с точки зрения предупреждения коррупции и борьбы с ней[1].

1. Преамбула Стратегии

Коррупция – это социальное явление, которое в основном выражается в виде конкретного правонарушения. К ней можно отнести не только получение, вымогательство или дачу взятки, но и хищение материальных ценностей у граждан и всего государства. Это также еще и целая система неподконтрольных государству политических, экономических и социальных правоотношений, в результате которых обеспечивается огромный незаконный

[1] Конвенция ООН против коррупции (http://minjust.gov.kg/ru/content/715)

1. Стратегиянын преамбуласы

Коррупция – социалдык көрүнүш, ал негизинен конкреттүү укук бузуу түрүндө билдирилет. Ага пара алууну, аны талап кылууну же берүүнү гана эмес, жарандардан жана бүтүндөй мамлекеттен материалдык баалуулуктарды уурдоону киргизүүгө болот, ошондой эле ал мамлекеттин контролунда болбогон саясий, экономикалык жана социалдык укуктук мамилелердин бүтүндөй системасы, анын натыйжасында финансылык, материалдык жана башка ресурстардын ири мыйзамсыз (коррупциялык) жүгүртүлүшү камсыздалат.

Стратегия Кыргыз Республикасында коррупциянын келип чыгышынын негиз салуучу жана түпкү себептерин жоюу аркылуу коррупциянын жана анын көрүнүштөрүн алдын алуу жана ага каршы күрөшүү боюнча комплекстүү, системалуу мамилени орнотууга багытталган.

Коррупцияга каршы аракеттенүү боюнча мамлекет тарабынан көрүлүп жаткан күч-аракеттерди жарандык сектордун жана бизнес-коомчулуктун колдоосу жана ага катышуусу коррупцияга каршы аракеттенүүдө негизги жана өтө маанилүү элементтердин бири болуп саналат. Ушуга байланыштуу Стратегия кандай болбосун антикоррупциялык чаралардын бөлүгүн түзүүчү катары жарандык коомдун бардык институттарын ишке активдүү тартуу боюнча иш-чараларды камтыйт.

Кандай болбосун коррупциялык жана кызматтык кылмыштар үчүн жазанын шексиздиги мурдагыдай эле антикоррупциялык саясаттын бөлүгү бойдон калат, анткени мамлекет кайсы болбосун мыйзамды жана адилеттикти бузууга токтоосуз жооп кайтарууга милдеттүү.

Мында коррупцияга каршы реалдуу күрөш жазык мыйзамдарынын алкагынан чыгып жаткандыгын белгилеп кетүү керек. Ал үзгүлтүксүз жана кылдат иликтөөнү, өзгөчө системалуу мамилени жана ыкчам чара көрүүнү талап кылат.

Коррупцияны ар кандай отчеттордо жакшы көрсөткүчтөрдү чагылдыруу менен “кагаз жүзүндө” (формалдуу) жеңүүгө болот, бул коррупциялык көрүнүштөргө каршы күрөшүүдө аракеттүү ыкма болуп саналбайт. Коррупцияны жоюуга системалуу мамиле кылуу өтө аракеттүү ыкма болот. Анын ичинде коррупциялык көрүнүштөрдү комплекстүү жоюу үчүн коррупциялык көрүнүштөргө жол берүүчү коомдук мамилелердин бүтүндөй системасын өзгөртүү талап кылынат, ал система коомчулукта кандай болбосун коррупциялык көрүнүштөргө жол берилбей тургандыкты калыптандырат жана укук-ченемдик жүрүш-турушка жүйө берет, ошону менен жарандарды жана чиновниктерди укуктук талаанын чегинде аракет кылууга мажбур кылат.

(коррупционный) оборот финансовых, материальных и других ресурсов.

Стратегия направлена на установление в Кыргызской Республике комплексного, системного подхода к предупреждению и борьбе с коррупцией и ее проявлениями посредством устранения основополагающих и корневых причин ее возникновения.

Поддержка и участие гражданского сектора и бизнес-сообщества в предпринимаемых государством усилиях по противодействию коррупции являются одним из ключевых и самых важных элементов в противодействии коррупции. В связи с этим Стратегия включает в себя мероприятия по активному привлечению всех институтов гражданского общества как одной из составляющих частей любых антикоррупционных мер.

Неотвратимость наказания за любые коррупционные и должностные преступления по-прежнему остается частью антикоррупционной политики, так как государство обязано незамедлительно реагировать на любые нарушения законодательства и справедливости.

При этом следует отметить, что реальная борьба с коррупцией выходит за рамки уголовного законодательства. Она требует постоянного и тщательного изучения, особого системного подхода и оперативного реагирования.

Коррупцию можно «победить» на бумаге (формально), показывая хорошие результаты в различных отчетах, однако это не отражает реальную картину борьбы с коррупционными проявлениями. Более действенным методом представляется системный подход к искоренению коррупции. Также для комплексного искоренения коррупционных проявлений требуется замена всей системы общественных отношений, поощряющих коррупционные проявления, на такую систему, которая формирует в обществе нетерпимость к любым коррупционным явлениям и мотивирует правомерное поведение, тем самым заставляя граждан и чиновников действовать только в рамках правового поля.

Поэтому стратегические цели Стратегии в первую очередь направлены на устранение корневых (базовых) причин коррупционных проявлений в государственном управлении и общественных отношениях, определение основных приоритетов и путей их достижения.

Определенные настоящей Стратегией цели, принципы, задачи и основные шаги по противодействию коррупции не могут быть статичными. Они должны корректироваться и дополняться по мере реализации отдельных антикоррупционных мер, с учетом результатов широкого и глубокого анализа коррупционных проявлений, причин и

Ошондуктан Стратегиянын стратегиялык максаттары биринчи кезекте мамлекеттик башкарууда жана коомдук мамилелерде коррупциялык көрүнүштөрдүн түпкү (базалык) себептерин жоюуга, аларга жетишүүнүн негизги артыкчылыктарын жана жолдорун аныктоого багытталат.

Бул Стратегия менен аныкталган максаттар, принциптер, милдеттер жана коррупцияга каршы аракеттенүү боюнча негизги кадамдар кыймылсыз болбошу керек. Коррупциялык көрүнүштөргө, себептерге жана алардын келип чыгуусунун жүйөсүнө кеңири жана терең талдоо жүргүзүүнүн, ошондой эле коррупцияга каршы күрөшүү чөйрөсүндө иштин абалына толук, ар тараптуу жана объективдүү баа берүүнүн натыйжаларын эске алып, алар айрым антикоррупциялык чаралардын ишке ашырылышы боюнча түзөтүлүп жана толукталып турууга тийиш.

2. Учурдагы кырдаал

Кыргыз Республикасында 2012-жылдын башынан тартып Кыргыз Республикасынын антикоррупциялык саясатынын мамлекеттик стратегиясы колдонулуп келет.

2020-жылга карата аталган стратегия коррупцияга каршы күрөшүүдөгү прогресске карабастан, анда чагылдырылган иш-чаралар бөлүгүн ишке ашырууда, ошондой эле жаңы коррупциялык тобокелдиктерге жана коркунучтарга каршы аракеттенүү үчүн ага кандайдыр бир маанилүү өзгөртүүлөр жана толуктоолор киргизилбегенден, акырындан өзүнүн актуалдуулугун жогото баштаган жана коррупцияга каршы аракеттенүү чөйрөсүндө азыркы бардык чакырыктарга жана коркунучтарга жооп бербей калган.

Буга чейинки стратегияга ылайык мамлекеттик органдардын ишке ашырылган антикоррупциялык пландары өзүнүн оң натыйжаларын берген. Мурда орун алган коррупциялык көрүнүштөрдүн көптөгөн түрлөрү системалуу коррупциянын көптөгөн элементтерин демонтаждоо боюнча көрүлгөн чаралардын натыйжасында барган сайын сейрек кездешүүдө. Ошондой эле коррупцияга каршы күрөшүү боюнча аракеттердин Стамбулдук планын аткаруу боюнча Экономикалык жардам көрсөтүү жана өнүктүрүү уюму (мындан ары – ЭЖӨУ) сунуштаган сунуштамаларды ишке ашыруу ага өбөлгө түзгөн, алар натыйжалуу болгон[2].

Бирок коррупциялык көрүнүштөргө өбөлгө түзүүчү себептердин жана шарттардын толук жоюлушу жөнүндө билдирүү жасоого дагы деле эрте. Коррупциялык тобокелдиктер жана схемалар туруктуу трансформациялоого туш болууда. Мамлекеттик башкаруу системасынын айрым органдарында коом менен мамлекеттин

[2] www.oecd.org/corruption/acn/istanbulactionplan

мотивации их возникновения, а также полной, всесторонней и объективной оценки состояния дел в сфере борьбы с коррупцией.

2. Текущая ситуация

С начала 2012 года в Кыргызской Республике действует Государственная стратегия антикоррупционной политики Кыргызской Республики.

К 2020 году указанная стратегия, несмотря на прогресс в борьбе с коррупцией, постепенно стала терять свою актуальность и перестала отвечать всем современным вызовам и угрозам в сфере противодействия коррупции в силу реализации части отраженных в ней мероприятий, а также невнесения в нее каких-либо значимых изменений и дополнений для противодействия новым коррупционным рискам и угрозам.

Реализованные согласно предыдущей стратегии антикоррупционные планы государственных органов дали свои положительные результаты. Многие виды коррупционных проявлений, ранее имевшие место, встречаются все реже и реже вследствие предпринятых мер по демонтажу многих элементов системной коррупции. Этому также способствует реализация рекомендаций, предложенных Организацией экономического содействия и развития (далее – ОЭСР) по исполнению Стамбульского плана действий по борьбе с коррупцией, которые оказались эффективны[2].

Но утверждать о полном устранении причин и условий, способствующих коррупционным проявлениям, все еще преждевременно. Коррупционные риски и схемы подвергаются постоянной трансформации. Появляются новые коррупционные зоны в отдельных органах системы государственного управления, что оказывает свое негативное воздействие на отношения между обществом и государством.

2.1. Положительные тенденции в сфере противодействия коррупции

Мероприятия, направленные на ужесточение ответственности лиц, занимающих государственные и муниципальные должности, за совершение коррупционных преступлений, предусмотрены в Национальной стратегии развития Кыргызской Республики на 2018-2040 годы.

С начала 2019 года с введением в действие нового уголовного законодательства данные мероприятия были частично реализованы,

[2]www.oecd.org/corruption/acn/istanbulactionplan

ортосундагы мамилелерге өзүнүн терс таасирин тийгизген жаңы коррупциялык зоналар пайда болууда.

2.1 Коррупцияга каршы аракеттенүү чөйрөсүндөгү оң тенденциялар

Коррупциялык кылмыштарды жасагандыгы үчүн мамлекеттик жана муниципалдык кызмат орундарын ээлеген адамдардын жоопкерчилигин күчөтүүгө багытталган иш-чаралар 2018-2040-жылдарга Кыргыз Республикасын өнүктүрүүнүн улуттук стратегиясында каралган.

2019-жылдын башында колдонууга жаңы жазык мыйзамдарын киргизгенден кийин бул жоболор жарым-жартылай ишке ашырылган. Анын ичинде ченем ишке ашырылган, ага ылайык кылмыштын өз алдынча курамы катары коррупция жасагандыгы үчүн кылмыш жоопкерчилигине тартуунун мөөнөтүнүн эскириши жоюлган. Практикада мыйзамсыз баюу үчүн жазык жоопкерчилиги каралган ченемдер колдонула баштады.

Бирок мамлекеттик жана муниципалдык кызмат орундарын ээлеген адамдарга карата коррупциялык мыйзам бузууга тиешелүү айрым кылмыштар боюнча жазык жоопкерчилиги мурдагыдай эле жетишсиз бойдон калууда.

Декларациялоо чөйрөсүндөгү мыйзамдар өркүндөтүлүүдө, мыйзамсыз баюуну аныктоо үчүн мамлекеттик жана муниципалдык кызмат орундарын ээлеген адамдардын чыгашаларын жана кирешелерин өтө натыйжалуу байкоого алууга мүмкүндүк берүүчү ченемдер киргизилген.

"Кызыкчылыктардын кагылышуусу жөнүндө" жана "Коррупциялык укук бузуулар тууралуу билдирген адамдарды коргоо жөнүндө" Кыргыз Республикасынын мыйзамдары кабыл алынган, алар мамлекеттик органдарда жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарында коррупциялык көрүнүштөргө каршы аракеттенүүнүн маанилүү механизмдери болуп саналат. Бул багыттагы иш андан ары улантылышы керек.

Сот, көзөмөл жана укук коргоо органдарынын жоопкерчилигинин күчөтүлүшү менен бирге алардын социалдык кепилдиктери дагы өркүндөтүлүп жатат. Акыркы жылдарда укук коргоо органдарынын кызматкерелеринин эмгек акысын көбөйтүү боюнча чаралар көрүлдү, ал алардын өз кызматтык милдеттерин аткарууда жүйөсүн жана жоопкерчилигин жогорулатууга мүмкүндүк берди.

Кыргыз Республикасынын "Ачык Өкмөт" демилгесине кошулуусу жана бул долбоорду активдүү ишке ашыруу, мамлекеттик органдардын жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын сайттарын иштеп чыгуу жана ишке киргизүү жарандардын маалыматка

в том числе норма, согласно которой срок давности привлечения к уголовной ответственности за совершение коррупции, как самостоятельного состава преступления, был упразднен. На практике начали применяться нормы, предусматривающие уголовную ответственность за незаконное обогащение.

Однако по отдельным преступлениям, которые также относятся к коррупционным правонарушениям, уголовная ответственность в отношении лиц, занимающих государственные и муниципальные должности по-прежнему остается недостаточной.

Совершенствуется законодательство в сфере декларирования, введены нормы, позволяющие более эффективно отслеживать расходы и доходы лиц, занимающих государственные и муниципальные должности для выявления незаконного обогащения.

Принятые законы Кыргызской Республики «О конфликте интересов» и «О защите лиц, сообщивших о коррупционных правонарушениях» являются важными механизмами противодействия коррупционным проявлениям в государственных органах и органах местного самоуправления. Работа в данном направлении должна быть продолжена.

Наряду с усилением ответственности судебных, надзорных и правоохранительных органов, совершенствуются и их социальные гарантии. За последние годы приняты меры по увеличению заработной платы сотрудникам правоохранительных органов, что позволило повысить мотивацию и ответственность при выполнении ими своих служебных обязанностей.

Присоединение Кыргызской Республики к инициативе «Открытое Правительство» и активная реализация данного проекта, разработка и запуск сайтов государственных органов и органов местного самоуправления обеспечили широкий доступ граждан к информации и принимаемым управленческим решениям.

Во всех государственных органах и органах местного самоуправления для выявления коррупционных проявлений со стороны должностных лиц введены в действие телефоны доверия, совершенствуется система подачи жалоб и заявлений.

В судебной системе внедряются механизмы автоматического распределения судебных дел, видеофиксация судебных процессов и действий судей, что положительно сказывается не только на защите прав и законных интересов граждан и предпринимателей, но и повышает уровень прозрачности и объективности принятия процессуальных решений.

Продолжается работа по повышению инвестиционной привлекательности страны посредством устранения бюрократических барьеров, препятствующих развитию экономической деятельности.

жана кабыл алынып жаткан башкаруучулук чечимдерге кеңири жеткиликтүүлүгүн камсыз кылды.

Бардык мамлекеттик органдарда жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарында кызмат адамдары тарабынан коррупциялык көрүнүштөрдү аныктоо үчүн ишеним көрсөтүү телефондору киргизилген, арыздарды жана датганууларды берүү системасы өркүндөтүлүп жатат.

Сот системасында соттук иштерди автоматтык түрдө бөлүштүрүүнүн механизмдери, бардык сот процесстерин жана соттордун аракеттерин видео-фиксациялоо колдонууга киргизилүүдө, бул болсо жарандардын жана ишкерлердин укуктарын жана мыйзамдуу кызыкчылыктарын коргоого гана оң таасир тийгизбестен, процессуалдык чечимдерди кабыл алуунун ачык-айкындуулук деңгээлин жана объективдүүлүктү жогорулатууда.

Экономикалык ишмердикти өнүктүрүүгө бөгөт болгон бюрократиялык тоскоолдуктарды четтетүү жолу менен өлкөнүн инвестициялык бакубаттыгын жогорулатуу боюнча иш улантылууда.

Өлкөнү санариптештирүү, анын ичинде мамлекеттик жана муниципалдык кызмат көрсөтүүнү автоматташтыруунун алкагында 122 маалыматтар базасы түзүлгөн, 64 министрлик менен ведомствону жана 34 коммерциялык уюмду "Түндүк" ведомстволор аралык өз ара аракеттенүү системасына кошуу боюнча техникалык иш-чаралар жүргүзүлгөн, бул болсо онлайн-режимде 191 кызмат көрсөтүү жана сервис алууга мүмкүндүк берет. "Мамлекет платформа катары" долбоорунун алкагында байланыш операторлорунун мобилдик тиркемелеринин жардамы менен 85 кызмат көрсөтүүгө жана сервиске жеткиликтүүлүк бар.

Мамлекеттик сатып алууларды автоматташтыруу процесси жана ал процесстерде орун алган коррупциялык тобокелдиктерди жоюу улантылууда, бул болсо ишкердик чөйрөдө атаандаштыкты өнүктүрүүгө оң таасир тийгизет жана бюджеттик каражаттарды өздөштүрүүнүн ачык-айкындуулугун жогорулатат.

Жарандык сектордун жана бизнес-коомчулуктун коомдук кеңештерге активдүү катышуусу аркылуу алардын мамлекеттик органдардын ишине тартылуусу күч алды. Азыркы учурда 36 мамлекеттик органда коомдук кеңештер иштеп жатат.

Коррупцияга каршы күрөшүүгө багытталган, аталган жана башка чараларды ийгиликтүү ишке ашыруу Кыргыз Республикасына эл аралык антикоррупциялык рейтингдерде өзүнүн позициясын пландуу түрдө жана динамикалуу жакшыртууга мүмкүндүк берди.

2012-жылдын жыйынтыгы боюнча Transparency International эл аралык уюму тарабынан жүргүзүлгөн "Коррупцияны кабыл алуу индекси" (мындан ары – ККИ) изилдөөсүнүн жыйынтыгына ылайык Кыргыз Республикасы 154-орунду ээлеген. Андан ары 2017-жылдын жыйынтыгы боюнча 5 жыл ичинде өлкө өзүнүн позициясын

В рамках цифровизации страны, в том числе автоматизации государственных и муниципальных услуг, создано 122 базы данных, проведены технические мероприятия по подключению 64 министерств и ведомств, 34 коммерческих организаций к системе межведомственного взаимодействия «Тундук», что позволяет в онлайн-режиме получать 191 услугу и сервисы. В рамках проекта «Государство как платформа» посредством мобильных приложений операторов связи уже доступны 85 видов услуг и сервисов.

Продолжается процесс автоматизации сферы государственных закупок и искоренения присутствующих в ней коррупционных рисков, это оказывает положительное влияние на развитие конкуренции в предпринимательской среде и повышает прозрачность освоения бюджетных средств.

Усилилась вовлеченность гражданского сектора и бизнес-сообщества в работу государственных органов посредством активного их участия в общественных советах. В настоящее время в 36 государственных органах функционируют общественные советы.

Успешная реализация указанных и других мер, направленных на борьбу с коррупцией, позволила Кыргызской Республике планомерно и динамично улучшать свои позиции в международных антикоррупционных рейтингах.

Согласно результатам исследования «Индекс восприятия коррупции» (далее – ИВК), проведенного международной организацией Transparency International, по итогам 2012 года Кыргызская Республика занимала 154 место. В дальнейшем по итогам 2017 года за 5 лет страна улучшила свои показатели на 19 позиций, а в последующем в течение 2 лет поднялась еще на 9 позиций, заняв 126 место[3].

2.2. Основные причины возникновения коррупции в государственных органах и органах местного самоуправления

Для формирования системы эффективного противодействия коррупции необходимо прежде всего определить основные причины, способствующие ее проявлениям в современных условиях.

В настоящее время из целого ряда причин возникновения коррупции самыми актуальными являются:

1) слабый контроль за доходами и расходами лиц, занимающих государственные и муниципальные должности;

2) наличие в отраслевых законах пробелов, коллизий и дискреционных полномочий, а также отсутствие четкой регламентации по их реализации;

[3]1. Индекс восприятия коррупции-2019(www.transparency.kg/files/pdf/CPI2019_Report_RU.pdf);
2. www.transparency.kg/dejatelnost-centra/issledovania/indeks-vosprijatija-korrupcii2.html.

19 позицияга жакшырткан, андан аркы 2 жыл ичинде жакшыртуулар улантылган жана 9 позицияга көтөрүлүп, 126-орунду ээлеген[3].

2.2 Мамлекеттик органдарда жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарында коррупциянын келип чыгышынын негизги себептери

Коррупцияга каршы натыйжалуу аракеттенүү системасын түзүү үчүн оболу азыркы шарттарда анын көрүнүштөрүнө өбөлгө түзгөн негизги себептерди аныктоо зарыл.

Азыркы учурда коррупциянын келип чыгышынын бир катар себептеринин ичинен төмөнкүлөр өтө актуалдуу болуп саналат:

1) мамлекеттик жана муниципалдык кызмат орундарын ээлеген адамдардын кирешелерине жана чыгашаларына начар контроль жүргүзүү;

2) тармактык мыйзамдарда боштуктардын, коллизиялардын жана дискрециялык ыйгарым укуктардын болушу, ошондой эле аларды ишке ашыруу боюнча так регламенттин жоктугу;

3) чиновниктер менен калктын – мамлекеттик жана муниципалдык кызмат көрсөтүүлөрдүн негизги керектөөчүлөрүнүн ортосунда түз байланыштын болушу;

4) жаңы коррупциялык тобокелдиктерди өз учурунда аныктоого жана аларды ыкчам түрдө жоюуга мүмкүндүк берүүчү, коррупциянын деңгээлин өлчөөнүн улуттук системасынын жоктугу;

5) антикоррупциялык экспертизаны жүргүзүүдө заманбап системанын жоктугунун кесепетинен ченемдик укуктук актыларды иштеп чыгууда кызыкчылыктарды сүрөмөлөө;

6) мамлекеттик башкаруучулук чечимдерди кабыл алууда транспаренттүүлүктүн (ачыктыктын) жоктугу;

7) калктын айрым бөлүгүнүн укуктук нигилизми, жарандардын жүрүш-турушунун антикоррупциялык моделин түзүүгө жана коррупцияны кабыл албоо атмосферасын түзүүгө багытталган комплекстүү маалыматтык-профилактикалык иштин начар деңгээли;

8) мамлекеттик жана муниципалдык кызмат орундарын ээлеген адамдардын эмгек акысынын төмөн өлчөмү жана кызматкерлердин айрым категорияларында кандайдыр бир социалдык жеңилдиктердин жана кепилдиктердин жоктугу;

9) мамлекеттик жана муниципалдык кызмат орундарын ээлеген адамдардын антикоррупциялык жана башка мыйзамдарды аткаруу боюнча начар аткаруучулук тартиби;

10) кызматтык же коррупциялык кылмыштарды тергөөдө сот, көзөмөл жана укук коргоо органдарынын кызматкерлерин сатып алуу;

[3] 1. Коррупцияны кабыл алуу индекси-2019 (www.transparency.kg/files/pdf/CPI2019_Report_RU.pdf);
2. www.transparency.kg/dejatelnost-centra/issledovania/indeks-vosprijatija-korrupcii2.html.

3) наличие прямых контактов между чиновником и населением – основным потребителем государственных и муниципальных услуг;

4) отсутствие национальной системы измерения уровня коррупции, позволяющей своевременно выявлять новые коррупционные риски и оперативно ликвидировать их;

5) лоббирование интересов при разработке нормативных правовых актов вследствие отсутствия современной системы проведения антикоррупционной экспертизы;

6) отсутствие транспарентности (прозрачности) при принятии государственных управленческих решений;

7) правовой нигилизм отдельной части населения, слабый уровень комплексной информационно-профилактической работы, направленной на формирование антикоррупционной модели поведения граждан и создание атмосферы неприятия коррупции;

8) низкий размер заработной платы лиц, занимающих государственные и муниципальные должности, и отсутствие у отдельных категорий служащих каких-либо социальных льгот и гарантий;

9) слабая исполнительская дисциплина лиц, занимающих государственные и муниципальные должности, по исполнению антикоррупционного и другого законодательства;

10) подкуп сотрудников судебных, надзорных и правоохранительных органов при расследовании должностных или коррупционных преступлений;

11) отсутствие полноценного взаимодействия между правоохранительными и другими государственными органами, а также органами местного самоуправления по минимизации коррупционных проявлений в их среде.

2.3 Законодательство о противодействии коррупции, межведомственная координация по предупреждению коррупции

2.3.1 Закон Кыргызской Республики «О противодействии коррупции»

Нормы Закона Кыргызской Республики «О противодействии коррупции» в основном носят декларативный характер, который не предусматривает механизмы его применения на практике и согласованность с другими законами, о чем отмечено в четвертом раунде мониторинга Стамбульского плана действий по борьбе с коррупцией Антикоррупционной сети ОЭСР по борьбе с коррупцией для стран Восточной Европы и Центральной Азии[4].

[4]Борьба с коррупцией в странах Восточной Европы и Центральной Азии. Антикоррупционные реформы в Кыргызстане, 4-й раунд мониторинга в рамках Стамбульского плана действий по

11) укук коргоо жана башка мамлекеттик органдардын, ошондой эле жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын ортосунда алардын чөйрөсүндөгү коррупциялык көрүнүштөрдү минималдаштыруу боюнча толук өз ара аракеттенүүсүнүн жоктугу.

2.3 Коррупцияга каршы аракеттенүү жөнүндө мыйзамдар, коррупцияны алдын алуу боюнча ведомстволор аралык координациялоо

2.3.1 "Коррупцияга каршы аракеттенүү жөнүндө" Кыргыз Республикасынын Мыйзамы

"Коррупцияга каршы аракеттенүү жөнүндө" Кыргыз Республикасынын Мыйзамынын ченемдери негизинен декларативдик мүнөздү алып жүрөт, анда аны практикада колдонуунун механизмдери жана башка мыйзамдар менен макулдашуу каралган эмес, ал тууралуу Чыгыш Европа жана Борбордук Азия өлкөлөрү үчүн коррупцияга каршы күрөшүү боюнча Экономикалык жардам көрсөтүү жана өнүктүрүү уюмунун Антикоррупциялык түйүнүнүн коррупцияга каршы күрөшүү боюнча аракеттердин Стамбулдук планына мониторинг жүргүзүүнүн Төртүнчү раундунда белгиленген[4].

Көрсөтүлгөн мыйзам менен көпчүлүк учурда мыйзам алкагында колдонулуучу коррупциялык укук бузуу түшүнүгүнө түшүндүрмө берилген эмес, ошондой эле мамлекеттик органдар жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдары коррупциялык мыйзам бузууларды жасоо менен кабыл алынган кандай болбосун өзүнүн чечимдерин күчүн жоготту деп таанууга тийиш болгон ченемдер каралган эмес.

Ушуга байланыштуу аталган мыйзамды укук колдонуу практикасын эске алуу менен эл аралык ченемдерге ылайык келтирүү зарыл.

2.3.2 Коррупцияны алдын алуу боюнча ведомстволор аралык координациялоо

Азыркы учурда Кыргыз Республикасында коррупцияны алдын алуу боюнча координациялоочу роль үч институтка жүктөлгөн:

– Кыргыз Республикасынын Коопсуздук кеңешинин катчылыгы жана Антикоррупциялык саясаттын мамлекеттик стратегиясын ишке ашырууну контролдоо боюнча Кыргыз Республикасынын Коопсуздук кеңешинде түзүлгөн Жумушчу топ (мындан ары – Жумушчу топ) мамлекеттик органдардын жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу

[4] Чыгыш Европа жана Борбордук Азия өлкөлөрүндө коррупцияга каршы күрөшүү Стамбулдук коррупцияга каршы күрөшүү боюнча аракеттердин планынын алкагында Кыргызстандагы Антикоррупциялык реформаларды жүргүзүүнүн 4-раунду (www.oecd.org/corruption/acn/OECD-ACN-Kyrgyzstan-4th-Round-Monitoring-Report-2018-RUS. K pdf)

Указанным законом не разъяснено понятие коррупционного правонарушения, которое используется больше всего в рамках закона, а также не предусмотрены нормы, согласно которым государственные органы и органы местного самоуправления должны признавать утратившими силу любые свои решения, принятые с совершением коррупционных правонарушений.

В связи с этим указанный закон необходимо привести в соответствие с международными нормами и учетом правоприменительной практики.

2.3.2 Межведомственная координация по предупреждению коррупции

В настоящее время в Кыргызской Республике координирующая роль по предупреждению коррупции возложена на три института:

– секретариат Совета безопасности Кыргызской Республики и образованная Рабочая группа Совета безопасности Кыргызской Республики по контролю реализации Государственной стратегии антикоррупционной политики (далее – Рабочая группа) осуществляют сбор информации о состоянии коррупции в системе государственных органов и органов местного самоуправления, оценивают эффективность принимаемых антикоррупционных мер, а также на основе проведенного анализа разрабатывают и реализуют политику по противодействию системной коррупции;

– Аппарат Правительства Кыргызской Республики осуществляет координацию, мониторинг реализации антикоррупционных мероприятий государственными органами и органами местного самоуправления и разработку подходов к антикоррупционному образованию и просвещению;

– Генеральная прокуратура Кыргызской Республики осуществляет координацию деятельности правоохранительных, фискальных и других государственных органов, органов местного самоуправления по вопросам противодействия коррупции путем принятия согласованных решений на координационных совещаниях.

Сегодня ввиду отсутствия четкого разграничения функций задачи вышеперечисленных органов дублируются и пересекаются.

Данные факторы снижают эффективность внедрения и реализации антикоррупционных мер и требуют разрешения.

борьбе с коррупцией (www.oecd.org/corruption/acn/OECD-ACN-Kyrgyzstan-4th-Round-Monitoring-Report-2018-RUS.pdf)

органдардын системасында коррупциянын абалы жөнүндө маалыматты топтоону ишке ашырат, көрүлүп жаткан антикоррупциялык чаралардын натыйжалуулугуна баа берет, ошондой эле жүргүзүлгөн талдоонун негизинде системалуу коррупцияга каршы аракеттенүү боюнча саясатты иштеп чыгат жана ишке ашырат;

– Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн Аппараты мамлекеттик органдар жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдары тарабынан антикоррупциялык иш-чараларды ишке ашыруусуна координациялоону, мониторингди жүргүзүүнү жана антикоррупциялык билим берүү жана агартуу боюнча мамилелерди иштеп чыгууну ишке ашырат;

– Кыргыз Республикасынын Башкы прокуратурасы координациялык кеңештерде макулдашылган чечимдерди кабыл алуу жолу менен укук коргоо, фискалдык жана башка мамлекеттик органдардын, жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдардын коррупцияга каршы аракеттенүү маселелери боюнча ишин координациялайт.

Бүгүнкү күндө функциялардын так бөлүнүшүнүн жоктугунан улам жогоруда аталган органдардын милдеттери бири-бирин кайталайт жана айкалышат.

Бул факторлор антикоррупциялык чараларды колдонууга киргизүүнүн жана аны ишке ашыруунун натыйжалуулугун төмөндөтөт жана анын чечилишин талап кылат.

2.4 Мамлекеттик органдардын антикоррупциялык пландары

Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн чечимдери менен 2012-2014-жылдарга коррупцияга каршы аракеттенүү боюнча Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн иш-чаралар планы жана 2015-2017-жылдарга Антикоррупциялык саясаттын мамлекеттик стратегиясын аткаруу боюнча мамлекеттик органдардын иш-чаралар планы бекитилген. Аталган пландарда тиешелүү мамлекеттик башкарууну камсыз кылуу, коррупциялык схемаларды жоюу, мамлекеттик органдардын айкындуулугу, ачыктыгы жана отчеттуулугу, ошондой эле мамлекеттик органдардын жарандык коом менен өз ара аракеттенүүсү жана анын маалымдарлыгы сыяктуу багыттар базалык артыкчылыктар катары аныкталган.

Бул чараларды улантууда Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2019-жылдын 13-сентябрындагы № 474 токтому менен бекитилген, 2019-2021-жылдарга Кыргыз Республикасынын мамлекеттик органдарынын коррупцияга каршы аракеттенүү боюнча иш-чаралар планы (мындан ары – План) кабыл алынган.

Планда коюлган милдеттер антикоррупциялык мыйзамдарды өркүндөтүү, антикоррупциялык саясатты иштеп чыгууга жана ишке ашырууга, эл аралык стандарттарга ылайык маалыматка

2.4 Антикоррупционные планы государственных органов

Решениями Правительства Кыргызской Республики были утверждены план мероприятий Правительства Кыргызской Республики по противодействию коррупции на 2012-2014 годы и план мероприятий государственных органов по выполнению Государственной стратегии антикоррупционной политики на 2015-2017 годы. В указанных планах в качестве базовых приоритетов определены такие направления, как обеспечение надлежащего государственного управления, устранение коррупционных схем, гласность, прозрачность и подотчетность государственных органов, а также взаимодействие государственных органов с гражданским обществом и его информированность.

В продолжение данных мер принят План мероприятий государственных органов Кыргызской Республики по противодействию коррупции на 2019-2021 годы, утвержденный постановлением Правительства Кыргызской Республики от 13 сентября 2019 года № 474 (далее – План).

Задачи, предусмотренные Планом, включают вопросы совершенствования антикоррупционного законодательства, реализации гражданских инициатив, направленных на разработку и реализацию антикоррупционной политики, реформирования законодательства о доступе к информации в соответствии с международными стандартами, перехода к электронному правительству, совершенствования действующего механизма предупреждения коррупции и контроля за антикоррупционной деятельностью в государственных органах.

Государственными органами и органами местного самоуправления во исполнение указанного Плана разработаны и реализуются ведомственные планы по противодействию коррупции.

Основополагающую роль в подготовке детализированных планов по демонтажу системной коррупции в государственных органах играет Рабочая группа.

В период с 2013 по 2020 годы Рабочей группой совместно с независимыми экспертами и членами общественных советов государственных органов проводились отраслевые исследования по выявлению коррупционных рисков в государственных органах. В настоящее время разработано и утверждено 53 детализированных плана по демонтажу системной коррупции, которые обязательны для исполнения задействованными государственными органами.

Следует отметить, что если до конца 2017 года руководители государственных органов, ненадлежащим образом или несвоевременно исполняющие детализированные планы по демонтажу системной коррупции, не подвергались жесткой

жеткиликтүүлүк жөнүндө мыйзамды реформалоого, электрондук өкмөткө өтүүгө, коррупцияны алдын алуу жана мамлекеттик органдарда антикоррупциялык ишмердүүлүккө контролдук кылуунун колдонуудагы механизмин өркүндөтүүгө багытталган жарандык демилгелерди ишке ашыруу маселелерин камтыйт.

Көрсөтүлгөн Планды аткарууда мамлекеттик органдар жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдары тарабынан коррупцияга каршы аракеттенүү боюнча ведомстволук пландар иштелип чыккан жана ишке ашырылууда.

Мамлекеттик органдарда системалуу коррупцияны демонтаждоо боюнча деталдаштырылган пландарды даярдоодо Жумушчу топ негиз түзүүчү ролду ойнойт.

2013-жылдан 2020-жылга чейинки мезгилде көз карандысыз эксперттер жана мамлекеттик органдардын коомдук кеңештеринин мүчөлөрү менен биргеликте Жумушчу топ тарабынан мамлекеттик органдарда коррупциялык тобокелдиктерди аныктоо боюнча тармактык изилдөөлөр жүргүзүлгөн. Азыркы учурда системалуу коррупцияны демонтаждоо боюнча 53 деталдаштырылган план иштелип чыккан жана бекитилген, алар ишке тартылган мамлекеттик органдар тарабынан аткаруу үчүн милдеттүү болот.

Эгерде 2017-жылдын аягына чейин системалуу коррупцияны демонтаждоо боюнча деталдаштырылган пландарды тиешелүү түрдө же өз учурунда аткарбаган мамлекеттик органдардын жетекчилери Кыргыз Республикасынын Коопсуздук кеңешинин Жумушчу тобу тарабынан катуу сынга алынбаган болсо, 2018-жылдан тартып бул ишмердүүлүктө көрсөтүлгөн кемчиликтер үчүн мамлекеттик органдардын жетекчилери ээлеген кызмат орундарынан бошотууга, айрым учурларда кылмыш жоопкерчилигине тартууга чейинки тартип жаза чарасына тартыла баштаганын белгилеп кетүү керек.

Ведомстволук пландарды жана системалуу коррупцияны демонтаждоо боюнча пландарды иштеп чыгуу антикоррупциялык ишмердүүлүктү кыйла активдештирүүгө алып келди. Бирок азыркы учурга чейин бул пландардын мамлекеттик органдардагы коррупциянын абалына жана деңгээлине тийгизген таасирине баа берүүнүн методикасы иштелип чыккан эмес. Ушуга байланыштуу өлкөнүн мамлекеттик органдарда жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарында коррупциянын деңгээлине баа берүүнүн улуттук методикасын түзүү зарылчылыгы келип чыгууда[5].

Жарандык сектор жана бизнес-коомчулук мурдагыдай эле антикоррупциялык иш-чараларды жана пландарды иштеп чыгуу, ишке ашыруу жана ишке ашырууга мониторинг жүргүзүү процессине пассивдүү тартылган.

[5] www.oecd.org/corruption/acn/OECD-ACN-Kyrgyzstan-4th-Round-Monitoring-Report-2018-RUS.pdf

критике со стороны Рабочей группы и Совета безопасности Кыргызской Республики, то уже начиная с 2018 года за указанные недостатки в данной деятельности они привлекаются к дисциплинарной ответственности, вплоть до освобождения от занимаемых должностей, а в отдельных случаях с привлечением к уголовной ответственности.

Разработка ведомственных планов и планов по демонтажу системной коррупции способствовала значительной активизации антикоррупционной деятельности. Однако до настоящего времени не разработана методика оценки воздействия этих планов на состояние и уровень коррупции в государственных органах. В связи с чем возникает необходимость создания национальной методики оценки уровня коррупции в государственных органах и органах местного самоуправления[5].

Гражданский сектор и бизнес-сообщество по-прежнему пассивно вовлечены в процесс разработки, реализации и мониторинга реализации антикоррупционных мероприятий и планов.

Отчеты по реализации антикоррупционных планов со стороны отдельных государственных органов и органов местного самоуправления не опубликовываются на ведомственных сайтах на систематической основе либо информация в них не всегда соответствует действительности.

Альтернативные отчеты о мониторинге реализации антикоррупционных планов не воспринимаются государственными органами как руководство к действию.

2.5 Законодательство в сфере декларирования

До 2018 года существовало 4 вида деклараций физических лиц, что являлось не самым эффективным механизмом предупреждения коррупции.

В последующем в целях повышения прозрачности предоставления налоговых деклараций лицами, занимающими государственные и муниципальные должности, в соответствии с Порядком заполнения Единой налоговой декларации (далее – ЕНД) физического лица, замещающего или занимающего государственную и муниципальную должность, утвержденным постановлением Правительства Кыргызской Республики от 22 января 2018 года № 45, ЕНД представляется в налоговые органы в электронном виде.

Работа по совершенствованию декларационного законодательства, внедрению в него общепризнанных

[5] www.oecd.org/corruption/acn/OECD-ACN-Kyrgyzstan-4th-Round-Monitoring-Report-2018-RUS.pdf

Антикоррупциялык пландарды ишке ашыруу боюнча отчеттор айрым мамлекеттик органдар жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдары тарабынан системалык негизде ведомстволук сайттарда жарыяланбайт же болбосо андагы маалыматтар бардык эле учурда чындыкка туура келбейт.

Антикоррупциялык пландарды ишке ашырууга мониторинг жүргүзүү жөнүндө альтернативдик отчеттор мамлекеттик органдар тарабынан аракеттенүүгө колдонмо катары кабыл алынбайт.

2.5 Декларациялоо чөйрөсүндөгү мыйзамдар

2018-жылга чейин жеке адамдардын декларациясынын 4 түрү болгон, ал коррупцияны алдын алуунун эң натыйжалуу механизми болгон эмес.

Кийин Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2018-жылдын 22-январындагы № 45 токтому менен бекитилген Мамлекеттик жана муниципалдык кызмат ордун ээлеп турган же ээлеген жеке жактын бирдиктүү салык декларациясын (мындан ары – БСД) толтуруу жана берүү тартибине ылайык мамлекеттик жана муниципалдык кызмат орундарын ээлеген адамдар тарабынан салык декларацияларын берүүнүн ачыктыгын жогорулатуу максатында БСДны салык органдарына электрондук түрдө берүүгө мүмкүн болду.

Декларациялык мыйзамдарды өркүндөтүү, ага жалпы таанылган эл аралык антикоррупциялык механизмдерди киргизүү боюнча иш туруктуу негизде улантылууга тийиш.

2.6 Кызыкчылыктардын кагылышуусу

Мамлекеттик жана муниципалдык кызматта кызыкчылыктардын кагылышуусу коррупциянын келип чыгышы үчүн себептердин бири болуп саналат.

"Кызыкчылыктардын кагылышуусу жөнүндө" Кыргыз Республикасынын Мыйзамын кабыл алуу мамлекеттик органдардын жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын ачыктыгын жана отчеттуулугун андан ары күчтөндүрүүгө багытталган.

Аталган Мыйзам менен төмөнкүдөй түшүнүктөр киргизилген: кызыкчылыктардын кагылышуусу коомдук кызыкчылык, жеке кызыкчылык, жеке кызыкчылыктарды декларациялоонун тартиби, декларацияда көрсөтүлгөн маалыматтарды верификациялоо, ошондой эле кызыкчылыктардын кагылышуусунун ар кандай типтерин аныктоонун жана жөнгө салуунун тартиби.

Жалпысынан кызыкчылыктардын кагылышуусун системалуу ченемдик жөнгө салуу өлкөдө антикоррупциялык реформаларды ишке ашырууга өбөлгө түзүүгө, ошондой эле саясий, административдик

международных антикоррупционных механизмов должна продолжаться на постоянной основе.

2.6 Конфликт интересов

Конфликт интересов на государственной и муниципальной службе является одной из причин возникновения коррупции.

Принятие Закона Кыргызской Республики «О конфликте интересов» было направлено на дальнейшее усиление открытости и подотчетности государственных органов и органов местного самоуправления.

Указанным законом введены такие понятия, как: конфликт интересов, общественный интерес, личный интерес, порядок декларирования личных интересов, верификации сведений, указанных в декларации, а также порядок выявления и урегулирования разных типов конфликта интересов.

В целом системное нормативное регулирование конфликта интересов призвано способствовать реализации антикоррупционных реформ в стране, а также поддержанию добропорядочности при принятии политических, административных и экономических решений.

Законом установлен широкий круг лиц, на которых распространяется его действие, это не только лица, занимающие государственные и муниципальные должности, а также:

– руководители учреждений, организаций или предприятий, деятельность которых финансируется из государственного или местного бюджета либо в уставном капитале которых имеется государственная доля, а также доверительные управляющие государственным имуществом;

– лица, не обладающие статусом государственного либо муниципального служащего, но при этом осуществляющие трудовую деятельность в государственных органах и органах местного самоуправления, а именно сотрудники Национального банка Кыргызской Республики или лица, временно замещающие отсутствующего государственного гражданского служащего либо муниципального служащего.

Если ранее в законодательстве уже имелись частичные нормы, регулирующие конфликт интересов на государственной и муниципальной службе, а также порядок его разрешения, то вопросы декларирования личных интересов остальных лиц, включенных в закон, являются новшеством и достижением в обеспечении открытости работы данной категории лиц.

Правительством Кыргызской Республики принято постановление «О мерах по реализации Закона Кыргызской

жана экономикалык чечимдерди кабыл алууда тартиптүүлүктү колдоого багытталган.

Мыйзам тарабынан адамдардын кеңири чөйрөсү белгиленген, аларга анын аракети жайылтылат, алар мамлекеттик жана муниципалдык кызмат орундарын ээлеген адамдар гана эмес, ошондой эле:

– ишмердүүлүгү мамлекеттик же жергиликтүү бюджеттен каржыланган же болбосо, алардын уставдык капиталында мамлекеттик үлүш болгон мекемелердин, уюмдардын же ишканалардын жетекчилери, ошондой эле мамлекеттик мүлктү ишенимдүү башкаруучулары;

– мамлекеттик же муниципалдык кызматчылар статусуна ээ болбогон адамдар, бирок аны менен бирге мамлекеттик органдарда жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарында эмгек ишмердүүлүгүн жүргүзгөн, атап айтканда, Кыргыз Республикасынын Улуттук банкынын кызматкерлери же иш ордунда болбогон мамлекеттик жарандык кызматкердин, же болбосо муниципалдык кызматкердин ордун убактылуу ээлеген адамдар.

Эгерде мурда мыйзамда мамлекеттик жана муниципалдык кызматта кызыкчылыктардын кагылышуусун жөнгө салуучу айрым ченемдер, ошондой эле аны чечүүнүн тартиби болсо, анда мыйзамга киргизилген калган адамдардын жеке кызыкчылыктарын декларациялоо маселелери бул категориядагы адамдардын ишинин ачыктыгын камсыз кылуу үчүн жаңылык жана жетишкендик болуп саналат.

Кыргыз Республикасынын Өкмөтү тарабынан 2018-жылдын 7-августундагы № 362 “Кызыкчылыктардын кагылышуусу жөнүндө” Кыргыз Республикасынын Мыйзамын ишке ашыруу боюнча чаралар тууралуу” токтому кабыл алынган, аны менен:

– Мыйзамды ишке ашыруу үчүн жооптуу болгон бир нече мамлекеттик органдар аныкталган;

– төмөнкүлөр бекитилген:

1) “Кызыкчылыктардын кагылышуусу жөнүндө” Кыргыз Республикасынын Мыйзамынын күчү жайылтылуучу адамдардын дипломатиялык белектерди эсепке алуусунун, каттоосунун, баалоосунун, сактоосунун, пайдалануусунун жана сатып алуусунун тартиби;

2) “Кызыкчылыктардын кагылышуусу жөнүндө” Кыргыз Республикасынын Мыйзамынын күчү жайылтылуучу адамдар кызматка шайланганда, дайындалганда же бекитилгенде, же ыйгарым укуктарынын көлөмү башкача болгон кызмат ордуна которулган учурда өздүк (жеке) кызыкчылыктары жөнүндө декларацияны толтуруунун тартиби.

“Кызыкчылыктардын кагылышуусу жөнүндө” Кыргыз Республикасынын Мыйзамына мыйзам алдындагы актылар иштелип

Республики «О конфликте интересов» от 7 августа 2018 года № 362, которым:

– определено несколько государственных органов, ответственных за реализацию Закона;

– утверждены:

1) Порядок учета, регистрации, оценки, хранения, использования и выкупа дипломатических подарков лицами;

2) Порядок заполнения декларации о личных (частных) интересах лицами, на которых распространяется действие Закона «О конфликте интересов», при избрании, назначении или утверждении на должность либо при переходе на другую должность с иным объемом полномочий.

Несмотря на разработку подзаконных актов к Закону Кыргызской Республики «О конфликте интересов», фактически они и нормы самого закона очень редко применяются на практике, что свидетельствует об имеющихся правоприменительных пробелах, требующих устранения.

2.7 Концепция цифровой трансформации «Цифровой Кыргызстан 2019-2023»

Стратегические цели цифрового развития страны нашли свое отражение в Концепции цифровой трансформации «Цифровой Кыргызстан 2019-2023» (далее – Концепция).

Утвержденная в феврале 2019 года Правительством Кыргызской Республики Дорожная карта по реализации Концепции успешно реализуется, в результате все больше государственных и муниципальных услуг предоставляется в электронном формате.

Уже сейчас реализация Концепции, помимо всеобщей цифровизации страны, оказывает огромное влияние на искоренение коррупции в государственном секторе путем минимизации влияния человеческого фактора через автоматизацию административных процессов и процедур и предоставление цифровых государственных услуг, а также окажет воздействие на снижение коррупционных проявлений, связанных с подкупом избирателей при проведении выборов и референдумов,

Это также положительно отразилось на сфере предоставления государственных и муниципальных услуг в социальной сфере, включая образование и здравоохранение, где оказание соответствующих услуг в электронном виде способствует снижению коррупциогенности.

В целом предоставление государственных и муниципальных услуг в электронном формате и максимальная автоматизация

чыккандыгына карабастан, дээрлик алар жана мыйзамдын өзүнүн ченемдери практикада өтө сейрек колдонулат, бул болсо укуктук колдонуунун орун алган, жоюуну талап кылган бoштуктарды айгинелеп турат.

2.7 “Санарип Кыргызстан 2019-2023” санариптик трансформациялоо концепциясы

Өлкөнү санарип өнүктүрүүнүн стратегиялык максаттары “Санарип Кыргызстан 2019-2023” санариптик трансформациялоо концепциясында (мындан ары – Концепция) чагылдырылган.

2019-жылдын февраль айында Кыргыз Республикасынын Өкмөтү тарабынан бекитилген Концепцияны ишке ашыруу боюнча Жол картасы ийгиликтүү ишке ашырылууда, натыйжада көптөгөн мамлекеттик жана муниципалдык кызматтар электрондук форматта көрсөтүлүп жатат.

Азыркы учурда эле өлкөнү жалпы санариптештирүүдөн тышкары Концепцияны ишке ашыруу административдик процесстерди жана жол-жоболорду автоматташтыруу жана мамлекеттик санариптик кызмат көрсөтүү аркылуу адамдык факторду таасир этүүсүн минималдаштыруу жолу менен мамлекеттик сектордо коррупцияны жоюуга чоң таасир тийгизүүдө, ошондой эле шайлоону жана референдумдарды өткөрүүдө шайлоочулардын добуштарын сатып алуу менен байланышкан коррупциялык көрүнүштөрдү төмөндөтүүгө таасир тийгизет.

Ошондой эле, билим берүүнү жана саламаттык сактоону кошо алганда, тиешелүү кызматтарды электрондук түрдө көрсөтүү коррупциогендүүлүктү төмөндөтүүгө өбөлгө түзүүчү социалдык чөйрөдөгү мамлекеттик жана муниципалдык кызмат көрсөтүү тармагында оң натыйжасын берди.

Жалпысынан алганда, электрондук форматта мамлекеттик жана муниципалдык кызмат көрсөтүүлөр жана мамлекеттик процесстерди максималдуу түрдө автоматташтыруу Кыргыз Республикасында коррупцияга каршы аракеттенүүдө борбордук өзөк болуп калууга тийиш.

2.8 Мамлекеттик жана муниципалдык кызмат көрсөтүүлөр

Мамлекеттик жана муниципалдык кызмат көрсөтүүлөрдү автоматташтыруу мамлекеттик органдарда коррупцияга каршы аракеттенүүнүн аракеттүү механизмдеринин бири болуп саналат.

Бул максаттар үчүн Кыргыз Республикасынын Маалыматтык технологиялар жана байланыш мамлекеттик комитети тарабынан Мамлекеттик кызмат көрсөтүүлөр порталы ишке киргизилген, анын жардамы менен мамлекеттик жана муниципалдык кызматтарды жана

государственных процессов должны стать центральным стержнем противодействия коррупции в Кыргызской Республике.

2.8 Государственные и муниципальные услуги

Автоматизация государственных и муниципальных услуг является одним из самых действенных механизмов противодействия коррупции в государственных органах.

Для этих целей Государственным комитетом информационных технологий и связи Кыргызской Республики запущен портал государственных услуг, посредством которого можно получить государственные и муниципальные услуги и сервисы. В 2020 году в целях повышения качества государственных и муниципальных услуг, предоставляемых гражданам в электронном формате, осуществляются мероприятия по модернизации Государственного портала электронных услуг: разработаны Единая система идентификации и аутентификации и Государственная система электронных сообщений.

Модернизированный портал государственных услуг основывается на передовом международном опыте. Гражданин в своем личном кабинете может видеть не только всю информацию о себе, содержащуюся в различных базах государственных органов и органов местного самоуправления, но и получать справки, государственные и муниципальные услуги в электронном формате. Эта работа должна быть продолжена.

2.9 Антикоррупционная экспертиза и исследования

В настоящее время антикоррупционную экспертизу проектов нормативных правовых актов осуществляет Министерство юстиции Кыргызской Республики. Однако, как показывает практика, проводимая антикоррупционная экспертиза больше отвечает требованиям правовой экспертизы (вопросы обеспечения конституционных прав, свобод и обязанностей граждан; правового статуса общественных объединений, средств массовой информации; государственного бюджета, налоговой системы; экологической безопасности; борьбы с правонарушениями; введения новых видов государственного регулирования предпринимательской деятельности). Это сужает сферу антикоррупционной экспертизы.

В связи с этим необходимо разработать и внедрить собственную систему проведения антикоррупционной экспертизы нормативных правовых актов, которая будет отвечать современным вызовам и угрозам.

сервистерди алууга болот. 2020-жылы жарандарга электрондук форматта көрсөтүлүүчү мамлекеттик кызматтардын сапатын жогорулатуу максатында Электрондук кызмат көрсөтүүлөрдүн мамлекеттик порталын модернизациялоо боюнча иш-чаралар ишке ашырылууда: Идентификациялоонун жана аутентификациялоонун бирдиктүү системасы иштелип чыккан, Электрондук билдирүүлөрдүн мамлекеттик системасы ишке ашырылып жатат.

Мамлекеттик кызматтардын модернизацияланган порталы алдыңкы эл аралык тажрыйбага негизделген. Жарандар өзүнүн жеке кабинетинде мамлекеттик органдардын жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын ар кандай базаларында камтылган, өзү жөнүндө бардык маалыматты гана көрбөстөн, бийлик органдарынан электрондук форматта мамлекеттик жана муниципалдык кызмат көрсөтүүнү, маалымкаттарды ала алат. Бул иш улантылууга тийиш.

2.9 Антикоррупциялык экспертиза жана изилдөөлөр

Азыркы учурда ченемдик укуктук актылардын долбооруна антикоррупциялык экспертизаны Кыргыз Республикасынын Юстиция министрлиги ишке ашырат. Бирок, практика көрсөтүп тургандай, жүргүзүлүп жаткан антикоррупциялык экспертиза көп учурда укуктук экспертизанын талаптарына көбүрөөк жооп берет (жарандардын конституциялык укуктарын, эркиндигин жана милдеттерин камсыз кылуу; коомдук бирикмелердин, жалпыга маалымдоо каражаттарынын укуктук статусу; мамлекеттик бюджет, салык системасы; экологиялык коопсуздук; мыйзам бузууларга каршы күрөшүү; ишмердүүлүк ишти мамлекеттик жөнгө салуунун жаңы түрлөрүн колдонууга киргизүү маселелери). Бул болсо антикоррупциялык экспертизанын чөйрөсүн тарытат.

Ушуга байланыштуу ченемдик укуктук актыларга антикоррупциялык экспертизаны жүргүзүүнүн жеке системасын иштеп чыгуу жана колдонууга киргизүү зарыл, ал азыркы чакырыктарга жана коркунучтарга жооп берет.

Мындан тышкары, ченем жаратуу ишинде мыйзам алдындагы актылардын массивин эске алуу менен кемчиликтерди аныктоо жана жоюу максатында колдонулуп жаткан ченемдик актыларга антикоррупциялык экспертиза жүргүзүүгө өзгөчө көңүл буруу зарыл.

Мамлекеттин антикоррупциялык саясатын жүргүзүүдө коррупциялык схемалардын жана тобокелдиктердин келип чыгышына өбөлгө түзүүчү шарттарды жана себептерди аныктоо негиз салуучу звено болуп саналат.

Коррупциялык тобокелдиктерге баа берүү, алардын мамлекеттик ар кандай чөйрөлөрдө жана экономиканын тармактарында таралгандыгы антикоррупциялык ишти ченемдик укуктук жөнгө салууда боштуктарды, мындай жөнгө салууда келип чыгуучу

Кроме того, с целью выявления и устранения коллизий, с учетом массива подзаконных актов в нормотворчестве необходимо уделить особое внимание антикоррупционной экспертизе действующих нормативных актов.

В проведении антикоррупционной политики государства основополагающим звеном является выявление условий и причин, способствующих возникновению коррупционных схем и рисков.

Оценка коррупционных рисков, их распространенность в различных государственных сферах и отраслях экономики способствуют выявлению пробелов в нормативно-правовом регулировании антикоррупционной деятельности, проблем, возникающих при таком регулировании, а также выработке оперативных и эффективных мер, направленных на совершенствование правоприменительной практики в процессе антикоррупционной деятельности.

В Кыргызской Республике данные исследования на регулярной основе проводятся Национальным статистическим комитетом Кыргызской Республики, который с полугодовой периодичностью проводит опрос населения, на основе чего оценивает эффективность деятельности государственных органов исполнительной власти Кыргызской Республики, мэрий городов Бишкек, Ош и их руководителей, полномочных представителей Правительства Кыргызской Республики в областях.

Методика исследования утверждена постановлением Правительства Кыргызской Республики от 17 июня 2016 года № 329. Также данным постановлением утверждены положение об Индексе доверия населения и типовая анкета для проведения опроса в целях измерения уровня доверия населения к деятельности государственных органов и органов местного самоуправления.

Индекс доверия населения позволяет оценить:

– личное доверие гражданина к государственным органам и органам местного самоуправления (Индекс «Личное доверие гражданина к государству»);

– уровень коррупции в оцениваемых государственных органах и органах местного самоуправления с точки зрения респондента (Индекс «Личное представление об уровне коррупции в государственных органах исполнительной власти и органах местного самоуправления»);

– удовлетворенность населения деятельностью государственных органов и органов местного самоуправления (Индекс «Оценка деятельности государственных органов и органов местного самоуправления»).

Данные исследования позволяют более точечно и объективно на основе социологических исследований получать информацию

көйгөйлөрдү аныктоого, ошондой эле антикоррупциялык иш процессинде мыйзам колдонуу практикасын өркүндөтүүгө багытталган ыкчам жана натыйжалуу чараларды иштеп чыгууга жардам берет.

Кыргыз Республикасында бул изилдөөлөр үзгүлтүксүз негизде Кыргыз Республикасынын Улуттук статистика комитети тарабынан туруктуу негизде жүргүзүлүп турат, ал жарым жылдык мезгилдүүлүк менен калкты сурамжылоону жүргүзүп турат, анын негизинде Кыргыз Республикасынын аткаруу бийлигинин мамлекеттик органдарынын, Бишкек, Ош шаарларынын мэрияларынын жана алардын жетекчилеринин, Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн облустардагы ыйгарым укуктуу өкүлдөрүнүн ишинин натыйжалуулугуна баа беришет.

Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2016-жылдын 17-июнундагы № 329 токтому менен изилдөө методикасы бекитилген. Ошондой эле бул токтом менен Калктын ишеним индекси жөнүндө жобо жана калктын мамлекеттик органдардын жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын ишине болгон ишениминин деңгээлин өлчөө максатында сурамжылоо жүргүзүү үчүн типтүү анкета бекитилген.

Калктын ишеним индекси төмөнкүлөргө баа берүүгө мүмкүндүк берет:

– жарандын мамлекеттик органдарга жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарына жеке ишеними ("Жарандын мамлекетке жеке ишеними" индекси);

– респонденттин көз карашында баа берилип жаткан мамлекеттик органдарда жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарында коррупциянын деңгээли ("Аткаруу бийлигинин мамлекеттик органдарында жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарында коррупциянын деңгээли тууралуу жеке түшүнүк" индекси);

– калктын мамлекеттик органдардын жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын ишине болгон канааттануусу ("Мамлекеттик органдардын жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын ишине баа берүү" индекси).

Бул изилдөөлөр социологиялык изилдөөлөрдүн негизинде коомдогу жана конкреттүү мамлекеттик органдарда жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарында коррупциянын абалы жөнүндө маалыматты өтө так жана объективдүү алууга мүмкүндүк берет.

Аталган мамлекеттик изилдөөлөрдөн тышкары, айрым коомдук өкмөттүк эмес бирикмелер мамлекеттик органдардын жана эл аралык уюмдардын заказы боюнча ар кандай антикоррупциялык изилдөөлөрдү жүргүзөт, анын ичинде алар тарабынан Кыргызстанда коррупцияга каршы күрөшүү боюнча Стамбулдук пландын аткарылышын ишке ашырууга альтернативдик баа берүү жүргүзүлөт.

о состоянии коррупции в обществе и конкретно в государственных органах и органах местного самоуправления.

Помимо указанных государственных исследований, отдельные общественные неправительственные объединения периодически проводят различные антикоррупционные исследования по заказу государственных органов и международных организаций, в том числе с их стороны проводится альтернативная оценка реализации исполнения Стамбульского плана по борьбе с коррупцией в Кыргызстане.

В целях обоснования принимаемых антикоррупционных мер и их реализации на основании анализа качественных данных о причинах возникновения коррупционных рисков предлагается создать национальную методику измерения уровня коррупции, что позволит научно обоснованным путем и своевременно выявлять коррупционные риски во всех сферах государственного управления, а также внедрять современные и эффективные механизмы по их минимизации.

Следует отметить, что поставленная предыдущими антикоррупционными стратегиями задача по разработке специальной методики оценки ущерба от коррупции в Кыргызской Республике не была реализована.

В результате этого абсолютные масштабы ущерба от коррупции сложно оценить в качественном или суммарном выражении, что затрудняет разработку действенных мер по противодействию коррупции.

2.10 Повышение прозрачности принятия государственных решений и участие гражданского общества в управлении государством

2.10.1 Национальный план действий Открытого Правительства

21 ноября 2017 года Кыргызстан был официально принят 75 страной-участницей Партнерства «Открытое Правительство».

Распоряжением Правительства Кыргызской Республики от 27 июня 2018 года № 226 сформирован Национальный форум Открытого Правительства (далее – Национальный форум).

Национальным форумом утвержден ряд инициатив, направленных на повышение прозрачности и подотчетности государственных органов, а также вовлечение граждан в процессы принятия управленческих решений и системного искоренения коррупции. По итогам проведенной работы сформирован Национальный план действий по построению Открытого Правительства (далее – НПД), который включает

Коррупциялык тобокелдиктердин келип чыгышынын себептери жөнүндө сапаттуу маалыматтарга талдоо жүргүзүүнүн негизинде аларды ишке ашырууда көрүлүп жаткан антикоррупциялык чараларды негиздөө максатында коррупциянын деңгээлин өлчөөнүн улуттук методикасын түзүү сунушталат, бул болсо мамлекеттик башкаруунун бардык чөйрөлөрүндө коррупциялык тобокелдиктерди илимий-негиздүү жол менен өз учурунда аныктоого, ошондой эле аларды минималдаштыруу боюнча заманбап жана натыйжалуу механизмдерди колдонууга киргизүүгө мүмкүндүк берет.

Ошондой эле Кыргыз Республикасында коррупциядан келтирилген зыянды баалоонун атайын методикасын иштеп чыгуу боюнча мурдагы антикоррупциялык стратегия тарабынан коюлган тапшырма ишке ашырылбай калганын белгилеп кетүү керек.

Анын натыйжасында коррупциядан келтирилген зыяндын абсолюттук масштабын сапаттык же суммардык чагылдырууну баалоо кыйын, бул болсо коррупцияга каршы аракеттенүү боюнча аракеттүү чараларды иштеп чыгууну кыйындатат.

2.10 Мамлекеттик чечимдерди кабыл алуунун ачык-айкындуулугун жогорулатуу жана мамлекетти башкарууга жарандык коомдун катышуусу

2.10.1 Ачык Өкмөттүн Улуттук иш-аракеттер планы

2017-жылдын 21-ноябрында Кыргыз Республикасы “Ачык Өкмөт” Өнөктөштүгүнө катышкан 75-өлкө болуп расмий түрдө кабыл алынган.

Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2018-жылдын 27-июнундагы № 226 буйругу менен Ачык Өкмөттүн Улуттук форуму (мындан ары – Улуттук форум) түзүлгөн.

Улуттук форум тарабынан мамлекеттик органдардын ачыктыгын жана отчеттуулугун жогорулатууга, ошондой эле башкаруучулук чечимдерди кабыл алуу процесстерине жана коррупцияны системалуу жоюуга жарандарды тартууга багытталган бир катар демилгелер бекитилген. Жүргүзүлгөн иштин жыйынтыгы боюнча Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2018-жылдын 16-октябрындагы № 360 буйругу менен бекитилген, Ачык Өкмөттү куруу боюнча Улуттук иш-аракеттер планы (мындан ары – УИП) түзүлгөн, ал ар кандай мамлекеттик органдар алган 18 милдеттенмени өзүнө камтыйт.

УИП көрсөтүлгөн милдеттенмелердин ичинен 15 антикоррупциялык ишмердүүлүк менен түздөн-түз байланышкан.

2.10.2 Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнө караштуу Антикоррупциялык кеңеш

18 обязательств, взятых различными государственными органами, утвержденный распоряжением Правительства Кыргызской Республики от 16 октября 2018 года № 360.

Из указанных обязательств НПД 15 непосредственно связаны с антикоррупционной деятельностью.

2.10.2 Антикоррупционный совет при Правительстве Кыргызской Республики

Распоряжением Правительства Кыргызской Республики от 15 сентября 2015 года № 454 образован Антикоррупционный совет при Правительстве Кыргызской Республики (далее – Антикоррупционный совет). Данный институт преследует цель обеспечения эффективного диалога между государственными органами и гражданским обществом по вопросам противодействия коррупции.

Однако Антикоррупционным советом с момента создания и до середины 2019 года проведено всего два заседания.

Работа Антикоррупционного совета активизировалась в 2019 году, когда в его состав вошли не только представители государственных органов, но и представители гражданского сектора и бизнес-сообщества. В течение 2019 года Антикоррупционным советом проведено несколько заседаний, на которых были подняты острые вопросы по противодействию коррупции, требующие оперативного разрешения.

В целях обеспечения взаимодействия с гражданскими институтами при принятии управленческих решений в сфере противодействия коррупции Антикоррупционному совету необходимо далее на систематической основе проводить свои заседания.

2.10.3 Доступ к информации и участие гражданского общества в управлении государством

Общественный контроль за государственным аппаратом, принятием управленческих решений и законодательных инициатив является антикоррупционным механизмом, который успешно применяется в зарубежных странах.

Общественный контроль требует активизации гражданского сектора и бизнес-сообщества, а также полной и четкой законодательной регламентации данного процесса.

В связи с этим давно назрела необходимость разработки и принятия Закона Кыргызской Республики «Об основах общественного контроля в Кыргызской Республике». Это позволит

Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2015-жылдын 15-сентябрындагы № 454 буйругу менен Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнө караштуу Антикоррупциялык кеңеш (мындан ары – Антикоррупциялык кеңеш) түзүлгөн. Бул институт коррупцияга каршы аракеттенүү маселелери боюнча мамлекеттик органдар менен жарандык коомдун ортосундагы натыйжалуу диалогду камсыз кылуу максатын көздөйт.

Бирок Антикоррупциялык кеңеш тарабынан ал түзүлгөн учурдан тартып 2019-жылдын ортосуна чейинки узак мөөнөт ичинде болгону эки жыйналыш өткөрүлгөн.

Антикоррупциялык кеңештин иши анын курамына мамлекеттик органдар гана эмес, жарандык сектордун жана бизнес-коомчулуктун өкүлдөрү киргенде, 2019-жылы активдеше баштаган. 2019-жылдын бир нече айы, ичинде Антикоррупциялык кеңеш тарабынан бир нече жыйналыш өткөрүлгөн, аларда ыкчам чечүүнү талап кылган коррупцияга каршы аракеттенүү боюнча курч маселелер көтөрүлгөн.

Коррупцияга каршы аракеттенүү чөйрөсүндө башкаруучулук чечимдерди кабыл алууда жарандык институттар менен өз ара аракеттенүү максатында Антикоррупциялык кеңешке мындан ары дагы өзүнүн жыйналыштарын системалуу негизде өткөрүү зарыл.

2.10.3 Маалыматка жеткиликтүүлүк жана мамлекетти башкарууга жарандык коомдун катышуусу

Башкаруучулук чечимдерди жана мыйзам демилгелерин кабыл алуу менен мамлекеттик аппаратка коомдук контроль жүргүзүү чет өлкөлөрдө ийгиликтүү колдонулуп жаткан антикоррупциялык механизм болуп саналат.

Коомдук контролдоо жарандык сектордун жана бизнес-коомчулуктун активдешүүсүн, ошондой эле бул процессти толук жана так мыйзамдык регламенттөөнү талап кылат.

Ушуга байланыштуу "Кыргыз Республикасында коомдук контролдун негиздери жөнүндө" Кыргыз Республикасынын Мыйзамын иштеп чыгуу жана кабыл алуунун зарылчылыгы мурда эле бышып жетилген. Бул болсо биздин өлкөдө коомдук контролду уюштуруунун жана ишке ашыруунун негизги эрежелерин жана регламенттерин ченемдик укуктук жактан бекемдөө аркылуу анын бүтүндөй системасын түзүүгө мүмкүндүк берет.

Бул Мыйзамдын ченемдери алдыга коюлган антикоррупциялык милдеттерди жана максаттарды чечүүгө гана эмес, мамлекеттик башкаруунун бардык чөйрөлөрүндө жана экономиканын ар кандай секторлорунда саясий маанилүү чечимдерди кабыл алууга контроль жүргүзүүгө багытталат.

Башкаруучулук чечимдерди кабыл алуу үчүн контролду жогорулатуу мамлекеттик бийликтин аброюн бекемдөөгө жана

стране создать целостную систему общественного контроля через нормативно-правовое закрепление основных правил и регламентов его организации и осуществления.

Нормы данного закона будут направлены не только на решение поставленных антикоррупционных задач и целей, но и на контроль за принятием политически важных решений во всех сферах государственного управления и различных секторах экономики.

Повышение контроля за принятием управленческих решений будет способствовать укреплению авторитета государственной власти и усилению взаимодействия между государственным аппаратом и обществом.

Свободный доступ к информации и деятельности государственных органов и органов местного самоуправления регламентируется Законом Кыргызской Республики «О гарантиях и свободе доступа к информации», а также принятым еще в 2006 году Законом Кыргызской Республики «О доступе к информации, находящейся в ведении государственных и муниципальных органов Кыргызской Республики».

Данные законы позволили повысить прозрачность работы органов власти путем открытости и доступности всей информации о принимаемых решениях государственными органами и органами местного самоуправления, а также избежать прямых контактов граждан с чиновником.

Работа по повышению гласности в деятельности государственных органов и доступа к публичной информации должна быть продолжена.

Мониторинг эффективности деятельности отдельных государственных органов со стороны гражданского сектора и бизнес-сообщества в настоящее время также осуществляется путем их представительства в общественных советах государственных органов, которые осуществляют мониторинг за их деятельностью и обеспечивают тесное взаимодействие данных двух институтов.

В соответствии с Законом Кыргызской Республики «Об общественных советах» для всех общественных советов государственных органов создана возможность участия в процессе разработки и мониторинга реализации министерствами/ведомствами антикоррупционных планов и обеспечения общественного контроля за деятельностью государственных органов. Общественные советы имеют право приглашать должностных лиц государственных органов на свои заседания для обсуждения различных вопросов. Члены общественных советов государственных органов входят в различные ведомственные комиссии, такие как конкурсная, тендерная, комиссия по этике и другие.

мамлекеттик аппарат менен коомчулуктун ортосундагы өз ара аракеттенүүнү бекемдөөгө өбөлгө түзөт.

Маалыматка жана мамлекеттик, муниципалдык органдардын ишине эркин жеткиликтүүлүк "Маалыматка жетүүнүн кепилдиктери жана эркиндиги жөнүндө" Кыргыз Республикасынын Мыйзамы, ошондой эле 2006-жылы эле кабыл алынган "Кыргыз Республикасынын мамлекеттик жана муниципалдык органдарынын карамагында турган маалыматтарга жетүү жөнүндө" Кыргыз Республикасынын Мыйзамы менен жөнгө салынат.

Бул мыйзамдар өлкөгө мамлекеттик органдар жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдары тарабынан кабыл алынуучу чечимдер жөнүндө бардык маалыматтын ачыктык жана жеткиликтүүлүк жолу менен бийлик органдарынын ишинин ачык-айкындуулугун жогорулатууга мүмкүндүк берди, ошондой эле жарандардын чиновниктер менен тике байланыштарын болтурбоого өбөлгө түзөт.

Мамлекеттик органдардын ишинде ачыктыкты жогорулатуу жана жалпы маалыматка жеткиликтүүлүк боюнча иш улантылууга тийиш.

Ошондой эле, азыркы учурда жарандык сектор жана бизнес-коомчулук тарабынан айрым мамлекеттик органдардын ишине мониторинг жүргүзүү мамлекеттик органдардын коомдук кеңештердеги алардын өкүлчүлүктөрү аркылуу ишке ашырылууда, алар органдардын ишине мониторинг жүргүзөт жана бул эки институттун өз ара тыгыз аракеттенүүсүн камсыз кылат.

"Коомдук кеңештер жөнүндө" Кыргыз Республикасынын Мыйзамына ылайык мамлекеттик органдардын бардык коомдук кеңештери үчүн министрликтер/ведомстволор тарабынан антикоррупциялык пландарды иштеп чыгуусуна жана ишке ашыруусуна мониторинг жүргүзүү процессине катышуу жана мамлекеттик органдардын ишине коомдук контролду камсыз кылуу мүмкүнчүлүгү түзүлгөн. Коомдук кеңештер ар кандай маселелерди талкуулоо үчүн өзүнүн жыйналыштарына мамлекеттик органдардын кызмат адамдарын чакыруу укугуна ээ болушат. Мамлекеттик органдардын коомдук кеңештеринин мүчөлөрү конкурстук, тендердик, этика боюнча комиссия жана башкалар сыяктуу ар кандай ведомстволук комиссияларга киришет.

Бирок мамлекеттик органдардын айрым коомдук кеңештеринин иши натыйжасыз бойдон калууда жана тараптык байкоочулардын пассивдүү ролун аткарып калууда.

Өтө сейрек учурларда мамлекеттик органдардын коомдук кеңештеринин мүчөлөрү өздөрүнүн статусун колдонуу менен жеке пайда жана артыкчылыктарды алуу үчүн мамлекеттик органдардын жетекчилерине таасир тийгизүүгө аракет кылышат.

Однако работа отдельных общественных советов государственных органов остается неэффективной и сводится к пассивной роли сторонних наблюдателей.

В редких случаях члены общественных советов государственных органов, пользуясь своим статусом, пытаются оказать воздействие на руководителей государственных органов для извлечения личных выгод и преимуществ.

В связи с этим требуется активизация и усиление работы общественных советов государственных органов, а также внедрение более совершенной методики оценки результативности их работы.

2.11. Уполномоченные по вопросам предупреждения коррупции

Решением Правительства Кыргызской Республики был создан институт уполномоченных по вопросам предупреждения коррупции в государственных органах и органах местного самоуправления. Однако практика показывает их недостаточную вовлеченность в координацию деятельности государственных органов и органов местного самоуправления по реализации государственной политики в сфере предупреждения коррупции, а также в планомерном выявлении возникающих коррупционных рисков и принятии оперативных мер противодействия.

В первую очередь это связано с зависимостью уполномоченных по вопросам предупреждения коррупции от руководителей государственных органов и органов местного самоуправления, во-вторых, с отсутствием в отдельных случаях необходимого образования, знаний, опыта работы и влияния для обеспечения эффективной институализации антикоррупционных мер в государственных органах и органах местного самоуправления.

В целях решения указанной проблематики необходимо создать условия для эффективной работы уполномоченных по вопросам предупреждения коррупции и поднятия их престижа.

2.12 Антикоррупционное просвещение и пропаганда

В соответствии с Законом Кыргызской Республики «О противодействии коррупции» Министерство юстиции Кыргызской Республики через средства массовой информации и Интернет-ресурсы осуществляет правовую пропаганду, расширение и распространение знаний по вопросам предупреждения коррупции среди населения.

В соответствии с Государственной стратегией антикоррупционной политики Кыргызской Республики, утвержденной Указом Президента Кыргызской Республики от

Ушуга байланыштуу мамлекеттик органдардын коомдук кеңештеринин ишин жигердештирүү жана күчтөнтүү, ошондой эле алардын ишинин натыйжалуулугуна баа берүүнүн өтө өркүндөтүлгөн методикасын колдонууга киргизүү талап кылынат.

2.11 Коррупцияны алдын алуу маселелери боюнча ыйгарым укуктуу кызматкер

Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн чечими менен мамлекеттик органдарда жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарында коррупцияны алдын алуу маселелери боюнча ыйгарым укуктуулардын институту түзүлгөн. Бирок коррупцияны алдын алуу чөйрөсүндө мамлекеттик саясатты ишке ашыруу боюнча мамлекеттик органдардын жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын ишин координациялоого, ошондой эле келип чыгуучу коррупциялык тобокелдиктерди пландуу аныктоого жана каршы аракеттенүүнүн ыкчам чараларын кабыл алууга алардын жетишсиз тартылгандыгын практика көрсөтүп турат.

Биринчи кезекте ал коррупцияны алдын алуу маселелери боюнча ыйгарым укуктуу кызматкерлердин мамлекеттик органдардын жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын жетекчилеринен көз каранды болуусу менен байланыштуу. Экинчиден, айрым учурларда мамлекеттик органдарда жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарында антикоррупциялык чараларды натыйжалуу институтташтырууну камсыз кылуу үчүн зарыл болгон билимдин, маалыматтын, иш тажрыйбасынын жана таасирдин жоктугу.

Аталган көйгөйлөрдү чечүү максатында коррупцияны алдын алуу маселелери боюнча ыйгарым укуктуу кызматкерлердин натыйжалуу иши жана алардын аброюн көтөрүү үчүн шарттарды түзүү зарыл.

2.12 Антикоррупциялык агартуу жана үгүттөө

"Коррупцияга каршы аракеттенүү жөнүндө" Кыргыз Республикасынын Мыйзамына ылайык Кыргыз Республикасынын Юстиция министрлиги жалпыга маалымдоо каражаттары жана Интернет-ресурстар аркылуу калк арасында коррупцияны алдын алуу маселелери боюнча укуктук үгүттөөнү, билимдерди кеңейтүүнү жана жайылтууну ишке ашырат.

Кыргыз Республикасынын Президентинин 2012-жылдын 2-февралындагы № 26 Жарлыгы менен бекитилген, Кыргыз Республикасында коррупцияга каршы туруунун мамлекеттик стратегиясына ылайык калк, анын ичинде мектептер үчүн укуктук жактан агартуу системасын түзүү, коррупциялык көрүнүштөргө каршы аракеттенүү жана тигил же бул чөйрөдөгү коррупциялык

2 февраля 2012 года № 26, к основным направлениям было отнесено создание системы правового просвещения населения, в том числе для школ, противодействия коррупционным проявлениям и информирования общественности о коррупционных рисках в той или иной сфере.

Концепция повышения правовой культуры населения Кыргызской Республики на 2016-2020 годы, утвержденная постановлением Правительства Кыргызской Республики от 14 марта 2016 года № 122, также преследует цель повышения уровня знаний и обучения общественности в сфере противодействия коррупции путем проведения государственными органами и органами местного самоуправления разъяснительных лекций в общеобразовательных организациях (школах) и высших учебных заведениях на правовую тематику, в том числе в сфере противодействия коррупции, создания социальных роликов, направленных на формирование антикоррупционного правосознания граждан.

Несмотря на проделываемую работу в данных направлениях, в том числе опубликование на систематической основе тематических материалов в средствах массовой информации и социальных сетях, проведение различных акций, система пропаганды и просвещения в вопросах противодействия коррупции остается на низком уровне. В основном характеризуется опубликованием материалов о задержании лиц, занимающих государственные и муниципальные должности, за совершение различных должностных и коррупционных правонарушений или ограничивается разовыми акциями и кампаниями, шаблонными выступлениями в средствах массовой информации, а также недостаточностью задействования Интернет-ресурсов.

На мероприятия по антикоррупционному просвещению населения, как и на другие антикоррупционные мероприятия, из республиканского бюджета по-прежнему не выделяется финансирование. В связи с чем мероприятия по антикоррупционному просвещению и пропаганде проводятся несистемно. Этому также способствует отсутствие информационной стратегии по антикоррупционному просвещению в целях воспитания у населения нулевой толерантности к любым проявлениям коррупции.

В рамках реализации настоящей Стратегии необходимо вовлечь широкий круг общественности в исполнение всех предусмотренных антикоррупционных мероприятий.

Только постоянное и тесное взаимодействие государственных и гражданских институтов может обеспечить эффективное противостояние коррупции.

Принцип нулевой толерантности к любым проявлениям коррупции должен стать абсолютной гражданской позицией всех

тобокелдиктер жөнүндө коомчулукту маалымдар кылуу аркылуу негизги багыттарга киргизилген.

Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2016-жылдын 14-мартындагы № 122 токтому менен бекитилген 2016-2020-жылдарга Кыргыз Республикасынын калкынын укуктук маданиятын көтөрүү концепциясы дагы укуктук темада, анын ичинде коррупцияга каршы аракеттенүү чөйрөсүндө жалпы билим берүү уюмдарында (мектептерде) жана жогорку окуу жайларында мамлекеттик органдар жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдары тарабынан түшүндүрүү лекцияларын өткөрүү, ошондой эле жарандардын антикоррупциялык аң-сезимин түзүүгө багытталган социалдык роликтерди түзүү жолу менен коррупцияга каршы аракеттенүү чөйрөсүндө коомчулуктун билим деңгээлин жогорулатуу жана аларды окутуу максатын көздөйт.

Бул багыттарда жасалып жаткан иштерге, анын ичинде жалпыга маалымдоо каражаттарында жана социалдык түйүндөрдө тематикалык материалдарды системалуу негизде жарыялоого, ар кандай акцияларды жүргүзүүгө карабастан, коррупцияга каршы аракеттенүү маселелеринде үгүттөө жана агартуу системасы төмөн деңгээлде калууда. Негизинен ар кандай кызматтык жана коррупциялык мыйзам бузууларды жасаганы үчүн мамлекеттик жана муниципалдык кызмат орундарын ээлеген адамдарды кармоо жөнүндөгү материалдарды жарыялоо менен мөнүздөлөт же бир жолку акциялар жана кампаниялар, жалпыга маалымдоо каражаттарындагы шаблондук чыгып сүйлөөлөр, ошондой эле Интернет-ресурстарды колдонуунун жетишсиздиги менен чектелет.

Калкты антикоррупциялык агартуу боюнча иш-чараларга, башка антикоррупциялык иш-чаралар сыяктуу эле мурдагыдай эле республикалык бюджеттен каржылоо бөлүнбөйт. Ушуга байланыштуу антикоррупциялык агартуу жана үгүттөө боюнча иш-чаралар системалуу эмес жүргүзүлөт. Ошондой эле ага калк арасында коррупциянын кандай болбосун көрүнүштөрүнө нөлдүк толеранттуулукту тарбиялоо максатында антикоррупциялык агартуу боюнча маалыматтык стратегиянын жоктугу өбөлгө түзөт.

Бул Стратегияны ишке ашыруунун алкагында каралган бардык антикоррупциялык иш-чараларды ишке ашырууга коомчулуктун кеңири чөйрөсүн тартуу зарыл.

Мамлекеттик жана жарандык институттардын туруктуу жана тыгыз өз ара аракеттенүүсү гана коррупцияга натыйжалуу каршы турууну камсыз кыла алат.

Коррупциянын кандай болбосун көрүнүштөрүнө нөлдүк толеранттуулук принциби улуттук маданиятыбыз үчүн жат көрүнүш катары биздин мамлекеттин калкынын бардык катмарынын, коомдун ар бир ячейкасынын абсолюттук жарандык позициясы болуп калууга тийиш.

слоев населения государства, каждой ячейки общества как к чуждому явлению для национальной культуры.

Неприятие коррупции, честность, неподкупность и патриотизм должны воспитываться в кыргызстанцах с детства и стать обязательной нормой поведения. Формирование со школьной скамьи антикоррупционных стандартов поведения у молодого поколения будет способствовать выработке стойкого иммунитета к коррупции, что в конечном итоге позволит одержать победу над этим пагубным явлением.

2.13. Коррупция на государственной службе и в частном секторе

Государственная служба по-прежнему остается привлекательной для извлечения незаконных личных материальных выгод и преимуществ лицами, обладающими служебными полномочиями.

Эта ситуация присуща не только Кыргызской Республике, но и всему миру. Согласно результатам исследований «Global Corruption Barometer», проведенных в 2014–2017 годах, каждый четвертый опрошенный заявил, что платил взятки в течение последнего года при взаимодействии с теми или иными государственными органами. В среднем по миру наиболее коррумпированными считаются полицейские и избираемые чиновники (их назвали 36% опрошенных)[6].

Коррупция, присутствуя как в системе государственного управления, так и в частном секторе, оказывает негативное влияние на их развитие и снижает авторитет государственной власти.

Поэтому государство обязано и дальше принимать все меры по борьбе с коррупцией, прилагать максимальные усилия для ликвидации всех причин и предпосылок ее возникновения путем создания условий, при которых использование служебных полномочий в корыстных целях будет невыгодным и невозможным.

Для этого необходимо поэтапно внедрять меры по повышению оплаты труда лиц, занимающих государственные и муниципальные должности, увеличению социальных льгот и гарантий по мере расширения финансовых возможностей государства, а также устранить предпосылки возникновения субъективизма при выплате премий и других поощрений.

В свою очередь должны создаваться условия для подотчетности и подконтрольности органов власти перед обществом, прозрачности

[6] People and corruption: citizens' voices from around the world (https://transparency.org.ru/projects/GCB %20Citizens%20voices_FINAL.pdf)

Коррупцияны кабыл албоо, чынчылдык, сатылбастык жана патриоттуулук кыргызстандыктарда бала кезинен тарбияланышы керек жана жүрүш-туруштун милдеттүү ченеми болууга тийиш. Мектеп жашынан тартып жаш муундардын жүрүш-турушуна антикоррупциялык стандарттарды киргизүү коррупцияга бекем иммунитетти иштеп чыгууга өбөлгө түзөт, бул болсо акыр аягында ушул терс көрүнүштүн үстүндө жеңишке жетүүгө мүмкүндүк берет.

2.13 Мамлекеттик кызматтагы жана жеке сектордогу коррупция

Мамлекеттик кызмат кызматтык ыйгарым укуктарга ээ болгон адамдарга мыйзамсыз жеке материалдык пайда жана артыкчылыктарды алуу үчүн мурдагыдай эле кызыктырарлык бойдон калууда.

Бул абал Кыргыз Республикасына гана эмес, бүтүндөй дүйнөгө таандык. 2014-2017-жылдары “Global Corruption Barometer” тарабынан жүргүзүлгөн изилдөөлөрдүн жыйынтыгына ылайык ар бир төртүнчү сурамжыланган тигил же бул мамлекеттик органдар менен өз ара аракеттенүүдө акыркы жыл ичинде пара бергендигин билдирген. Дүйнө боюнча орточо алганда полиция кызматкерлери жана шайлануучу чиновниктер өтө коррупцияланган деп эсептелет (аларды сурамжылангандардын 36 %ы аташкан)[6].

Коррупция мамлекеттик башкаруу системасындай эле, жеке сектордо болуу менен алардын өнүгүүсүнө терс таасир тийгизет жана мамлекеттик бийликтин авторитетин төмөндөтөт.

Ошондуктан биздин мамлекет коррупцияга каршы күрөшүү боюнча бардык чараларды андан ары да көрүүгө, жеке максаттарда кызматтык ыйгарым укуктарды колдонуу пайдасыз жана мүмкүн эмес боло турган шарттарды түзүү жолу менен анын келип чыгышынын бардык себептерин жана жүйөлөрүн жоюу үчүн максималдуу күч-аракеттерди жумшоого милдеттүү.

Ал үчүн мамлекеттик жана муниципалдык кызмат орундарын ээлеген адамдардын эмгек акысын жогорулатуу, мамлекеттин финансылык мүмкүнчүлүгүнүн кеңейүүсүндө социалдык жеңилдиктерди жана кепилдиктерди көбөйтүү боюнча чараларды этабы менен колдонууга киргизүү, ошондой эле сый акыларды жана башка сыйлыктарды төлөп берүүдө субъективизм үчүн шарттарды жоюу зарыл.

Өз кезегинде, бийлик органдарынын коомчулук алдындагы отчеттуулугу жана контролдо болуусу, мамлекеттик жол-жоболордун

[6] People and corruption: citizens' voices from around the world (https://transparency.org.ru/projects/GCB%20Citizens%20voices_FINAL.pdf)

государственных процедур и строгого соблюдения принципа меритократии в кадровой политике государства.

Часть государственных и муниципальных услуг должна быть передана в негосударственный сектор, что позволит сократить отдельные дискреционные полномочия государственных служащих и оптимизировать их штатную численность. Одновременно с оптимизацией штата лиц, занимающих государственные и муниципальные должности, следует усилить меры по предотвращению возникновения ситуаций конфликта интересов и повышению прозрачности доходов и расходов всех служащих.

Исследования международных организаций ярко свидетельствуют, что коррупция негативно влияет не только на государственный, но и частный сектор.

Отсутствие прозрачности в частном секторе ставит нас перед необходимостью внедрения организационно-правовых механизмов, обеспечивающих подотчетность, подконтрольность и прозрачность процедур принятия решений в этом секторе.

При этом следует четко определить, что государство может вмешиваться в деятельность субъектов предпринимательства только основываясь на полном понимании сферы распространения коррупции в частном секторе и круге лиц, подпадающих под ее определение.

При внедрении указанных антикоррупционных механизмов в частном секторе ни в коем случае не должны создаваться какие-либо бюрократические или административные преграды, а, наоборот, максимально обеспечиваться благоприятный инвестиционный климат для отечественных и иностранных предпринимателей.

Посредством инициации и присоединения субъектов предпринимательства и бизнес-ассоциаций к Хартии «Бизнес Кыргызстана против коррупции» была выражена воля частного сектора о намерении продвигать среди субъектов предпринимательства принципы и правила, которые способствуют противодействию и предупреждению коррупции, и неукоснительно их соблюдать.

В настоящее время к Хартии присоединилось свыше 30 субъектов предпринимательства и бизнес-ассоциаций Кыргызской Республики.

Это стало лишь первым шагом на пути противодействия коррупционным проявлениям в частном секторе.

В продолжение принимаемых антикоррупционных усилий со стороны государства в 2020 году создан институт бизнес-омбудсмена, который стал действительно прорывным шагом на пути защиты интересов предпринимателей от коррупционных проявлений недобросовестных чиновников.

ачыктыгы жана мамлекеттин кадр саясатында меритократиянын принциптерин катуу сактоо үчүн шарттар түзүлүүгө тийиш.

Мамлекеттик жана муниципалдык кызмат көрсөтүүлөрдүн бөлүгү мамлекеттик эмес секторго өткөрүп берилиши керек, бул болсо мамлекеттик кызматкерлердин айрым дискрециялык ыйгарым укуктарын кыскартууга жана алардын штаттык санын оптималдаштырууга мүмкүндүк берет. Мамлекеттик жана муниципалдык кызмат орундарын ээлеген адамдардын штатын оптималдаштыруу менен бир эле учурда кызыкчылыктардын кагылышуу учурларынын келип чыгышын болтурбоо жана бардык кызматкерлердин кирешелеринин жана чыгашаларынын ачыктыгын жогорулатуу боюнча чараларды күчөтүү керек.

Эл аралык уюмдардын изилдөөлөрү коррупциянын мамлекеттик гана эмес, жеке секторго дагы терс таасир тийгизип жатканын ачык күбөлөндүрүп турат.

Жеке сектордо ачыктыктын жоктугу бул сектордо чечимдерди кабыл алуу бизди жол-жоболорунун отчеттуулугун, контролдоону жана ачык-айкындыгын камсыз кылуучу уюштуруучулук-укуктук механизмдерди колдонууга киргизүүнүн зарылдыгына алып барууда.

Ошону менен мамлекет коррупциянын жеке секторго жана анын аныктоосуна туш болгон адамдардын айланасына таралуу чөйрөсүн толук түшүнүүгө негизденип гана ишкердиктин субъекттеринин ишине кийлигише алат.

Жеке секторго аталган антикоррупциялык механизмдерди киргизүүдө кандай болгон учурда дагы кайсы бир бюрократиялык же администрациялык тоскоолдуктар түзүлбөшү керек, тескерисинче ата мекендик жана чет өлкөлүк ишкерлер үчүн ыңгайлуу инвестициялык климатты түзүүгө максималдуу жардам көрсөтүү зарыл.

Ишкердиктин субъекттеринин жана бизнес-ассоциациялардын “Кыргызстандын бизнеси коррупцияга каршы” Хартиясына инициациясы жана кошулуусу аркылуу коррупцияга каршы аракеттенүүгө жана аны алдын алууга өбөлгө түзүүчү принциптерди жана эрежелерди ишкердиктин субъекттеринин арасында алдыга жылдыруу жана аларды кынтыксыз сактоо ниети жөнүндө жеке сектордун эрки чагылдырылган.

Азыркы учурда бул Хартияга Кыргызстандын 30дан ашык ишкердиктин субъекттери жана бизнес-ассоциациялары кошулушкан.

Бул жеке сектордо коррупциялык көрүнүштөргө каршы аракеттенүү жолунда биринчи кадам гана болуп калды.

Мамлекет тарабынан көрүлүп жаткан антикоррупциялык күч-аракеттерди улантууда 2020-жылы бизнес-омбудсмендин институту түзүлгөн, ал ак ниеттүү эмес чиновниктердин коррупциялык көрүнүштөрүнөн ишкерлердин кызыкчылыктарын коргоо жолунда чыныгы алгылыктуу кадам болуп калды.

Необходимо, чтобы данный положительный процесс не останавливался, а только нарастал.

При этом следует расширять использование цифровых технологий в частном секторе для обеспечения прозрачности и установления четких критериев по определению тарифов на оказываемые услуги.

2.14. Политическая коррупция

Политическая коррупция все еще присутствует в происходящих политических процессах в стране. Этому способствуют наличие в данной сфере большого оборота финансовых средств, политическое влияние отдельных групп и людей на проходящие государственные процессы, несоблюдение норм избирательного законодательства, в том числе Закона Кыргызской Республики «О политических партиях», и отсутствие полной прозрачности реальных доходов и расходов политических партий.

Это также подтверждается исследованиями, проведенными со стороны международных антикоррупционных организаций: «*В 2019 году исследование подчеркивает связь между политикой, деньгами и коррупцией. Нерегулируемые потоки больших денег в политике также делают государственную политику уязвимой для чрезмерного влияния. Как показывает Индекс восприятия коррупции, страны с более строгим соблюдением правил финансирования избирательных кампаний имеют более низкий уровень коррупции.*»[7].

Государство усилит требования к прозрачности финансовых расходов политических партий и повысит ответственность за несоблюдение выборного законодательства и правонарушения, связанные с подкупом избирателей, ко всем политическим институтам.

3. Основополагающие принципы Стратегии

В основе данной Стратегии устанавливаются следующие принципы:

– отслеживание баланса доходов и расходов лиц, занимающих государственные и муниципальные должности. Применение инструментов сбора и анализа эконометрических данных о балансе между доходами и расходами лиц, занимающих государственные и муниципальные должности, и их близких родственников. Установление факта наличия у лиц, занимающих государственные

[7]1. www.transparency.kg/files/pdf/CPI2019_Report_RU.pdf;
2. www.transparency.kg/files/Press%20Release%20%D0%98%D0%92%D0%9A%20%D0%B7%D0%B0%202019%20TI%20Kyrgyz_rus.pdf;

Ушул оң процесстин токтолбошу зарыл, ал өсүп гана турушу керек.

Мында ачык-айкындыкты камсыз кылуу жана көрсөтүлүп жаткан кызматтарга тарифтерди аныктоо боюнча так критерийлерди бекитүү үчүн жеке секторду санарип технологияларды колдонууну кеңейтүү зарыл.

2.14 Саясий коррупция

Саясий коррупция дале болсо өлкөдө болуп жаткан саясий процесстерде орун алган. Бул чөйрөдө финансы каражаттарынын көлөмдүү жүгүртүлүшүнүн болушу, айрым топтордун жана адамдардын болуп жаткан мамлекеттик процесстерге саясий таасир тийгизүүсү, шайлоо мыйзамдарынын, анын ичинде "Саясий партиялар жөнүндө" Кыргыз Республикасынын Мыйзамынын ченемдерин сактабагандык жана саясий партиялардын реалдуу кирешелеринин жана чыгашаларынын толук ачыктыгынын жоктугу ага шарт түзүүдө.

Ошондой эле ал эл аралык антикоррупциялык уюмдар тарабынан жүргүзүлгөн изилдөөлөр менен тастыкталууда: *"2019-жылы изилдөө саясаттын, акчанын жана коррупциянын ортосундагы байланышты баса көрсөтөт. Ошондой эле саясаттагы чоң акчалардын жөнгө салынбаган агымдары мамлекеттик саясатты ашыкча таасир тийгизүүдөн аялуу кылууда. Коррупцияны кабыл алуу индекси көрсөтүп тургандай шайлоо өнөктүктөрүн каржылоонун эрежелерин кыйла катуу сактаган өлкөлөр коррупциянын өтө төмөн деңгээлине ээ болушат."*[7].

Кыргыз Республикасы саясий партиялардын финансылык чыгымдарынын ачык-айкындуулугуна талаптарды күчөтөт жана шайлоо мыйзамдарын сактабаганы жана бардык саясий институттарга шайлоочуларды сатып алуу менен байланышкан мыйзам бузуулар үчүн жоопкерчиликти жогорулатат.

3. Стратегиянын негиз салуучу принциптери

Бул Стратегиянын негизинде төмөнкүдөй принциптер аныкталат:

– мамлекеттик жана муниципалдык кызмат орундарын ээлеген адамдардын кирешелеринин жана чыгашаларынын балансына байкоо жүргүзүү принциби. Мамлекеттик жана муниципалдык кызмат орундарын ээлеген адамдардын жана анын жакын туугандарынын кирешелеринин жана чыгашаларынын ортосундагы баланс жөнүндө эконометрикалык маалыматтарды топтоонун жана ага талдоо жүргүзүүнүн инструменттерин колдонуу. Мамлекеттик жана

[7] 1. www.transparency.kg/files/pdf/CPI2019_Report_RU.pdf;
2. www.transparency.kg/files/Press%20Release%20%D0%98%D0%92%D0%9A%20%D0%B7%D0%B0%2 02019%20TI%20Kyrgyz_rus.pdf;

и муниципальные должности, и их близких родственников уровня жизни, превышающего их реальные доходы, должно стать основанием для проведения антикоррупционной проверки;

– общественный контроль. Обеспечение доступа к информации для общества, транспарентность (прозрачность) государственных процессов, полная открытость и доступность государственной информации;

– смена парадигмы и культуры общества. Культура общества основывается на точном понимании ключевых процессов в государстве, осознании людьми основных и эффективных источников легального обогащения и получения заслуженного высокого социального статуса. В настоящее время культура общества базируется на идее приемлемости и финансовой привлекательности коррупции. Создание мер по изменению парадигмы мышления населения, культивирования в обществе образа мысли, что высокие заработки лежат только в основе честного и прозрачного легального предпринимательства, как и высокий социальный статус, а государственная служба – прерогатива честных и достойных людей, не предназначенная для незаконного обогащения;

– усиление престижа государственной службы. Оптимизация и сокращение государственного аппарата путем передачи отдельных государственных функций в частный сектор, а также недопущение необоснованного увеличения штатов отдельных государственных органов и органов местного самоуправления. Обеспечение достойного вознаграждения за работу лицам, занимающим государственные и муниципальные должности всех рангов, для достижения высокого уровня жизни и обесценивания привлекательности совершения коррупционных правонарушений по финансовым мотивам. Увеличение требований к лицам, занимающим государственные и муниципальные должности, на основе принципа меритократии. Ужесточение требований к уровню профессионализма и трудовой дисциплине;

– обесценивание коррупционной привлекательности государственных органов и органов местного самоуправления. Ужесточение наказания за совершение коррупционных и должностных правонарушений. Легализация существующих коррупционных схем;

– неотвратимость наказания. Обеспечение строгого соблюдения антикоррупционного законодательства, неотвратимости правосудия в отношении всех без исключения.

муниципалдык кызмат орундарын ээлеген адамдардын жана алардын жакын тууугандарында алардын реалдуу кирешелерин жогорулатууучу жашоо деңгээлинин фактысын аныктоо антикоррупциялык текшерүү жүргүзүү үчүн негиз болуп калууга тийиш;

– коомдук контролдоо. Коомчулук үчүн маалыматка жеткиликтүүлүктү камсыз кылуу, мамлекеттик процесстердин транспаренттүүлүк (ачыктыгы), мамлекеттик маалыматтын толук ачыктыгы жана жеткиликтүүлүгү;

– парадигманын жана коомдун маданиятынын алмашуу принциби. Коомдун маданияты мамлекеттеги чечүүчү процесстерди так түшүнүүгө, адамдар тарабынан мыйзамдуу баюунун жана эмгек сиңирген жогорку социалдык статусту алуунун негизги жана натыйжалуу булактарын түшүнүп билүүсүнө негизденет. Азыркы учурда коомдун маданияты коррупциянын мурастуулук жана финансылык кызыктырарлык идеясына топтолгон. Калктын ой-жүгүртүү парадигмасын өзгөртүү, жогорку эмгек акылар жогорку социалдык статус сыяктуу эле, адилет жана ачык мыйзамдуу ишкердүүлүктүн негизинде гана боло тургандыгы жөнүндө ой жүгүртүүнүн образын коомчулукка культивациялоо боюнча чараларды түзүү. Ал эми мамлекеттик кызмат – мыйзамсыз баюу үчүн арналбаган, чынчыл жана татыктуу адамдардын артыкчылыктуу укугу;

– мамлекеттик кызматтын аброюн күчтөндүрүү. Айрым мамлекеттик функцияларды жеке секторго өткөрүп берүү жолу менен мамлекеттик аппаратты оптималдаштыруу жана кыскартуу, ошондой эле айрым мамлекеттик органдардын жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын штаттарын негизсиз көбөйтүүгө жол бербөө. Жашоонун жогорку деңгээлин камсыз кылуу үчүн бардык рангдагы мамлекеттик жана муниципалдык кызмат орундарын ээлеген адамдардын эмгеги үчүн татыктуу сый акыны камсыз кылуу жана финансылык жүйөлөр коррупциялык мыйзам бузууларды жасоонун кызыктыруусун баасыздандыруу. Меритократия принцибинин негизинде мамлекеттик мамлекеттик жана муниципалдык кызмат орундарын ээлеген адамдарга талаптарды көбөйтүү. Кесипкөйлүк деңгээлине жана эмгек тартибине талаптарды катуулатуу;

– мамлекеттик органдардын жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын коррупциялык кызыгуу жаратуусун баасыздандыруу. Коррупциялык жана кызматтык мыйзамдык бузууларды жасагандыгы үчүн жазаны катуулатуу. Орун алган коррупциялык схемаларды легалдаштыруу;

– жазанын шексиздиги. Антикоррупциялык мыйзамдарды катуу сактоону камсыз кылуу, бардыгына карата сот адилеттигинин шексиздигин камсыз кылуу.

4. Цели Стратегии

Главная цель Стратегии – минимизация коррупции в Кыргызской Республике посредством устранения базовых и системных причин ее возникновения; повышение эффективности проводимой государством антикоррупционной политики; завершение процесса цифровизации страны и автоматизации предоставления государственных и муниципальных услуг (в том числе автоматизация процессов по мониторингу деятельности государственных органов и органов местного самоуправления, принятия ими решений и планирования); вовлечение в данный процесс всех институтов государственной власти, гражданского сектора и бизнес-сообщества; создание атмосферы нулевой толерантности к любым коррупционным проявлениям; обеспечение высокого престижа государственной и муниципальной службы.

К 2024 году Кыргызская Республика улучшит свои позиции на 30% от текущих показателей в мировых рейтингах, определяющих уровень коррупции. Исполнительная власть получит улучшение до 50% по индексу доверия населения по всем ведомственным учреждениям.

Система правосудия государства обеспечит верховенство закона, справедливость и будет свободна от коррупции. Тем самым судебная, надзорная и правоохранительная системы докажут свою полную независимость от любых влияний, с высоким уровнем доверия и поддержки гражданского сообщества, что придаст дополнительный импульс для всех сфер государственного и общественного развития и поднятия экономической активности в стране.

В государстве будет:

– усовершенствовано декларационное законодательство, позволяющее всесторонне и объективно верифицировать информацию, отраженную в ЕНД;

– ужесточена ответственность за все коррупционные правонарушения, которые будут отнесены только к особо тяжким преступлениям;

– внедрена национальная система проведения антикоррупционной экспертизы не только проектов нормативных правовых актов, а также действующего законодательства.

5. Приоритетные направления Стратегии

Приоритетные направления и мероприятия Стратегии определены исходя из интересов граждан Кыргызской Республики,

4. Стратегиянын максаттары

Стратегиянын башкы максаты – коррупциянын келип чыгуусунун базалык жана системалуу себептерин жоюу аркылуу Кыргыз Республикасында коррупцияны минималдаштыруу; мамлекет тарабынан жүргүзүлүп жаткан антикоррупциялык саясаттын натыйжалуулугун жогорулатуу; өлкөнү санариптештирүү жана мамлекеттик жана муниципалдык кызмат көрсөтүүнү автоматташтыруу процессин аягына чыгаруу (анын ичинде мамлекеттик органдардын жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын ишине мониторинг жүргүзүү боюнча процесстерди автоматташтыруу, алар тарабынан чечимдерди кабыл алуу жана пландаштыруу); бул процесске мамлекеттик бийликтин, жарандык сектордун жана бизнес-коомчулуктун бардык институттарын тартуу; кандай болбосун коррупциялык көрүнүштөргө "нөлдүк толеранттуулук" атмосферасын түзүү; мамлекеттик органдарга жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарына жогорку абройду камсыз кылуу.

2024-жылга Кыргыз Республикасы коррупциянын деңгээлин аныктоочу дүйнөлүк рейтингдерде учурдагы көрсөткүчтөн 30%га өзүнүн позициясын жакшыртат. Аткаруу бийлиги бардык ведомстволук мекемелер боюнча калктын ишеним индекси боюнча 50%га чейин жакшырууну алат.

Мамлекеттин сот адилеттиги системасы мыйзамдын үстөмдүгүн, адилеттүүлүктү камсыз кылат жана коррупциядан эркин болот. Ошону менен сот, көзөмөл жана укук коргоо системалары ишенимдин жогорку деңгээли жана жарандык коомдун колдоосу менен кандай болбосун таасир тийгизүүдөн өзүнүн толук көз карандысыздыгын далилдей алышат, бул болсо мамлекеттик жана коомдук өнүгүүнүн бардык чөйрөлөрү жана өлкөдө экономикалык активдүүлүктү жогорулатуу үчүн кошумча импульс берет.

Мамлекетте төмөнкүлөр болот:

– БНДда чагылдырылган маалыматты ар тараптуу жана объективдүү верификациялоого мүмкүндүк берүүчү декларациялык мыйзамдар өркүндөтүлгөн;

– бардык коррупциялык мыйзам бузуулар үчүн жоопкерчилик күчөтүлгөн, алар өзгөчө оор кылмыштарга гана келтирилет;

– ченемдик укуктук актылардын долбоорлоруна гана эмес, колдонулуп жаткан мыйзамдар үчүн дагы антикоррупциялык экспертизаны жүргүзүүнүн улуттук системасы колдонууга киргизилген.

5. Стратегиянын артыкчылыктуу багыттары

Стратегиянын артыкчылыктуу багыттары жана иш-чаралары Кыргыз Республикасынын жарандарынын кызыкчылыгынан, мамлекетке келтирилген зыяндын деңгээлинен, жакынкы 4 жылга

уровня причиняемого государству ущерба, реальности и выполнимости отраженных мероприятий в ближайшие 4 года.

С учетом определения основных приоритетных направлений противодействия коррупции была разработана сбалансированная система мер, включающая в себя следующие приоритетные направления:

– создание условий для ликвидации базовых (корневых) причин возникновения и распространения коррупционных проявлений;

– внедрение превентивных механизмов противодействия коррупции;

– ужесточение наказания за совершение коррупционных правонарушений;

– открытость и прозрачность принятия государственных управленческих решений;

– широкая вовлеченность гражданского общества в противодействие коррупции в государственных органах и органах местного самоуправления;

– укрепление принципа нулевой толерантности к коррупции среди граждан, предпринимателей, лиц, занимающих государственные и муниципальные должности, воспитание молодого поколения в духе неприятия любых коррупционных проявлений;

– очищение государственных органов и органов местного самоуправления от коррумпированных чиновников.

6. Задачи Стратегии

Основные задачи Стратегии:

1. **Совершенствование законодательства о противодействии коррупции в Кыргызской Республике.**

Подзадачи:

– совершенствование законодательства о противодействии коррупции, усиление и согласованность действий при координации государственных органов в вопросах предупреждения коррупции, ликвидация дублирующих функций между государственными институтами;

– минимизация существующих коррупционных рисков и схем в государственных органах и органах местного самоуправления. Действенная система мониторинга и верификации результатов;

– проведение анализа глубинных и корневых (базовых) причин коррупции, определение точек воздействия для изменения системы государственной службы и осуществления государственной власти.

2. **Совершенствование декларационного законодательства и Закона Кыргызской Республики «О конфликте интересов».**

Подзадачи:

чагылдырылган иш-чаралардын реалдуулугунан жана аткарылышынан улам аныкталган.

Коррупцияга каршы аракеттенүүнүн негизги артыкчылыктуу багыттарын аныктоону эске алуу менен өзүнө төмөнкү артыкчылыктуу багыттарды камтыган, теңдештирилген система иштелип чыккан:

– коррупциялык көрүнүштөрдүн келип чыгышынын базалык (түпкү) себептерин жана анын таралышын жоюу үчүн шарттарды түзүү;

– коррупцияга каршы аракеттенүүнүн превентивдүү механизмдерин колдонууга киргизүү;

– коррупциялык мыйзам бузууларды жасагандыгы үчүн жазаны катуулатуу;

– мамлекеттик башкаруучулук чечимдерди кабыл алуунун ачыктыгы жана айкындуулугу;

– мамлекеттик органдарда жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарында коррупцияга каршы аракеттенүүдө жарандык коомдун кеңири тартылуусу;

– жарандарда, ишкерлерде, мамлекеттик жана муниципалдык кызмат орундарын ээлеген адамдарда коррупцияга нөлдүк толеранттуулук принцибин бекемдөө, жаш муунду кандай болбосун коррупциялык көрүнүштөрдү кабыл албоо духунда тарбиялоо;

– мамлекеттик органдарды жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарын коррупциялапган чиновниктерден тазалоо.

6. Стратегиянын милдеттери

Стратегиянын негизги милдеттери:

1. **Кыргыз Республикасында коррупцияга каршы аракеттенүү жөнүндө мыйзамдарды өркүндөтүү.**

Чакан милдеттер:

– коррупцияга каршы аракеттенүү жөнүндө мыйзамдарды өркүндөтүү, коррупцияны алдын алуу маселелеринде мамлекеттик органдарды координациялоодо аракеттерди күчөтүү жана макулдашуу, мамлекеттик институттар ортосунда кайталоочу функцияларды жоюу;

– мамлекеттик органдарда жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарында орун алган коррупциялык тобокелдиктерди жана схемаларды минималдаштыруу. Натыйжаларга мониторинг жүргүзүүнүн жана верификациялоонун иштиктүү системасы;

– коррупциянын терең жана түпкү (базалык) себептерине талдоо жүргүзүү, мамлекеттик кызматтык системасын өзгөртүү жана мамлекеттик бийликти ишке ашыруу үчүн таасир тийгизүү ордун аныктоо.

2. **Декларациялоо мыйзамдарды жана “Кызыкчылыктардын кагылышуусу жөнүндө” Кыргыз Республикасынын Мыйзамын өркүндөтүү.**

– формирование методики определения уровня благосостояния лиц, занимающих государственные и муниципальные должности, с определением уровня жизни его семьи для реализации системы сравнения уровня жизни с реальными доходами. Создание системы выявления лиц, занимающих государственные и муниципальные должности, и их близких родственников, чей уровень жизни значительно превышает подтвержденные доходы;

– эффективная реализация Закона Кыргызской Республики «О конфликте интересов».

3. **Повышение прозрачности принятия государственных решений и автоматизация государственных и муниципальных услуг.**

Подзадачи:

– сведение к минимуму прямых контактов лиц, занимающих государственные и муниципальные должности, с гражданами путем цифровизации и автоматизации предоставления государственных и муниципальных услуг. Делегирование части данных услуг институтам частного сектора при условии недопущения монополизации, а также усиления компонента государственного электронного управления. Перевод документооборота, делопроизводства, проведения совещаний, визирования и подписания документов на электронную основу;

– совершенствование лицензионно-разрешительной системы, системы государственного контроля и надзора, а также системы государственных закупок;

– создание практичных антикоррупционных методологий, применимых в условиях страны;

– повышение роли гражданского сектора и бизнес-сообщества в вопросах противодействия коррупции в системе государственного управления с внедрением института общественного контроля.

4. **Повышение престижа государственных органов и органов местного самоуправления, минимизация коррупционных проявлений в государственном и частном секторах.**

Подзадачи:

– создание корпоративной культуры в государственных органах и органах местного самоуправления и в частном секторе, ориентированной на нетерпимость к коррупции и идею служения народу;

– оптимизация государственных расходов. Обеспечение оптимального размера штата лиц, занимающих государственные и муниципальные должности, с целью увеличения вознаграждения их труда до рыночного уровня для привлечения на государственную службу профессионалов высокого уровня. Радикальное изменение

Чакан милдеттер:

– жашоо деңгээлин реалдуу кирешелер менен салыштыруу системасын ишке ашыруу үчүн мамлекеттик жана муниципалдык кызмат орундарын ээлеген адамдардын үй-бүлөсүнүн жашоо деңгээлин аныктоо менен алардын жашоо абалынын деңгээлин аныктоонун методикасын түзүү. Жашоо деңгээли тастыкталган кирешелеринен кыйла жогору болгон мамлекеттик жана муниципалдык кызмат орундарын ээлеген адамдарды жана алардын жакын тууғандарын аныктоо системасын түзүү;

– "Кызыкчылыктардын кагылышуусу жөнүндө" Кыргыз Республикасынын Мыйзамын натыйжалуу ишке ашыруу.

3. **Мамлекеттик чечимдерди кабыл алуунун айкындуулугун жогорулатуу жана мамлекеттик жана муниципалдык кызмат көрсөтүүлөрдү автоматташтыруу.**

Чакан милдеттер:

– мамлекеттик жана муниципалдык кызмат көрсөтүүлөрдү санариптештирүү жана автоматташтыруу жолу менен мамлекеттик жана муниципалдык кызмат орундарын ээлеген адамдардын жарандар менен түз байланыштарын минимумга келтирүү. Монополизациялоого жол бербөө шартында бул кызмат көрсөтүүлөрдүн бөлүгүн жеке сектордун институттарына өткөрүп берүү, ошондой эле мамлекеттик электрондук башкаруунун компоненттерин күчтөндүрүү. Документ жүгүртүүнү, иш кагаздарын жүргүзүүнү, кеңешмелерди, документтерге виза жана кол коюуну электрондук негизге которуу;

– лицензиялоо-уруксат берүү системасын, мамлекеттик контроль жана көзөмөл системасын, ошондой эле мамлекеттик сатып алуулар системасын өркүндөтүү;

– өлкө шарттарында колдонууга жаткан практикалык антикоррупциялык методологияларын түзүү;

– коомдук контролдоо институтун ишке киргизүү менен мамлекеттик башкаруу системасында коррупцияга каршы аракеттенүү маселелеринде жарандык сектордун жана бизнес-коомчулуктун ролун жогорулатуу.

4. **Мамлекеттик органдардын жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын баркын көтөрүү, мамлекеттик жана жеке секторлордогу коррупциялык көрүнүштөрдү минималдаштыруу.**

Чакан милдеттер:

– мамлекеттик органдарда жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарында, жеке сектордо коррупцияга чыдабастыкка жана элге кызмат кылуу идеясына багытталган корпоративдик маданиятты түзүү;

– мамлекеттик чыгашаларды оптималдаштыруу. Мамлекеттик кызматка жогорку деңгээлдеги кесипкөй адамдарды тартуу үчүн алардын эмгегине сый акыны рыноктук деңгээлге чейин көбөйтүү максатында мамлекеттик жана муниципалдык кызмат орундарын

подходов к организации и прохождению службы, основанное на принципах меритократии;

– защита прав и законных интересов инвесторов от любых коррупционных и иных посягательств со стороны органов власти;

– совершенствование и цифровизация системы платных государственных и муниципальных услуг, способствующие легализации коррупционных схем, существующих по объективным причинам, с переводом их в русло законной деятельности, облагаемой налогами и сборами, прозрачной для общественного контроля и средств массовой информации, уничтожающие основу существования коррупционных схем;

– устранение условий и причин, порождающих коррупционные проявления в частном секторе.

5. **Повышение доверия к судебным, надзорным и правоохранительным органам и неотвратимость наказания за коррупционные преступления.**

Подзадачи:

– полное соблюдение судебными, надзорными и правоохранительными органами принципа неотвратимости привлечения к ответственности за коррупционные правонарушения;

– создание эффективной системы ответственности за совершение коррупционных преступлений.

6. **Предотвращение политической коррупции.**

7. **Реализация международных антикоррупционных программ и финансирование мероприятий по противодействию коррупции.**

Подзадачи:

– развитие международного сотрудничества по вопросам противодействия коррупции;

– обеспечение финансирования антикоррупционных мероприятий.

Цели и задачи Стратегии направлены на достижение целей, отраженных в Национальной стратегии устойчивого развития Кыргызской Республики на 2018-2040 годы.

7. Основные шаги по противодействию коррупции и ликвидации ее корневых (базовых) причин

Основные меры по противодействию коррупции и ликвидации ее корневых (базовых) причин были разработаны с учетом положительного международного опыта по противодействию коррупционным проявлениям и рекомендаций четвертого раунда мониторинга Стамбульского плана действий по борьбе с коррупцией

ээлеген адамдардын штатынын оптималдуу өлчөмүн камсыз кылуу. Меритократия принцибине негизденген кызматты уюштурууга жана аткарууга мамилелерди радикалдуу өзгөртүү;

– инвесторлордун укуктарын жана мыйзамдуу кызыкчылыктарын ар кандай коррупциялык жана бийлик органдарынын башка кол салууларынан коргоо;

– коррупциялык схемалардын орун алышынын негизин жок кылуучу, коомдук контролдоо жана жалпыга маалымдоо каражаттары үчүн ачык болгон, салыктар жана алымдар алынуучу мыйзамдуу ишке алардын багытын өзгөртүү менен объективдүү себептер боюнча иштеп жаткан коррупциялык схемаларды легалдаштырууга өбөлгө болуучу акы төлөнүүчү мамлекеттик жана муниципалдык кызмат көрсөтүүлөр системасын өркүндөтүү жана санариптештирүү;

– жеке сектордогу коррупциялык көрүнүштөрдү пайда кылуучу шарттарды жана себептерди жоюу.

5. **Сот, көзөмөл жана укук коргоо органдарына ишенимди жогорулатуу жана коррупциялык кылмыштар үчүн жазанын шексиздиги.**

Чакан милдеттер:

– коррупциялык укук бузуулар үчүн сөзсүз жоопкерчиликке тартуунун шексиздиги принцибинин сот, көзөмөл жана укук коргоо органдары тарабынан толук сакталышы;

– коррупциялык кылмыштарды жасагандыгы үчүн жоопкерчиликтин натыйжалуу системасын түзүү.

6. **Саясий коррупцияны болтурбоо.**

7. **Эл аралык антикоррупциялык программаларды ишке ашыруу жана коррупцияга каршы аракеттенүү боюнча иш-чараларды каржылоо.**

Чакан милдеттер:

– коррупцияга каршы аракеттенүү маселелери боюнча эл аралык кызматташтыкты өнүктүрүү;

– антикоррупциялык иш-чараларды каржылоону камсыз кылуу.

Стратегиянын максаттары жана милдеттери 2018-2040-жылдарга Кыргыз Республикасын өнүктүрүүнүн улуттук стратегиясында чагылдырылган максаттарга жетишүүгө багытталган.

7. Коррупцияга каршы аракеттенүүнүн жана анын түпкү (базалык) себептерин жоюунун негизги кадамдары

Коррупцияга каршы аракеттенүү жана анын түпкү (базалык) себептерин жоюу боюнча негизги чаралар коррупциялык көрүнүштөргө каршы аракеттенүү боюнча эл аралык оң тажрыйбаны жана ЭКӨУнун Чыгыш Европа жана Борбордук Азия өлкөлөрү үчүн Антикоррупциялык тармагынын коррупцияга каршы күрөшүү боюнча

Антикоррупционной сети ОЭСР по борьбе с коррупцией для стран Восточной Европы и Центральной Азии:

– внедрение более эффективного механизма координации антикоррупционными институтами государственных органов и органов местного самоуправления в вопросах противодействия коррупции и исключение дублирующих функций между ними;

– внесение изменений и дополнений в Закон Кыргызской Республики «О противодействии коррупции» в части:

упорядочения и устранения декларативности;

приведения в соответствие с принятыми антикоррупционными нормативными правовыми актами;

включения норм, обязывающих государственные органы и органы местного самоуправления аннулировать действие актов (решений), принятых их должностными лицами при совершении коррупционных/должностных правонарушений;

– унификация отчетов о реализации антикоррупционных планов (правительственный антикоррупционный план, ведомственные планы, планы по демонтажу системной коррупции в государственных органах), методики проведения мониторинга реализации мероприятий по противодействию коррупции, оценки результативности их исполнения;

– усиление работы по демонтажу системной коррупции в государственных органах, мониторингу реализации соответствующих планов и мероприятий и их актуализации;

– разработка антикоррупционных планов по демонтажу системной коррупции в органах местного самоуправления и постоянный мониторинг их реализации;

– создание национальной системы измерения уровня коррупции с использованием механизма социологических опросов о доверии населения к государственным органам и органам местного самоуправления, цифровых инструментов, с собственной системой индикаторов и критериев оценки, основанных на международных стандартах, и с учетом национальной специфики, культуры и менталитета;

– разработка методики оценки воздействия антикоррупционных планов на состояние и уровень коррупции в государственных органах и органах местного самоуправления;

– постоянное внедрение эффективных и современных антикоррупционных механизмов проверки ЕНД лиц, занимающих государственные и муниципальные должности (в том числе занимающих политические и специальные должности), а также анализа соответствия уровня расходов лиц, занимающих государственные и муниципальные должности, и их близких родственников получаемым доходам;

Стамбул иш-аракеттер планына мониторинг жүргүзүүнүн Төртүнчү раундунун сунуштарын эске алуу менен иштелип чыккан:

– коррупцияга каршы аракеттенүү жана алардын ортосундагы кайталанган функцияларды жоюу маселелеринде мамлекеттик органдардын жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын антикоррупциялык институттарынын координациялоосуна кыйла натыйжалуу механизмди киргизүү;

– "Коррупцияга каршы аракеттенүү жөнүндө" Кыргыз Республикасынын Мыйзамына төмөнкү бөлүгүндө өзгөртүүлөрдү жана толуктоолорду киргизүү:

декларативдүүлүктү тартипке келтирүү жана четтетүү;

кабыл алынган антикоррупциялык ченемдик укуктук актыларга ылайык келтирүү;

мамлекеттик органдары жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарын алардын кызмат адамдары тарабынан коррупциялык/кызматтык укук бузууларды жасоодо кабыл алынган актылардын (чечимдердин) колдонулушун жокко чыгарууну милдеттендирүүчү ченемдерди киргизүү;

– антикоррупциялык пландарды ишке ашыруу жөнүндө отчетторду (өкмөттүк антикоррупциялык план, ведомстволук пландар, мамлекеттик органдардагы системалуу коррупцияны демонтаждоо боюнча пландар), коррупцияга каршы аракеттенүү боюнча иш-чаралардын ишке ашырылышына мониторинг жүргүзүү методикасын, алардын аткарылышынын натыйжалуулугун баалоону унификациялоо;

– мамлекеттик органдардагы системалуу коррупцияны демонтаждоо, тиешелүү пландардын жана иш-чаралардын ишке ашырылышына мониторинг жүргүзүү жана аларды актуалдаштыруу боюнча ишти күчөтүү;

– жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарында системалуу коррупцияны демонтаждоо боюнча антикоррупциялык пландарды иштеп чыгуу жана алардын ишке ашырылышына туруктуу негизде мониторинг жүргүзүү;

– мамлекеттик органдарга жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарына калктын ишеними жөнүндө социологиялык сурамжылоо механизмин, санариптик инструменттерди колдонуу менен, эл аралык стандарттарга негизделген жана улуттук өзгөчөлүктөрдү, маданиятты жана менталитетти эске алуу менен өздүк индикаторлор системасы жана баалоо критерийлери менен коррупциянын деңгээлин аныктоочу улуттук системасын түзүү;

– мамлекеттик органдардагы жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарындагы коррупциянын деңгээлине жана абалына антикоррупциялык пландардын таасирин баалоонун методикасын иштеп чыгуу;

– мамлекеттик жана муниципалдык кызмат орундарын ээлеген адамдардын БСДсын текшерүүнүн (анын ичинде саясий жана атайын

– усиление контроля со стороны государственных органов и органов местного самоуправления и институтов гражданского общества за установлением несоответствия между сведениями, отраженными в ЕНД лица, занимающего государственную гражданскую или муниципальную должность, и его фактическим имущественным положением, а также имущественным положением его близких родственников, в том числе путем контроля за особо крупными покупками (строительством) с определением пороговой суммы для каждой категории имущества (движимого и недвижимого), с которой начинается понятие особо крупная покупка;

– определение, что установление факта наличия не имеющих объяснения доходов/расходов и финансового/имущественного положения обязывает уполномоченные органы проводить соответствующие исследования (полная проверка декларации) с последующим направлением полученных результатов в органы прокуратуры и опубликованием итогов в средствах массовой информации в формате машиночитаемых (открытых) данных;

– ужесточение ответственности за внесение в ЕНД неполных или недостоверных сведений лицами, занимающими государственные и муниципальные должности (в том числе занимающими политические и специальные должности), и их близкими родственниками;

– законодательное определение, что несоответствие расходов и доходов является основанием для увольнения по причине утраты доверия лиц, занимающих государственные и муниципальные должности (в том числе лиц, занимающих политические и специальные должности), при условии отсутствия доказательств приобретении имущества на законные доходы и влечет за собой конфискацию (взыскание) этого имущества и доходов от него в пользу государства;

– совершенствование механизмов выявления финансовых средств, добытых коррупционным путем или без определения легального происхождения, выведенных в иностранные государства (оффшорные зоны), и возврата их в Кыргызскую Республику для дальнейшего обращения в доход государства;

– рассмотрение вопроса о присоединении к Конвенции Совета Европы об отмывании, выявлении, изъятии, конфискации доходов от преступной деятельности подписанной 8 ноября 1990 года в городе Страсбург;

– усиление профессионального и материально-технического потенциала структурных подразделений, в том числе территориальных, уполномоченного органа в сфере проверки деклараций. Развитие взаимодействия налоговых органов с другими государственными органами и органами местного самоуправления

кызмат орундарын ээлегендерди), ошондой эле мамлекеттик жана муниципалдык кызмат орундарын ээлеген адамдардын жана алардын жакын туугандарынын чыгымдарынын деңгээлинин алып жаткан кирешелери менен шайкештигин талдоонун натыйжалуу жана заманбап антикоррупциялык механизмдерин туруктуу негизде киргизүү;

– мамлекеттик органдар жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдар, жарандык коом институттары тарабынан мамлекеттик же муниципалдык кызмат ордун ээлеген адамдын БСДга чагылдырылган маалымат менен анын иш жүзүндөгү мүлктүк абалына, ошондой эле анын жакын туугандарынын мүлктүк абалына шайкеш келбестикти контролдоону күчөтүү, анын ичинде ири сатып алууларды (курулушту), өзгөчө ири сатып алуунун түшүнүгү башталган мүлктүн ар бир категориясынын (кыймылдуу жана кыймылсыз) чектик суммасын аныктоо менен контролдоо;

– түшүндүрмөлөрү жок кирешелердин/чыгымдардын жана финансылык/мүлктүк абалдын болушунун фактыларын белгилөө ыйгарым укуктуу органдардын тиешелүү изилдөөлөрдү жүргүзүүгө милдеттүүлүгүн аныктайт (декларацияны толук текшерүү), андан ары алынган жыйынтыктарын прокуратура органдарына жөнөтүү жана маалыматтарды жалпыга маалымдоо каражаттарында автоматтык түрдө окулуучу (ачык) форматта жарыялоо;

– мамлекеттик жана муниципалдык кызмат орундарын ээлеген адамдар (анын ичинде саясий жана атайын кызматтарды ээлегендер) жана алардын жакын туугандары тарабынан БСДга толук эмес же так эмес маалыматтарды киргизүү үчүн жоопкерчилигин күчөтүү;

– чыгымдар менен кирешелердин шайкеш келбестиги мамлекеттик жана муниципалдык кызмат орундарын ээлеген адамдардын (анын ичинде саясий жана атайын кызматтарды ээлеген адамдардын) ишенимди жоготкондугу боюнча кызматтан бошотуу үчүн негиз болуп саналып, мүлктү мыйзамдуу кирешелерге сатып алынгандыгы жөнүндө далилдери жок болгон шарттар ал мүлктү жана андан түшкөн кирешелерди мамлекеттин пайдасына конфискациялоого (өндүрүп алууга) алып келет деп мыйзамда аныктоо;

– коррупциялык жол менен алынган же мыйзамдуу келип чыкканы аныкталбаган чет мамлекеттерге (оффшордук зоналарга) чыгарылган финансылык каражаттарды аныктоо жана аларды андан ары мамлекеттик кирешеге айлантуу үчүн Кыргыз Республикасына кайтаруу механизмдерин өркүндөтүү;

– 1990-жылдын 8-ноябрында Страсбург шаарында кол коюлган Европа кеңешинин Кылмыш ишинен түшкөн кирешелерди адалдоо,

с созданием возможности сличения данных различных ведомств на автоматизированной основе;

– внедрение программного обеспечения, позволяющего при заполнении формы ЕНД лица, занимающего или замещающего государственную и муниципальную должность (FORM STI-155), в автоматическом режиме заполнять сведения о наличии движимого и недвижимого имущества путем получения данных от государственных органов через систему межведомственного взаимодействия «Тундук»;

– эффективная реализация Закона Кыргызской Республики «О конфликте интересов», для чего необходимо:

привести все нормативные правовые акты в соответствие с названным законом;

определить единым уполномоченным органом в лице Государственной кадровой службы Кыргызской Республики, ответственным за реализацию Закона Кыргызской Республики «О конфликте интересов»;

определить четкий перечень лиц, чьи декларации не являются публичными, а в отношении тех лиц, чьи декларации будут публичными, определить сроки и порядок публикации на официальных сайтах государственных органов, органов местного самоуправления, учреждений, организаций и предприятий;

определить и разместить в открытом доступе перечень учреждений, организаций и предприятий, деятельность которых финансируется из республиканского или местного бюджета, государственных и муниципальных учреждений и предприятий, осуществляющих деятельность на хозрасчетной основе, либо в уставном капитале которых имеется государственная и муниципальная доля, а также список доверительных управляющих государственным имуществом;

разработать единые учебные материалы по конфликту интересов и методам управления им, верификации деклараций о личных интересах. Провести обучение среди лиц, на которых распространяется действие данного закона;

провести широкомасштабную информационную кампанию среди общественности для лучшего понимания таких понятий, как общественный интерес, личный интерес, конфликт интересов, добропорядочность на службе государству и так далее;

внедрить методику выявления родственных, дружеских или деловых связей между лицами, занимающими государственные и муниципальные должности, для предотвращения возникновения ситуаций конфликта интересов и принятия превентивных управленческих мер или ротационных процедур;

аныктоо, алып коюу, конфискациялоо жөнүндө конвенциясына кошулуу жөнүндө маселени кароо;

– декларацияларды текшерүү жаатындагы ыйгарым укуктуу органдын түзүмдүк, анын ичинде аймактык бөлүмдөрүнүн кесиптик жана материалдык-техникалык потенциалын күчөтүү. Автоматташтырылган негизде ар кандай ведомстволордун маалыматтарын салыштыруу мүмкүнчүлүгүн түзүү менен салык органдарынын башка мамлекеттик органдар жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдары менен өз ара аракеттенүүсүн өнүктүрүү;

– мамлекеттик жана муниципалдык кызмат орундарын ээлеген же ээлеп турган адамдар (FORM STI-155) тарабынан БСД формасын толтуруу учурунда “Түндүк” ведомстволор аралык өз ара аракеттенүү системасы аркылуу мамлекеттик органдардан маалымат алуу менен кыймылдуу жана кыймылсыз мүлк бар экендиги жөнүндө маалыматты автоматтык түрдө толтурууга мүмкүндүк берүүчү программалык камсыздоону киргизүү;

– “Кызыкчылыктардын кагылышуусу жөнүндө” Кыргыз Республикасынын Мыйзамын натыйжалуу жүзөгө ашыруу, бул үчүн төмөнкүлөрдү аткаруу зарыл:

бардык ченемдик укуктук актыларды аталган Мыйзамга ылайык келтирүү;

“Кызыкчылыктардын кагылышуусу жөнүндө” Кыргыз Республикасынын Мыйзамын ишке ашыруу үчүн жооптуу бирдиктүү ыйгарым укуктуу орган катары Кыргыз Республикасынын Мамлекеттик кадр кызматын аныктоо;

декларациялары жарыялоого жатпаган адамдардын так тизмесин аныктоо, ал эми декларациялары жарыяланууучу жактарга карата мамлекеттик органдардын, жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдардын, мекемелердин, уюмдардын жана ишканалардын расмий сайттарында жарыялоонун мөөнөттөрүн жана тартибин аныктоо;

ишмердүүлүгү республикалык же жергиликтүү бюджеттен каржылануучу мекемелердин, уюмдардын жана ишканалардын тизмесин, чарбалык эсептик негизде иштеген мамлекеттик жана муниципалдык мекемелердин жана ишканалардын же болбосо уставдык капиталында мамлекеттик жана муниципалдык үлүш бар, ошондой эле мамлекеттик мүлктү ишенимдүү башкаруучулардын тизмесин аныктоо жана ачык жеткиликтүүлүккө жайгаштыруу;

кызыкчылыктардын кагылышуусу жана аларды башкаруу ыкмалары, жеке кызыкчылыктар жөнүндө декларацияларды верификациялоо боюнча бирдиктүү окуу материалдарын иштеп чыгуу. Ушул Мыйзам жайылтылган жактардын арасында окутууларды өткөрүү;

коомдук кызыкчылык, жеке кызыкчылык, кызыкчылыктардын кагылышуусу, мамлекеттик кызматтагы адептүүлүк жана башка ушул

– в целях реализации Закона Кыргызской Республики «О конфликте интересов» утвердить:

а) типовой порядок подачи заявления о конфликте интересов с публикацией таких заявлений от лиц, занимающих политические и специальные государственные и муниципальные должности;

б) типовой порядок регулирования конфликта интересов среди лиц, осуществляющих деятельность в государственных органах и органах местного самоуправления в качестве материально ответственного и/или технического персонала;

в) методическое пособие по управлению конфликтом интересов среди всех категорий лиц, на которых распространяется действие Закона Кыргызской Республики «О конфликте интересов»;

– законодательное закрепление положений, предусматривающих дисциплинарную ответственность лиц, занимающих государственные и муниципальные должности (в том числе лиц, занимающих политические и специальные должности), за неуведомление или несвоевременное уведомление уполномоченных органов о возникновении конфликта интересов, вплоть до освобождения от занимаемой должности по основаниям утраты доверия;

– внесение изменений в законодательные акты с целью определения положений о конфликте интересов работников судебных и надзорных органов и сотрудников правоохранительной системы с учетом специфики организации их работы и полномочий, а также соответствующих дополнений в отраслевые законы в части подачи, верификации деклараций о личных (частных) интересах и ответственности за нарушение данных норм;

– полное внедрение электронной системы фискализации налоговых и таможенных процедур;

– снижение коррупциогенных факторов и проявлений путем полной реализации Концепции цифровой трансформации «Цифровой Кыргызстан 2019-2023», в том числе завершение процесса внедрения в деятельности судебных, надзорных и правоохранительных органов автоматизированных информационных систем «Единый реестр преступлений и проступков» и «Единый реестр нарушений»;

– автоматизация всех основных процессов делопроизводства и документооборота во всех государственных органах и органах местного самоуправления, с использованием передового международного опыта;

– упрощение, оптимизация, совершенствование и четкая регламентация всех процедур в лицензионно-разрешительной системе, системе государственного контроля и надзора, а также системе государственных закупок;

– обязательное опубликование государственными органами

сыяктуу түшүнүктөрдү жакшыраак түшүнүү үчүн калк арасында кеңири масштабдуу маалымат кампаниясын жүргүзүү;

кызыкчылыктардын кагылышуу учурларын болтурбоо жана алдын алуу башкаруу чараларын же ротациялык жол-жоболорун кабыл алуу үчүн мамлекеттик жана муниципалдык кызмат орундарын ээлеген адамдардын ортосундагы туугандык, достук же ишкердик мамилелерди аныктоонун методикасын киргизүү;

– "Кызыкчылыктардын кагылышуусу жөнүндө" Кыргыз Республикасынын Мыйзамын ишке ашыруу максатында төмөнкүлөрдү бекитүү:

а) саясий жана атайын мамлекеттик жана муниципалдык кызмат орундарын ээлеген адамдардын билдирүүлөрүн жарыялоо менен кызыкчылыктардын кагылышы жөнүндө арыз берүүнүн типтүү тартибин;

б) материалдык жоопкерчилик жана/же техникалык персонал катары мамлекеттик органдарда жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарында иштеген жактардын ортосундагы кызыкчылыктарынын кагылышуусун жөнгө салуунун типтүү тартибин;

в) "Кызыкчылыктардын кагылышуусу жөнүндө" Кыргыз Республикасынын Мыйзамы жайылтылган жактардын бардык категорияларынын ортосундагы кызыкчылыктардын кагылышуусун башкаруу боюнча методикалык колдонмосун;

– кызыкчылыктардын кагылышуусунун пайда болуусу жөнүндө ыйгарым укуктуу органдарга билдирбөөсү же өз убагында билдирбегени үчүн мамлекеттик жана муниципалдык кызмат орундарын ээлеген адамдарды (анын ичинде саясий жана атйын кызмат орундарын ээлеген адамдарды) ишенимди жоготкондугу негизи боюнча ээлеген кызматынан бошотууга чейин тартиптик жоопкерчиликке тартууну камтыган жоболорду мыйзамдуу түрдө бекитүү;

– сот жана көзөмөл органдарынын кызматкерлеринин жана укук коргоо системасынын кызматкерлеринин ишин уюштуруунун өзгөчөлүктөрүн жана ыйгарым укуктарын эске алуу менен алардын кызыкчылыктарынын кагылышуусу жөнүндө жоболорду аныктоо максатында, ошондой эле жеке кызыкчылыктар жана ушул ченемдерди бузгандыгы үчүн жоопкерчилик жөнүндө декларацияларын берүү, верификациялоо жагынан тармактык мыйзамдарга тиешелүү толуктоолорду киргизүү менен мыйзам актыларына өзгөртүүлөрдү киргизүү;

– салык жана бажы жол-жоболорун фискалдаштыруунун электрондук системасын толук киргизүү;

– "Санариптик Кыргызстан 2019-2023" санариптик трансформациялоо концепциясын толук ишке ашыруу аркылуу коррупциогендик факторлорду жана көрүнүштөрдү азайтуу, анын ичинде сот, көзөмөл жана укук коргоо органдарынын

и органами местного самоуправления на ведомственных сайтах и на сайте уполномоченного органа в области проведения государственных закупок ежегодных планов о тендерах на приобретение товаров и услуг;

– совершенствование процедур и механизмов осуществления государственных закупок с установлением максимальной прозрачности для общественности всего процесса совершения таких закупок, в том числе с внедрением автоматизированного подбора товаров, совершенствования процедур приема выполненных работ и услуг, включением потокового вещания процессов совершения государственных закупок в онлайн-режиме. Своевременное выявление новых коррупционных рисков и схем, внедрение эффективных механизмов противодействия им;

– проведение с участием общественности глубокого анализа реализации законодательства в сфере осуществления государственных закупок с целью установления пробелов, коллизий, коррупционных рисков и ситуаций возникновения конфликта интересов, внесение соответствующих изменений и дополнений для их устранения и его дальнейшее совершенствование;

– определение перечня государственных и муниципальных услуг и функций для их последующей передачи частному сектору на условиях недопущения монополии;

– централизация и автоматизация всех государственных регистров и баз данных с целью обеспечения возможности комплексного получения государственных и муниципальных услуг в любом государственном органе или органе местного самоуправления;

– полный пересмотр системы проведения антикоррупционной экспертизы проектов нормативных правовых актов с разработкой и внедрением новой системы проведения данной экспертизы не только проектов нормативных правовых актов, но и действующего законодательства;

– определение уполномоченного органа по проведению антикоррупционной экспертизы проектов нормативных правовых актов в лице Министерства юстиции Кыргызской Республики, а действующего законодательства – в лице Генеральной прокуратуры Кыргызской Республики;

– обеспечение неукоснительного опубликования в средствах массовой информации или Интернет-ресурсах результатов проведенных антикоррупционных экспертиз проектов нормативных правовых актов и действующего законодательства, а также результатов анализа регулятивного воздействия;

– усовершенствование процедуры общественного обсуждения проектов нормативных правовых актов путем подготовки

ишмердүүлүгүндө "Кылмыштардын жана жоруктардын бирдиктүү реестри" жана "Бузуулардын бирдиктүү реестри" автоматташтырылган маалыматтык системаларын киргизүү процессин аяктоо;

– алдыңкы эл аралык тажрыйбаны колдонуп, бардык мамлекеттик органдарда жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарында иш кагаздарын жүргүзүү жана иш жүргүзүү процесстерин автоматташтыруу;

– лицензиялык-уруксат берүү системасындагы мамлекеттик контролдоо жана көзөмөлдөө системасындагы, ошондой эле мамлекеттик сатып алуулар системасындагы бардык жол-жоболорду жөнөкөйлөштүрүү, оптималдаштыруу, өркүндөтүү жана так жөнгө салуу;

– мамлекеттик органдар жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдары тарабынан ведомстволук сайттарда жана мамлекеттик сатып алуулар чөйрөсүндөгү ыйгарым укуктуу органдын сайтында товарларды жана кызмат көрсөтүүлөрдү сатып алууга тендерлер жөнүндө ар жылдык пландарды милдеттүү түрдө жарыялоо;

– мамлекеттик сатып алууларды жүргүзүүнүн бардык процесстеринде коомчулук үчүн максималдуу ачыктыкты орнотуу менен алардын жол-жоболорун жана механизмдерин өркүндөтүү, анын ичинде, товарларды автоматташтырылган тандап алууну киргизүү, мамлекеттик сатып алуулар процесстерин онлайн режиминде чагылдыруу менен аткарылган жумуштарды жана кызматтарды кабыл алуунун жол-жоболорун өркүндөтүү. Жаңы коррупциялык тобокелдиктерди жана схемаларды өз убагында аныктоо жана аларга каршы натыйжалуу механизмдерди киргизүү;

– боштуктарды, коллизияларды, коррупциялык тобокелдиктерди жана кызыкчылыктардын кагылышуусу келип чыккан учурларды аныктоо максатында коомчулуктун катышуусу менен мамлекеттик сатып алуулар чөйрөсүндөгү мыйзамдардын аткарылышына терең мониторинг жана талдоо жүргүзүү, жыйынтыгы боюнча аларды жоюу жана андан ары өркүндөтүү үчүн тийиштүү өзгөртүүлөрдү жана толуктоолорду киргизүү;

– мамлекеттик жана муниципалдык кызмат көрсөтүүлөрдүн тизмесин жана функцияларын аныктоо менен монополияны болтурбоонун шарттарында аларды андан ары жеке секторго өткөрүп берүү;

– ар бир мамлекеттик органдан жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органынан мамлекеттик жана муниципалдык кызматтарды комплекстүү алуу мүмкүнчүлүгүн камсыз кылуу максатында бардык мамлекеттик каттоолорду жана маалыматтар базаларын борборлоштуруу жана автоматташтыруу;

– ченемдик укуктук актылардын долбоорлоруна гана эмес, ошондой эле колдонуудагы мыйзамдарга антикоррупциялык экспертиза жүргүзүүнүн жаңы системасын иштеп чыгуу жана киргизүү

и опубликования детального отчета о результатах общественного обсуждения и обоснования отклоненных предложений;

– создание открытой системы финансовой отчетности государственных органов и органов местного самоуправления с прозрачным отражением расходования финансовых средств в бухгалтерских отчетах и открытым доступом для населения на ведомственных сайтах данных государственных органов и органов местного самоуправления;

– максимальное повышение транспарентности (прозрачности) при принятии решений, затрагивающих национальные интересы, усиление контроля со стороны гражданского общества за деятельностью государственных органов и органов местного самоуправления и обеспечение доступа для граждан к процессу разработки нормативных правовых актов и принятия управленческих решений на всех уровнях управления, а также делегирование им оценки эффективности реализации государственной политики;

– усиление работы общественных советов государственных органов, разработка и внедрение более совершенной методики оценки и результативности их работы;

– разработка и принятие закона «Об основах общественного контроля в Кыргызской Республике»;

– анализ всех государственных публичных реестров и баз данных, содержащих общественно важную информацию, с принятием мер по их раскрытию и упрощенному доступу, с учетом норм и требований Закона Кыргызской Республики «Об информации персонального характера»;

– придание большей независимости уполномоченным по вопросам предупреждения коррупции от руководителей государственных органов и органов местного самоуправления, оптимизация функциональных обязанностей, повышение категории административной государственной и административной муниципальной должности, увеличение их полномочий и ответственности, повышение их правовой просвещенности, квалификационных и профессиональных навыков;

– совершенствование системы правового просвещения, противодействия коррупционным проявлениям для населения и информирование общественности о коррупционных рисках в той или иной сфере, в том числе внедрение специализированных антикоррупционных курсов для всех учебных заведений независимо от форм собственности;

– принятие информационной стратегии с включением основополагающих элементов культуры неприятия коррупции, способствующей формированию активной гражданской позиции

менен ченемдик укуктук актылардын долбоорлорун антикоррупциялык экспертизадан өткөрүү системасын толук кайра карап чыгуу;

– ченемдик укуктук актылардын долбоорлоруна антикоррупциялык экспертиза жүргүзүү боюнча ыйгарым укуктуу орган катары Кыргыз Республикасынын Юстиция министрлигин, ал эми колдонуудагы мыйзамдар боюнча Кыргыз Республикасынын Башкы прокуратурасын аныктоо;

– ченемдик укуктук актылардын долбоорлоруна жана колдонуудагы мыйзамдарга антикоррупциялык экспертиза жүргүзүүнүн, ошондой эле жөнгө салуучу таасирди талдоонун жыйынтыктарын жалпыга маалымдоо каражаттарында же Интернет-ресурстарда кынтыксыз жарыялоону камсыз кылуу;

– коомдук талкуунун жыйынтыктары жөнүндө толук отчетту жана четке кагылган сунуштардын негиздемелерин даярдоо жана жарыялоо аркылуу ченемдик укуктук актылардын долбоорлорун коомдук талкуулоо жол-жоболорун өркүндөтүү;

– мамлекеттик органдардын жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын ведомстволук сайттарында финансылык каражаттардын чыгымдалышынын бухгалтердик отчетторунда ачык чагылдыруу жана калк үчүн жеткиликтүү кылуу менен мамлекеттик органдардын жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын финансылык отчеттуулугунун ачык системасын түзүү;

– улуттук кызыкчылыктарга тиешелүү чечимдерди кабыл алуудагы транспаренттүүлүктү (ачыктыкты) максималдуу жогорулатуу, мамлекеттик органдардын жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын ишине жарандык коом тарабынан контролду күчөтүү, ченемдик укуктук актыларды иштеп чыгуу жана башкаруунун бардык деңгээлдеринде башкаруу чечимдерин кабыл алуу процесстерине жарандардын жеткиликтүүлүгүн камсыз кылуу, ошондой эле аларга мамлекеттик саясатты ишке ашыруунун натыйжалуулугун баалоого укук берүү;

– мамлекеттик органдардын коомдук кеңештеринин ишин күчөтүү, алардын ишинин натыйжалуулугун баалоонун кыйла алдыңкы методикасын иштеп чыгуу жана киргизүү;

– "Кыргыз Республикасында коомдук контролдун негиздери жөнүндө" Кыргыз Республикасынын Мыйзамын иштеп чыгуу жана кабыл алуу;

– "Жеке мүнөздөгү маалымат жөнүндө" Кыргыз Республикасынын Мыйзамынын ченемдерин жана талаптарын эске алуу менен бардык мамлекеттик ачык-айкын реестрлерди жана коомдук маанилүү маалыматтарды камтыган маалыматтар базаларын, ачыкка чыгаруу жана жеткиликтүү кылуу боюнча чараларды кабыл алуу менен талдоо;

граждан, их эффективному и активному участию в вопросах противодействия коррупции;

– минимизация правового нигилизма в обществе посредством проведения систематических и масштабных разъяснительных работ среди населения по повышению правовой культуры с учетом возрастных, профессиональных и иных особенностей, а также повышение осведомленности граждан о своих правах и свободах, механизмах их реализации и правовых основах защиты от незаконных или необоснованных посягательств;

– проведение регулярного практического обучения лиц, занимающих государственные и муниципальные должности, по вопросам декларирования доходов, расходов и имущества;

– проведение оценки результатов и воздействия мероприятий по антикоррупционному просвещению, пропаганде и обучению с использованием данных результатов при разработке и внедрении дополнительных антикоррупционных механизмов;

– внесение в Закон Кыргызской Республики «О защите лиц, сообщивших о коррупционных правонарушениях» норм, предусматривающих:

защиту лиц, сообщивших о коррупционных правонарушениях, от неправомерного увольнения и иных нарушений их прав и законных интересов;

меры реагирования органов прокуратуры на нарушения прав и свобод лиц, сообщивших о коррупционных правонарушениях;

четкую регламентацию всех процессов (в том числе включающие разъяснение понятия – подтверждение сведений), а также выплату материального поощрения, с проведением регулярного мониторинга эффективности его выполнения;

– оптимизация и сокращение государственного аппарата путем передачи отдельных государственных функций в частный сектор, а также сокращение необоснованно увеличенных штатов отдельных государственных органов и органов местного самоуправления;

– повышение оплаты труда лицам, занимающим государственные и муниципальные должности, и увеличение социальных льгот с целью снижения мотивации для участия в коррупционных проявлениях. На первом этапе уравнять заработную плату лиц, занимающих государственные и муниципальные должности, с рыночным уровнем оплаты труда. На втором этапе увеличить социальные льготы для работников социальной сферы (преподаватели, учителя, воспитатели в детских садах, врачи и медицинский персонал). На третьем этапе поднять уровень оплаты труда лиц, занимающих государственные и муниципальные должности, выше рыночных показателей;

– коррупцияны алдын алуу маселелери боюнча ыйгарым укуктуу кызматкерлердин мамлекеттик органдардын жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын жетекчилеринен көз карандысыздыгын көтөрүү, функционалдык милдеттерин оптималдаштыруу, административдик мамлекеттик жана административдик муниципалдык кызмат орундарынын категориясын жогорулатуу, алардын ыйгарым укуктарын жана жоопкерчилигин кеңейтүү, укуктук билимин, квалификациялык жана кесиптик көндүмдөрүн жогорулатуу;

– укуктук агартуу жана калк үчүн коррупциялык көрүнүштөргө каршы аракеттенүү системасын өркүндөтүү жана белгилүү бир чөйрөдөгү коррупциялык тобокелдиктер жөнүндө коомчулукка маалымдоо, анын ичинде менчигинин түрүнө карабастан бардык билим берүү мекемелери үчүн антикоррупциялык адистештирилген курстарды киргизүү;

– коррупцияны кабыл албоо маданиятынын негиз түзүүчү элементтерин камтыган жана жарандардын активдүү жарандык позициясын калыптандырууга, алардын коррупцияга каршы аракеттенүү маселелеринде натыйжалуу жана активдүү катышуусуна шарт түзгөн маалыматтык стратегияны кабыл алуу;

– калк арасында системалуу жана кеңири масштабдуу түшүндүрүү иштерин жүргүзүү аркылуу коомдогу укуктук нигилизмди минималдаштыруу, жаш-курактык, кесиптик жана башка өзгөчөлүктөрдү эске алуу менен укуктук маданиятты жогорулатуу, ошондой эле жарандардын укуктары жана эркиндиктери, аларды жүзөгө ашыруу механизмдери жана мыйзамсыз же негизсиз кол салуулардан коргоонун укуктук негиздери жөнүндө маалымдуулугун жогорулатуу;

– мамлекеттик жана муниципалдык кызмат орундарын ээлеген адамдарга кирешелерди, чыгымдарды жана мүлктөрдү декларациялоо боюнча үзгүлтүксүз практикалык сабактарды өткөрүү;

– антикоррупциялык кошумча механизмдерди иштеп чыгуудагы жана киргизүүдөгү жыйынтыктарды колдонуу менен антикоррупциялык агартуу, пропагандалоо жана окутуу боюнча иш-чаралардын натыйжаларын жана таасирин баалоону жүргүзүү;

– "Коррупциялык укук бузуулар тууралуу билдирген адамдарды коргоо жөнүндө" Кыргыз Республикасынын Мыйзамына төмөнкүлөрдү караган ченемдерди киргизүү:

коррупциялык укук бузуулар жөнүндө билдирген жактарды мыйзамсыз кызматтан бошотуудан жана башка алардын укуктарын жана мыйзамдуу кызыкчылыктарын бузуулардан коргоону;

коррупциялык укук бузуулар жөнүндө билдирген жактардын укуктарынын жана эркиндиктеринин бузууларына прокуратура органдары тарабынан чара көрүүнү;

– принятие решений о выплате премий и предоставлении льгот и преимуществ лицам, занимающим государственные и муниципальные должности, только на основании принципов справедливости, подотчетности, гласности и прозрачности, а также показателей выполнения служебных обязанностей, а не по усмотрению руководителей государственных органов и органов местного самоуправления;

– создание благоприятного инвестиционного климата путем минимизации коррупциогенных факторов в государственных органах и органах местного самоуправления, создающих искусственные барьеры для инвесторов и привлечения инвестиций;

– совместно с бизнес-сообществом провести анализ законодательства в сфере защиты прав предпринимателей и инвесторов с целью выявления коррупциогенных факторов, создающих искусственные барьеры и влекущих другие нарушения их прав и законных интересов. По итогам принять нормативные правовые акты в целях устранения выявленных коррупциогенных факторов, коллизий и пробелов в законодательстве;

– легализация коррупционных схем, существующих в государственных органах по объективным причинам, с обеспечением прозрачности для общественного контроля и повышением ответственности лиц, занимающих государственные и муниципальные должности;

– усовершенствование механизмов учета государственного и муниципального имущества, оценка эффективности и ликвидация всех коррупционных проявлений при его использовании;

– снижение коррупции в медико-социальной сфере посредством совершенствования законодательства, регулирующего социальные стандарты, обеспечение адресности при назначении категориальных, компенсационных и других социальных выплат, переход на международные функциональные стандарты и подходы;

– снижение коррупционных явлений при рассмотрении вопросов опеки, попечительства и национального усыновления/удочерения посредством упрощения процедур и формирования прозрачной деятельности соответствующих государственных органов и органов местного самоуправления, формирование информационного портала всех лиц, желающих взять детей под опеку, на усыновление/удочерение;

– внедрение механизмов, обеспечивающих подконтрольность, прозрачность, гласность и подотчетность процедур принятия отдельных решений в частном секторе, основанное на понимании сферы распространения коррупции и круга лиц, подпадающих под ее определение;

бардык процесстерди так жөнгө салууну (анын ичинде маалыматтарды тастыктоо түшүнүгүн чагылдырган), ошондой эле аткарылышынын натыйжалуулугуна үзгүлтүксүз мониторинг жүргүзүү менен материалдык сый акыны төлөөнү;

– айрым мамлекеттик функцияларды жеке секторго өткөрүп берүү аркылуу мамлекеттик аппаратты оптималдаштыруу жана кыскартуу, ошондой эле айрым негизсиз көбөйтүлгөн мамлекеттик органдардын жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын штаттарын кыскартуу;

– мамлекеттик жана муниципалдык кызмат орундарын ээлеген адамдардын эмгек акыларын жогорулатуу жана коррупцияга катышууга түрткү берген жүйөнү азайтуу максатында социалдык жеңилдиктерди көбөйтүү. Биринчи этапта мамлекеттик жана муниципалдык кызмат орундарын ээлеген адамдардын эмгек акыларын рыноктук эмгек акы төлөө деңгээлине ылайык келтирүү. Экинчи этапта социалдык тармактын кызматкерлерине социалдык жеңилдиктерди көбөйтүү (окутуучулар, мугалимдер, бала бакчалардын тарбиячылары, врачтар жана медициналык кызматкерлер). Үчүнчү этапта мамлекеттик жана муниципалдык кызмат орундарын ээлеген адамдардын эмгек акыларынын деңгээлин рынок көрсөткүчтөрүнөн жогору көтөрүү;

– мамлекеттик жана муниципалдык кызмат орундарын ээлеген адамдарга сый акыларды төлөө жана жеңилдиктер менен артыкчылыктарды берүү жөнүндө чечимдерди калыстык, отчеттуулук, ачыктык жана айкындуулук принциптеринин, ошондой эле мамлекеттик органдардын жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын жетекчилеринин кароосу боюнча эмес, кызматтык милдеттерин аткаруунун көрсөткүчтөрүнүн негизинде гана кабыл алуу;

– инвесторлор жана инвестицияларды тартуу үчүн жасалма тоскоолдуктарды жаратуучу мамлекеттик органдардагы жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарындагы коррупциялык факторлорду минималдаштыруу аркылуу жагымдуу инвестициялык климатты түзүү;

– жасалма тоскоолдуктарды жараткан жана башка укуктар менен мыйзамдуу кызыкчылыктардын бузулушуна алып келген коррупциогендик факторлорду аныктоо максатында бизнес коомчулук менен биргеликте ишкерлердин жана инвесторлордун укуктарын коргоо жаатындагы мыйзамдарына талдоо жүргүзүү. Жыйынтыгында аныкталган коррупциогендик факторлорду, мыйзамдардагы коллизияларды жана боштуктарды жоюу максатында ченемдик укуктук актыларды кабыл алуу;

– коомдук контролдун ачыктыгын камсыз кылуу жана мамлекеттик жана муниципалдык кызмат орундарын ээлеген адамдардын жоопкерчилигин жогорулатуу менен объективдүү себептер боюнча мамлекеттик органдарда орун алган коррупциялык схемаларды легалдаштыруу;

– присоединение к Хартии «Бизнес Кыргызстана против коррупции» максимального количества субъектов предпринимательства в целях противодействия коррупции в частном секторе;

– внедрение передовых цифровых технологий в частном секторе для установления четких критериев определения тарифов в сфере естественных монополий и создания оптимальных условий для повышения прозрачности их предоставления;

– законодательное закрепление положений о невозможности допуска юридических лиц, причастных к совершению коррупционных правонарушений, к участию в государственных закупках, тендерах, аукционах, а также запрет на выдачу им государственных кредитов, субсидий, льгот по налогообложению;

– создание базы данных юридических лиц, причастных к коррупции, с систематическим обновлением и размещением в свободном доступе в целях реализации предыдущего пункта;

– обеспечение неотвратимости ответственности за совершение коррупционных и должностных преступлений;

– обеспечение безупречности работы системы правосудия путем:

исключения коррупционных проявлений в деятельности судей, в том числе дискреционных полномочий при назначении наказания за коррупционные и должностные преступления;

ужесточения требований к кандидатам в судьи;

прозрачности принятия всех судебных актов и обязательного их опубликования;

неукоснительного, полного и эффективного исполнения вступивших в законную силу решений суда;

постоянного совершенствования и улучшения методики судебного рассмотрения должностных/коррупционных преступлений, в том числе посредством регулярного проведения пленумов Верховного суда Кыргызской Республики, издания соответствующих вестников и методик рассмотрения указанной категории преступлений;

– завершение полной автоматизации деятельности судов в целях упрощения судопроизводства и повышения его оперативности;

– внедрение системы автоматизированного распределения судебных дел во всех судебных инстанциях, защищенной от несанкционированного вмешательства и искусственного манипулирования, с обеспечением открытости критериев и параметров распределения дел, а также обязательным опубликованием информации о результатах распределения;

– анализ уголовного и уголовно-процессуального законодательства, обеспечение внесения в него поправок в части

– мамлекеттик жана муниципалдык мүлктү эсепке алуу механизмдерин өркүндөтүү, анын натыйжалуулугун баалоо жана аны пайдаланууда бардык коррупциялык көрүнүштөрдү жоюу;

– социалдык стандарттарды жөнгө салуучу мыйзамдарды өркүндөтүү аркылуу медициналык-социалдык чөйрөдөгү коррупциянын деңгээлин төмөндөтүү, категориялык, компенсациялык жана башка социалдык төлөмдөрдү төлөөдө даректүүлүктү камсыз кылуу, эл аралык функционалдык стандарттарга жана мамилелерге өтүү;

– жол-жоболорду жөнөкөйлөтүү жана тиешелүү мамлекеттик органдардын жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын ачык-айкын иш-аракеттерин түзүү жолу менен камкорчулук, көзөмөлчүлүк жана улуттук бала асырап алуу маселелерин кароодо коррупциялык көрүнүштөрдү азайтуу, балдарды асырап алуу, камкорчулукка алууну каалаган бардык жактардын маалыматтык порталын түзүү;

– жеке сектордо айрым чечимдерди кабыл алуунун контролго алынышын, айкындуулугун, акыйкаттыгын жана отчеттуулугун коррупциянын жайылуусу жана анын аныктамасына кирген адамдардын чөйрөсүн түшүнүүгө негизделген камсыз кылуучу механизмдерди киргизүү;

– жеке сектордогу коррупцияга каршы аракеттенүү максатында "Кыргызстан бизнеси коррупцияга каршы" Хартиясына ишкердик субъекттеринин максималдуу санынын кошулуусу;

– табигый монополиялар чөйрөсүндө тарифтерди аныктоонун так критерийлерин белгилөө жана аларды берүүнүн ачыктыгын жогорулатуу үчүн оптималдуу шарттарды түзүү үчүн жеке секторго алдыңкы санариптик технологияларды киргизүү;

– коррупциялык укук бузууларды жасоого катышкан юридикалык жактарга мамлекеттик сатып алууларга, тендерлерге, аукциондорго катышууга жол бербөө, ошондой эле аларга мамлекеттик насыяларды, субсидияларды, салыктык жеңилдиктерди берүүгө тыюу салуу жөнүндө жоболорду мыйзамдык жактан бекемдөө;

– жогорку пункту ишке ашыруу максатында коррупцияга аралашкан юридикалык жактардын системалуу жаңыртуу жана ачыкка жайгаштыруу менен маалыматтар базасын түзүү;

– коррупциялык жана кызматтык кылмыштарды жасагандыгы үчүн жоопкерчиликтин шексиздигин камсыз кылуу;

– сот адилеттиги системасынын ишинин кынтыксыздыгын төмөнкү жолдор аркылуу камсыз кылуу:

соттордун ишиндеги коррупциялык көрүнүштөрдү, анын ичинде коррупциялык жана кызматтык кылмыштар үчүн жаза дайындоодо дискрециялык ыйгарым укуктарын жоюу;

судьянын талапкерлерине талаптарды күчөтүү;

устранения возможных пробелов и коллизий, допускающих риски нарушения прав и свобод участников уголовного процесса со стороны сотрудников судебных, надзорных и правоохранительных органов;

– расширение ограничений, запретов и обязанностей, установленных законодательными актами в целях предупреждения коррупции среди сотрудников правоохранительных органов и лиц, замещающих государственные и муниципальные должности;

– завершение реформирования системы правоохранительных органов, ориентированного на защиту личности и обеспечение общественного порядка, искоренение коррупции, восстановление авторитета и укрепление доверия народа к правоохранительным органам, в том числе принятие мер, направленных на:

смещение акцента в работе правоохранительных органов с выявления совершенных коррупционных преступлений на усиление их предупреждения и профилактику;

построение кадровой политики только на принципах меритократии, обязательности проведения конкурсного отбора на все должности, совершенствование процедур прохождения аттестации и ротации;

усиление работы служб внутренних расследований/внутренней безопасности по самоочищению правоохранительной системы от коррумпированных сотрудников, выявлению и устранению коррупционных схем;

неукоснительное опубликование информации о проведенных служебных расследованиях в отношении работников судебных и надзорных органов и сотрудников правоохранительных органов по фактам коррупционных правонарушений;

– законодательное определение перечня (категорий) преступлений, которые относятся к коррупционным (статьи Уголовного кодекса Кыргызской Республики);

– расширение круга субъектов, которые могут быть привлечены к уголовной ответственности за совершение коррупционных преступлений в публичном и частном секторах;

– включение в Уголовный кодекс Кыргызской Республики четкого определения «неправомерное преимущество» как предмета коррупционных преступлений (в том числе неимущественные и нематериальные блага);

– законодательное закрепление уголовной ответственности за торговлю влиянием, принятие обещания, просьбу взятки в публичном секторе, предложение/обещание взятки, принятие предложения/обещания, просьбу взятки лично или через посредника в частном секторе;

– законодательное закрепление положений в Законе Кыргызской Республики «О государственной гражданской службе

бардык сот актыларын кабыл алуунун ачыктыгы жана аларды милдеттүү түрдө жарыялоо;

мыйзамдуу күчүнө кирген сот чечимдеринин кынтыксыз, толук жана натыйжалуу аткаруу;

кызматтык/коррупциялык кылмыштарды соттук кароо методикасын туруктуу өркүндөтүү жана жакшыртуу, анын ичинде Кыргыз Республикасынын Жогорку сотунун пленумдарын туруктуу өткөрүү, көрсөтүлгөн категориядагы кылмыштарды кароодогу тиешелүү колдонмолорду жана методикаларды чыгаруу;

– сот өндүрүшүн жеңилдетүү жана анын оперативдүүлүгүн жогорулатуу максатында соттордун ишин толук автоматташтырууну аяктоо;

– бардык сот инстанцияларында санкцияланбаган кийлигишүүдөн жана жасалма манипуляциялардан корголгон, иштерди бөлүштүрүүнүн критерийлеринин жана параметрлеринин ачыктыгын камсыз кылуу, ошондой эле бөлүштүрүүнүн жыйынтыктары жөнүндө маалыматты милдеттүү түрдө жарыялоо менен сот иштерин автоматташтырылган бөлүштүрүү системасын киргизүү;

– сот, көзөмөл жана укук коргоо органдары тарабынан жазык процессинин катышуучуларынын укуктарын жана эркиндиктерин бузуу тобокелдигине жол берген мүмкүн болгон боштуктарды жана коллизияларды жоюу боюнча аларга оңдоолорду киргизүү максатында жазык жана жазык-процесстик мыйзамдарына талдоо жүргүзүү;

– укук коргоо органдарынын кызматкерлеринин жана мамлекеттик жана муниципалдык кызмат орундарын ээлеген адамдардын арасындагы коррупцияны алдын алуу максатында Кыргыз Республикасынын мыйзам актыларында белгиленген чектөөлөрдү, тыюу салууларды жана милдеттерди кеңейтүү;

– инсанды коргоого жана коомдук тартипти камсыз кылууга, коррупцияны жоюуга, укук коргоо органдарынын баркын калыбына келтирүүгө жана калктын укук коргоо органдарына болгон ишенимин бекемдөөгө багытталган укук коргоо органдарынын системасын реформалоону аяктоо, анын ичинде төмөнкүлөргө багытталган чараларды көрүү:

укук коргоо органдарынын ишинде жасалган коррупциялык кылмыштарды аныктоодон аларды алдын алуу жана профилактикалоо иштерин күчөтүүгө өтүү;

кадр саясатын меритократия принциптеринде гана жүргүзүү, бардык кызмат орундарына сынактык тандоо жүргүзүү, аттестация жана ротация жол-жоболорун өркүндөтүү;

укук коргоо системасын коррупциялашкан кызматкерлерден өзүн-өзү тазалоо, коррупциялык схемаларды аныктоо жана жоюу боюнча ички иликтөө/ички коопсуздук кызматтарынын ишин күчөтүү;

и муниципальной службе» и Трудовом кодексе Кыргызской Республики, исключающих возможность восстановления на работе, а также трудоустройства в государственные органы и органы местного самоуправления лиц, уволенных за совершение должностных преступлений, в том числе за преступления, связанные с коррупцией, хищением государственной и/или муниципальной собственности, и по основанию утраты доверия, а также лиц, занимающих государственные и муниципальные должности, освобожденных от уголовной ответственности по указанным категориям правонарушений по не реабилитирующим основаниям;

– законодательное закрепление положений о том, что лица, занимающие государственные и муниципальные должности, политические и специальные должности, в том числе их заместители, в обязательном порядке несут дисциплинарную ответственность в виде освобождения от занимаемой должности по отрицательным основаниям за совершение их непосредственным подчиненным доказанного коррупционного преступления;

– внесение изменений в законодательство с целью ужесточения и отягчения наказания за совершение должностных и коррупционных преступлений, преступлений (в том числе в частном секторе), связанных с хищением государственной и/или муниципальной собственности в крупном и особо крупном размерах, в том числе предусматривающие обязательность назначения наказания в виде конфискации имущества, а также избрания меры пресечения в отношении лиц, совершивших преступления указанной категории, исключительно в виде заключения под стражу;

– законодательное закрепление положений, предусматривающих применение наказания исключительно в виде лишения свободы в отношении лиц, совершивших особо тяжкие коррупционные преступления, за исключением случаев заключения соглашения о признании вины или сотрудничестве;

– опубликование детальных статистических отчетов и данных о применении конфискации по всем категориям коррупционных уголовных дел, досудебных и судебных производств, в том числе фактах обращения в доход государства имущества, приобретенного на незаконные доходы;

– повышение ответственности юридических лиц за коррупционные преступления с целью обеспечения эффективной и действенной ответственности согласно международным стандартам и передовым примерам практики, в том числе установление автономного характера такой ответственности;

– установление реального срока, не более 10 рабочих дней, на рассмотрение представления Генерального прокурора Кыргызской Республики о даче согласия Дисциплинарной комиссии при Совете

сот, көзөмөл жана укук коргоо органдарынын кызматкерлерине карата коррупциялык укук бузуулар фактылары боюнча жүргүзүлгөн кызматтык териштирүүлөр жөнүндө маалыматтарды милдеттүү түрдө жарыялоо;

– коррупцияга таандык кылмыштардын тизмесин (категорияларын) мыйзамдык аныктоо (Кыргыз Республикасынын Жазык кодексинин беренелери);

– коомдук жана жеке секторлордогу коррупциялык кылмыштарды жасагандыгы үчүн жазык жоопкерчилигине тартыла турган субъекттердин чөйрөсүн кеңейтүү;

– Кыргыз Республикасынын Жазык кодексине коррупциялык кылмыштын предмети катары "укуксуз артыкчылык" деген так аныктаманы киргизүү (анын ичинде мүлктүк эмес жана материалдык эмес баалуулуктар);

– коомдук сектордо таасир этүү менен соодалашуу, убада кабыл алуу, пара суроо, пара сунуштоо/убада берүү, сунуш/убада кабыл алуу, жеке өзү же ортомчу аркылуу пара сурагандыгы үчүн жазык жоопкерчилигин мыйзамдык түрдө бекитүү;

– "Мамлекеттик жарандык кызмат жана муниципалдык кызмат жөнүндө" Кыргыз Республикасынын Мыйзамында жана Кыргыз Республикасынын Эмгек кодексинде кызматтык кылмыш жасагандыгы үчүн кызматтан бошотулган адамдардын, анын ичинде коррупция, мамлекеттик жана/же муниципалдык менчикти уурдоо менен байланышкан кылмыштар үчүн, ишенимди жоготкондугу боюнча, ошондой эле көрсөтүлгөн категориядагы укук бузуулар үчүн жазык жоопкерчилигинен реабилитациялабоочу негиздер менен бошотулган мамлекеттик жана муниципалдык кызмат орундарын ээлеген адамдардын жумушка кайра келүү, мамлекеттик органдарга жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарына орношуу мүмкүнчүлүгүн жоюу жоболорун мыйзамдуу түрдө бекитүү;

– мамлекеттик жана муниципалдык кызмат орундарын, саясий жана атайын кызмат орундарын ээлеген адамдар, анын ичинде алардын орун басарлары алардын түздөн-түз кол алдындагы кызматчылары тарабынан далилденген коррупциялык кылмыштарды жасалгандыгы үчүн милдеттүү түрдө терс негиздер боюнча кызматтан бошотуу түрүндө тартиптик жоопкерчиликке тартуу жөнүндө жоболорун мыйзамдык бекитүү;

– кызматтык жана коррупциялык кылмыштарды, ири жана өзгөчө ири өлчөмдөгү мамлекеттик жана/же муниципалдык менчикти уурдоого байланышкан кылмыштарды (анын ичинде жеке сектордо) жасагандыгы үчүн жазаны катаалдаштыруу же күчөтүү максатында, анын ичинде мүлкүн конфискациялоо түрүндөгү жазаны милдеттүү түрдө дайындоону, ошондой эле ушул категориядагы кылмыштарды жасаган адамдарга карата камакка кармоо түрүндөгү гана бөгөт коюу чарасын тандоону камтуучу мыйзамдарга өзгөртүүлөрдү киргизүү;

судей Кыргызской Республики на привлечение судьи к уголовной ответственности за совершение коррупционных преступлений;

– проведение антикоррупционной экспертизы всего избирательного законодательства с целью устранения коррупциогенных факторов, коллизий и пробелов;

– повышение ко всем политическим институтам требований прозрачности, ужесточения ответственности за нарушения избирательного законодательства, связанные с подкупом избирателей. Минимизация всех проявлений политической коррупции;

– систематическое предоставление политическими партиями своих отчетов населению путем их опубликования в средствах массовой информации и Интернет-ресурсах, включающих в себя полную информацию о полученных доходах/расходах и всех обязательствах финансового характера, в том числе сведения о лицах, внесших финансовый вклад в финансирование партии;

– создание действенных механизмов, направленных на:

мониторинг соблюдения Закона Кыргызской Республики «О политических партиях» в части финансирования;

выявление и до судебное расследование нарушений Закона Кыргызской Республики «О политических партиях» с последующим привлечением виновных лиц к соответствующей административной или уголовной ответственности;

– выделение необходимого финансирования для эффективной реализации антикоррупционных мероприятий, а также мероприятий по правовому просвещению, пропаганде добросовестной службы и неприятию любых коррупционных проявлений на государственной и муниципальной службе и в обществе.

8. Развитие международного сотрудничества по вопросам противодействия коррупции

Кыргызская Республика должна продолжить международное сотрудничество в вопросах противодействия коррупции, расширяя и углубляя партнерские отношения со всеми странами.

Кыргызская Республика, являясь полноправным субъектом международного права, ратифицировав Конвенцию ООН против коррупции и присоединившись к другим международным правовым документам в данной отрасли, обеспечивает полноценное и активное участие в международных процессах борьбы с коррупцией. Это помогает стране использовать при проведении антикоррупционной политики передовой международный опыт и способствует расширению международного сотрудничества.

В рамках международного сотрудничества заключен ряд международных договоров, участницей которых является Кыргызская

– күнөөсүн мойнуна алуу же кызматташуу келишими түзүлгөн учурларды кошпогондо, өзгөчө оор коррупциялык кылмыш жасаган адамдарды эркиндигинен ажыратуу түрүндөгү гана жазаны колдонууну камтыган жоболорду мыйзамдуу түрдө бекитүү;

– коррупциялык кылмыш иштеринин, сотко чейинки жана соттук өндүрүштөрдүн бардык категориялары боюнча конфискациялоону колдонуу жөнүндө деталдуу статистикалык отчетторду жана маалыматтарды, анын ичинде мыйзамсыз кирешелерге алынган мүлктөрдү мамлекеттин эсебине өндүрүү фактыларды жарыялоо;

– эл аралык стандарттарга жана алдыңкы тажрыйбаларга ылайык эффективдүү жана иштиктүү жоопкерчиликти камсыз кылуу максатында юридикалык жактардын коррупциялык кылмыштар үчүн жоопкерчилигин жогорулатуу, ошондой эле мындай жоопкерчиликтин автономдуу мүнөзүн белгилөө;

– Кыргыз Республикасынын Башкы прокурорунун Кыргыз Республикасынын Судьялар кеңешинин алдындагы Тартип комиссиясынын судьяны коррупциялык кылмыштарды жасагандыгы үчүн жоопкерчиликке тартууга макулдугун берүү жөнүндө көрсөтмөсүн кароого 10 жумуш күнүнөн ашпаган реалдуу мөөнөттү белгилөө;

– коррупциогендик факторлорду, коллизияларды жана боштуктарды жоюу максатында бүткүл шайлоо мыйзамдарына антикоррупциялык экспертиза жүргүзүү;

– бардык саясий институттарга карата ачыктык талаптарын жогорулатуу, шайлоочуларды сатып алуу менен байланышкан шайлоо мыйзамдарын бузгандыгы үчүн жоопкерчиликти күчөтүү;

– саясий партиялардын жалпыга малымдоо каражаттарына жана Интернет-ресурстарына жарыялоо аркылуу алынган кирешелер/чыгымдар жана бардык финансылык мүнөздөгү милдеттенмелер, анын ичинде партияны каржылоого финансылык салым кошкон адамдар жөнүндө толук маалыматтар камтылган өлкөнүн калкы алдында системалуу түрдө өз отчетторун берүүсү;

– төмөнкүлөргө багытталган иштиктүү механизмдерди түзүү:

"Саясий партиялар жөнүндө" Кыргыз Республикасынын Мыйзамынын сакталышына, аларды каржылоо бөлүгүндө мониторинг жүргүзүү;

"Саясий партиялар жөнүндө" Кыргыз Республикасынын Мыйзамынын бузулушун аныктоо жана андан ары күнөөлүүлөрдү тиешелүү административдик же жазык жоопкерчилигине тартуу менен сотко чейинки иликтөө жүргүзүү;

– антикоррупциялык чараларды натыйжалуу ишке ашыруу үчүн, ошондой эле ак ниеттүү кызмат өтөөнү, мамлекеттик жана муниципалдык кызматтардагы жана коомдогу ар кандай коррупциялык көрүнүштөрдү жокко чыгаруу боюнча укуктук агартуу, пропагандалоо иш-чараларына керектүү каржылоону бөлүп берүү.

Республика, вступивших в силу в установленном законодательством Кыргызской Республики порядке, в том числе об экстрадиции лиц, причастных к коррупционным правонарушениям, и оказании взаимной правовой помощи по административным, уголовным и гражданским делам. Также активно продолжается работа по возврату незаконно выведенных активов.

Становление национальной антикоррупционной системы с опорой на международный опыт и сотрудничество с зарубежными партнерами тем не менее ориентировано на региональную специфику и национальное законодательство.

Необходимо продолжить практику проведения международных антикоррупционных мероприятий и участия в авторитетных международных организациях.

9. Вызовы и риски при реализации Стратегии

Основными рисками при реализации Стратегии являются:

– оказание противодействия реализации Стратегии со стороны коррумпированных чиновников на всех уровнях ее осуществления;

– нерегулярное проведение исследований по оценке воздействия антикоррупционных реформ на уровень коррупции из-за отсутствия полноценного и постоянного финансирования;

– формальное, неполное, несвоевременное или неточное исполнение мероприятий, отраженных в Стратегии, без ориентации на достижение конечного и существенного результата;

– получение неточных или недостоверных сведений о реализации антикоррупционных мероприятий, а также проводимой антикоррупционной деятельности, что может привести к принятию ошибочных управленческих решений;

– политическое противостояние узких групп политических и должностных лиц, имеющих коррупционные доходы;

– проблема конфликта интересов, осуществление контроля за уполномоченным (контролирующим) органом;

– неумышленно ошибочное толкование антикоррупционного законодательства или умышленное искажение антикоррупционных норм с целью извлечения выгод и преимуществ для отдельных лиц;

– отсутствие вступивших в силу международных договоров об оказании правовой помощи, в которых Кыргызская Республика является одной из сторон, может вызвать затруднение при возврате незаконно выведенных активов и выдачу виновных в этом должностных лиц для привлечения их к уголовной ответственности;

– недостаток финансовых, кадровых или иных ресурсов для полной ликвидации системных причин коррупции.

8. Коррупцияга каршы аракеттенүү маселелери боюнча эл аралык кызматташууну өнүктүрүү

Кыргыз Республикасы коррупцияга каршы аракеттенүү маселелеринде бардык өлкөлөр менен өнөктөштүктү кеңейтүү жана терендетүү менен эл аралык кызматташууну улантуусу керек.

Кыргыз Республикасы эл аралык укуктун толук укуктуу субъекти катары БУУнун Коррупцияга каршы конвенциясын ратификациялоо менен ушул тармактагы башка эл аралык укуктук документтерге кошулуп, эл аралык коррупцияга каршы күрөшүү процесстерине толук жана жигердүү катышууну камсыз кылууда. Бул биздин өлкөгө мамлекеттин антикоррупциялык саясатын жүргүзүүдө алдыңкы эл аралык тажрыйбаларды колдонууга жана эл аралык кызматташууну кеңейтүүгө жардам берүүдө.

Кыргыз Республикасы тарабынан эл аралык кызматташуунун алкагында Кыргыз Республикасы катышуучусу болуп эсептелген, Кыргыз Республикасынын мыйзамдарында белгиленген тартипте күчүнө кирген, алардын ичинде коррупциялык укук бузууларга катышкан адамдарды экстрадициялоо жана административдик, жазык жана жарандык иштер боюнча өз ара укуктук жардам көрсөтүү жөнүндө бир катар эл аралык келишимдер түзүлгөн. Ошондой эле мыйзамсыз чыгарылган активдерди кайтаруу боюнча иштерди активдүү улантууда.

Эл аралык тажрыйбага жана чет өлкөлүк өнөктөштөр менен кызматташууга негизделген улуттук антикоррупциялык системанын калыптануусу ошол эле учурда аймактык өзгөчөлүктөргө жана улуттук мыйзамдарга багытталган.

Эл аралык антикоррупциялык иш-чараларды өткөрүү жана авторитеттүү эл аралык уюмдарга катышуу практикасын улантуу зарыл.

9. Стратегияны ишке ашыруудагы чакырыктар жана тобокелдиктер

Стратегияны ишке ашыруудагы негизги тобокелдиктер болуп төмөнкүлөр саналат:

– Стратегияны ишке ашыруунун бардык деңгээлдериндеги коррупцияланган жетекчилердин каршы аракеттенүүсү;

– Стратегияда сунушталган антикоррупциялык реформалардын таасирин баалоо боюнча изилдөө методикасы толук жана туруктуу каржылоонун жоктугуна байланыштуу туруктуу болбошу мүмкүн;

– Стратегияда чагылдырылган иш-чаралардын акыркы жана олуттуу жыйынтыкка жетишүүгө багытталбаган формалдуу, толук эмес, өз убагында же так эмес аткарылышы;

10. Механизм реализации Стратегии

Стратегия реализуется всеми государственными органами и органами местного самоуправления, организациями и учреждениями, компаниями с государственной долей участия, политическими партиями, институтами гражданского общества:

– при принятии управленческих решений;

– при решении всех кадровых вопросов;

– при анализе, прогнозировании, формировании и исполнении бюджетов всех уровней;

– при разработке и внедрении проектов нормативных правовых актов;

– в ходе осуществления права законодательной инициативы и принятия нормативных правовых актов;

– в ходе контроля за исполнением законодательства, ведомственных и других антикоррупционных планов государственных органов и органов местного самоуправления;

– путем обеспечения неотвратимости наказания за коррупционные правонарушения и объективного применения законодательства к любым правонарушителям;

– путем оказания содействия средствам массовой информации в широком и объективном освещении положения дел в области противодействия коррупции;

– путем активного вовлечения в работу по противодействию коррупции институтов гражданского сектора и бизнес-сообщества;

– путем обеспечения необходимого финансирования антикоррупционных мероприятий посредством включения расходов на их реализацию при планировании и прогнозировании расходной части республиканского и местных бюджетов, что является необходимым условием для проведения действенной антикоррупционной политики государства и эффективной реализации всех антикоррупционных мероприятий.

11. Мониторинг и оценка

Для успешной реализации Стратегии важно на постоянной основе проводить мониторинг и оценку ее реализации.

Измерение результатов деятельности по выполнению основных шагов по противодействию коррупции и ликвидации ее корневых (базовых) причин является важным элементом реализации политики в сфере борьбы с коррупцией.

Система мониторинга и оценки должна быть основана на четких процедурах и методиках, а их реализация на практике обеспечиваться правоприменительными мерами. Эта система позволяет собирать

– туура эмес башкаруу чечимдеринин кабыл алынышына мүмкүн болгон антикоррупциялык чаралардын ишке ашырылышы, ошондой эле жүргүзүлүп жаткан антикоррупциялык ишмердүүлүк жөнүндө так эмес же анык эмес маалыматтарды алуу;

– коррупциялык кирешелери бар саясий жана кызмат адамдарынын тар топторунун саясий каршы туруусу;

– кызыкчылыктардын кагылышуусу, контролдоону ыйгарым укуктуу (контролдоочу органды) органдын жүргүзүүсү;

– антикоррупциялык мыйзамдарды атайылап эмес катачылык менен чечмелөө же айрым жактарга пайда жана артыкчылыктарды көрүү максатында антикоррупциялык ченемдерди атайылап бурмалоо;

– Кыргыз Республикасы тараптардын бири болгон укуктук жардам көрсөтүү жөнүндө күчүнө кирген эл аралык келишимдердин жоктугу мыйзамсыз чыгарылган активдерди кайтарууда жана аларга күнөөлүү кызмат адамдарын кылмыш жоопкерчилигине тартуу үчүн алып келүүдө кыйынчылыктарды жаратышы мүмкүн;

– коррупциянын системалуу себептерин толугу менен жоюу үчүн финансылык, адамдык же башка ресурстардын жетишсиздиги.

10. Стратегияны ишке ашыруунун механизми

Стратегия бардык мамлекеттик органдар жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдар, уюмдар жана мекемелер, мамлекеттик үлүшү бар компаниялар, саясий партиялар, жарандык коомдун институттары тарабынан төмөнкүлөр аркылуу ишке ашырылат:

– башкаруу чечимдерин кабыл алууда;

– бардык кадрдык маселелерди чечүүдө;

– бардык деңгээлдеги бюджеттерди талдоодо, божомолдоодо, түзүүдө жана аткарууда;

– ченемдик укуктук актылардын долбоорлорун иштеп чыгууда жана киргизүүдө;

– мыйзам чыгаруу демилгеси укугун жүзөгө ашыруу жана ченемдик укуктук актыларды кабыл алуу учурунда;

– мыйзамдардын мамлекеттик органдардын жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын ведомстволук жана башка антикоррупциялык пландарынын аткарылышына контроль жүргүзүүдө;

– коррупциялык укук бузуулар үчүн жазанын шексиздигин камсыз кылуу жана мыйзамдарды бардык укук бузуучуларга объективдүү колдонуу жолу менен;

– коррупцияга каршы аракеттенүү жаатындагы иштердин абалын кеңири жана объективдүү чагылдырууда жалпыга маалымдоо каражаттарына көмөк көрсөтүү жолу менен;

– коррупцияга каршы аракеттенүү иштерине жарандык сектордун институттарын жана бизнес-коомчулугун активдүү тартуу жолу менен;

и анализировать данные для отслеживания прогресса, анализа результатов и оценки их воздействия на складывающуюся ситуацию.

В целях обеспечения полноты, объективности и беспристрастности к мониторингу и оценки реализации настоящей Стратегии необходимо привлекать гражданский сектор и бизнес-сообщество, неправительственные организации и независимых экспертов.

Помимо регулярной отчетности государственных органов и органов местного самоуправления, следует собирать другую достоверную и актуальную информацию об эффективности их деятельности, степени выполнения мероприятий, предусмотренных в программных документах, и эффективности принимаемых мер.

Влияние проводимых мероприятий на ситуацию в сфере противодействия коррупции должно измеряться с помощью четких ориентиров и показателей (индикаторов). Периодические отчеты о реализации антикоррупционных мероприятий не должны ограничиваться только описанием того, что было сделано государственными органами и органами местного самоуправления, а также должны включать в себя анализ достигнутого, оценку эффективности предпринимаемых мер и полученные результаты.

Для сбора данных о проведении мероприятий и мониторинга их исполнения также необходимо использовать решения, принимаемые на основе цифровых технологий.

В целях обеспечения прозрачности и подотчетности проводимой работы по противодействию коррупционным проявлениям отчеты государственных органов и органов местного самоуправления о реализации антикоррупционных мероприятий должны быть в обязательном порядке опубликованы в средствах массовой информации и на ведомственных сайтах.

– мамлекеттин антикоррупциялык саясатын натыйжалуу жүргүзүүнүн жана бардык антикоррупциялык чараларды натыйжалуу ишке ашыруунун зарыл шарттары болгон республикалык жана жергиликтүү бюджеттердин чыгымдар бөлүгүн пландаштырууда жана божомолдоодо антикоррупциялык иш-чараларды ишке ашыруудагы чыгымдарды кошуу менен керектүү көлөмдө каржылоону камсыз кылуу жолу менен.

11. Мониторинг жүргүзүү жана баалоо

Стратегияны ийгиликтүү ишке ашыруу үчүн аны ишке ашырууга туруктуу негизде мониторинг жана баалоо жүргүзүү маанилүү.

Коррупцияга каршы аракеттенүү жана анын түпкү (базалык) себептерин жоюу боюнча негизги кадамдарды аткаруу боюнча иштин натыйжасын өлчөө коррупцияга каршы күрөшүү чөйрөсүндөгү саясатты ишке ашыруунун маанилүү элементи болуп саналат.

Мониторинг жүргүзүү жана баалоо системасы так жол-жоболорго жана методикаларга негизделиши керек, ал эми аны ишке ашыруу практикада укук колдонуучу чаралар менен камсыз кылынат. Бул система прогресске байкоо жүргүзүү, натыйжаларына талдоо жүргүзүү жана алардын түзүлүп жаткан кырдаалга тийгизген таасирине баа берүү үчүн маалыматтарды топтоого жана аларды талдоого мүмкүндүк берет.

Бул Стратегияны ишке ашырууга мониторинг жүргүзүүнүн жана баалоонун толуктук, объективдүүлүк жана калыстык максаттарында ага жарандык секторду жана бизнес-коомчулукту, өкмөттүк эмес уюмдарды жана көз карандысыз эксперттерди тартуу керек.

Аткаруучу мамлекеттик органдардын жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын үзгүлтүксүз отчетторунан тышкары, бул мекемелердин ишинин натыйжалуулугу, программалык документтерде каралган иш-чараларды аткаруунун деңгээли жана көрүлүп жаткан чаралар тууралуу башка анык жана актуалдуу маалыматтарды топтоо зарыл.

Жүргүзүлүп жаткан иш-чаралардын коррупцияга каршы аракеттенүү чөйрөсүндөгү кырдаалга таасир тийгизүүсү так багыттардын жана көрсөткүчтөрдүн (индикаторлордун) жардамы менен өлчөнүүсү керек. Антикоррупциялык иш-чараларды ишке ашыруу жөнүндө мезгилдүү отчеттор аткаруучу мамлекеттик органдар жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдары тарабынан жасалган сыпаттоолор менен гана чектелбеши керек, ошондой эле алар өзүнө жетишилгендерди талдоону, көрүлүп жаткан чаралардын натыйжалуулугуна баа берүүнү жана алынган натыйжаларды камтууга тийиш.

Иш-чараларды жүргүзүү жана алардын аткарылышына мониторинг жүргүзүү жөнүндө маалыматтарды топтоо үчүн санарип

технологиялардын негизинде кабыл алынуучу чечимдер колдонулушу керек.

Коррупциялык көрүнүштөргө каршы аракеттенүү боюнча жүргүзүлүп жаткан иштин ачыктыгын жана отчеттуулугун камсыз кылуу максатында антикоррупциялык иш-чараларды ишке ашыруу жөнүндө мамлекеттик органдардын жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын отчеттору милдеттүү түрдө жалпыга маалымдоо каражаттарында жана ведомстволук сайттарда жарыяланууга тийиш.

2021-2024-жылдарга Кыргыз Республикасында коррупцияга каршы аракеттенүү жана анын себептерин жоюу боюнча мамлекеттик стратегияны ишке ашыруу боюнча ПЛАН

№	Максаттар	Милдеттер жана чакан милдеттер	Иш-чаралар	Күтүлүүчү жыйынтыктар	Индикаторлор
	1. Кыргыз Республикасында коррупцияга каршы аракеттенүү жөнүндө мыйзамдарды өркүндөтүү				
1	Коррупцияга каршы аракеттенүү боюнча мамлекеттик органдарды ведомстволор аралык координациялоонун натыйжалуу системасын түзүү	Коррупцияны алдын алуу боюнча мамлекеттик органдарды координациялоодо иш-аракеттерди күчөтүү жана аларды макулдашууну камсыз кылуу, КР ККК, КР БП жана КР ӨА ортосундагы кайталанган функцияларды жоюу	Антикоррупциялык органдардын иш-аракеттерин ушул институттардын ортосундагы кайталануучу функцияларды жоюу менен координациялоонун кыйла натыйжалуу механизмдерин киргизүү	Мамлекеттик бийликтин антикоррупциялык институттары (КР ККК, КР БП, КР ӨА) мамлекеттик органдардын коррупцияны алдын алуу боюнча иш-аракеттерин алардын натыйжалуулугун жана өз ара аракеттенүүсүн жогорулатуу менен натыйжалуу координациялоодо	Негизги мамлекеттик антикоррупциялык институттардын (КР ККК, КР БП, КР ӨА) функциялары кайталанбайт
	"Коррупцияга каршы аракеттенүү жөнүндө" Кыргыз Республикасынын Мыйзамын өркүндөтүү	Коррупцияга каршы аракеттенүү жөнүндө мыйзамдарга зарыл ондоолорду жана толуктоолорду киргизүү	"Коррупцияга каршы аракеттенүү жөнүндө" Кыргыз Республикасынын Мыйзамынын төмөнкүлөрдү камтыган жаңы редакциясын иштеп чыгуу жана кабыл алуу: 1) декларативдүүлүктү тартипке келтирүү жана жоюу; 2) кабыл алынган антикоррупциялык ченемдик укуктук актыларга, анын ичинде Кыргыз Республикасынын Жазык кодексине ылайык келтирүү; 3) мамлекеттик органдарды жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарды алардын кызмат адамдары тарабынан коррупциялык/кызматтык укук бузууларды жасоодо кабыл алынган актылардын (чечимдердин) колдонулушун жокко чыгарууну милдеттендирүүчү ченемдерди киргизүү	"Коррупцияга каршы аракеттенүү жөнүндө" Кыргыз Республикасынын Мыйзамы практикада колдонулууда	"Коррупцияга каршы аракеттенүү жөнүндө" Кыргыз Республикасынын Мыйзамынын жаңы редакциясы кабыл алынган.
2	Мамлекеттик органдарда жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарында антикоррупциялык иш-аракеттерди /чечимдерди кабыл	Мамлекеттик органдардагы жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарындагы коррупциялык тобокелдиктерди жана схемаларды минимизациялоо.	Бардык антикоррупциялык пландарды ишке ашыруу жөнүндө отчетторду, коррупцияга каршы аракеттенүү боюнча иш-чаралардын ишке ашырылышына мониторинг жүргүзүү методикасын, алардын аткарылышынын натыйжалуулугун баалоону унификациялоо	Андан аркы башкаруу чечимдерин кабыл алууга жана өлкөдөгү антикоррупциялык саясаттын натыйжалуулугун баалоого, антикоррупциялык	1. Бардык антикоррупциялык отчеттор антикоррупциялык иш-чаралардын натыйжаларын баалоого мүмкүндүк берген бирдиктүү унификацияланган формада берилүүдө.

ПЛАН
по реализации Государственной стратегии по противодействию коррупции и ликвидации ее причин в Кыргызской Республике на 2021-2024 годы

№	Цель	Задачи и подзадачи	Меры действия	Ожидаемые результаты	Индикаторы
	1. Совершенствование законодательства о противодействии коррупции в Кыргызской Республике				
	Создание эффективной системы межведомственной координации государственных органов по противодействию коррупции	Усиление и обеспечение согласованности действий при координации государственных органов по предупреждению коррупции, ликвидация дублирующих функций ССБ КР, ГП КР и АП КР	Внедрить более эффективные механизмы координации действий антикоррупционных органов с исключением дублирования функций данных институтов	Антикоррупционные институты государственной власти (ССБ, ГП, АП КР) эффективно координируют действия государственных органов по предупреждению коррупции, повышая их эффективность и взаимодействие	Функции основных государственных антикоррупционных институтов (ССБ, ГП, АП КР) не дублируются
	Совершенствование Закона Кыргызской Республики «О противодействии коррупции»	Внесение необходимых поправок и дополнений в законодательство о противодействии коррупции	Разработать и принять новую редакцию Закона Кыргызской Республики «О противодействии коррупции», предусматривающую: 1) упорядочивание и устранение декларативности; 2) приведение в соответствие с принятыми антикоррупционными нормативными правовыми актами, в том числе Уголовным Кодексом Кыргызской Республики; 3) включение норм, обязывающих государственные органы и органы местного самоуправления аннулировать действие актов (решений), принятых их должностными лицами при совершении коррупционных/должностных правонарушений	Применяется Закон Кыргызской Республики «О противодействии коррупции» на практике	Принята новая редакция Закона Кыргызской Республики «О противодействии коррупции»

	алууда натыйжалуулукту жогорулатуу жана үзгүлтүксүздүктү сактоо	Мониторинг жүргүзүүнүн жана жыйынтыктарды верификациялоонун иштиктүү системасы		пландарды ишке ашыруунун сандык жана сапаттык таасирин өлчөөгө мүмкүндүк берүүчү система түзүлгөн	2. Бардык мамлекеттик органдар жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдары пландарда каралган бардык антикоррупциялык чараларды так жана өз убагында ишке ашырууда
			Мамлекеттик органдардагы системалуу коррупцияны демонтаждоо боюнча ишти күчөтүү. Тиешелүү пландарды жана иш-чараларды ишке ашырууга жана аларды актуалдаштырууга туруктуу мониторинг жүргүзүү	Антикоррупциялык активдүүлүктүн үзгүлтүксүздүгү жаралды, бул чөйрөдөгү мамлекеттин ишинин натыйжалуулугун жогорулатуу	Системалуу коррупцияны демонтаждоо боюнча антикоррупциялык пландар актуалдаштырылган жана 90-100%га ишке ашырылууда
			Жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарында системалуу коррупцияны демонтаждоо боюнча антикоррупциялык пландарды иштеп чыгуу жана алардын ишке ашырылышына туруктуу негизде мониторинг жүргүзүү		
3	Коррупциянын түпкү себептерин кыйла так жана конкреттүү түрдө аныктоо жана аларды жоюу. Коррупциялык аракеттердин аныктамаларын жана түшүнүктөрүн конкреттештирүү	Коррупциянын түпкү (базалык) жана терең себептерине талдоо жүргүзүү, мамлекеттик жарандык жана муниципалдык кызмат системасын өзгөртүүгө жана мамлекеттик бийликти жүзөгө ашыруу үчүн таасир этүүчү багыттарды аныктоо	Мамлекеттик органдарга жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарына калктын ишеними жөнүндө социологиялык сурамжылоо механизмин, санариптик инструменттерди колдонуу менен, эл аралык стандарттарга негизделген жана улуттук өзгөчөлүктөрдү, маданиятты жана менталитетти эске алуу менен өздүк индикаторлор системасы жана баалоо критерийлери менен коррупциянын деңгээлин аныктоочу улуттук системасын түзүү (КДАУС)	Кыргыз Республикасы антикоррупциялык изилдөө иштерин натыйжалуу жүргүзүп, жыйынтыгында мамлекеттин антикоррупциялык саясаты өркүндөтүлүп, коррупциялык көрүнүштөргө каршы аракеттенүүнүн натыйжалуу механизмдери киргизилүүдө	1.Төмөнкүлөр боюнча жөнөкөй жана натыйжалуу механизм түзүлгөн: – коррупциялык тобокелдиктерди жана схемаларды аныктоо боюнча изилдөөлөрдү жүргүзүү; – программалык жана стратегиялык документтерди системалуу антикоррупциялык баалоо. 2. Антикоррупциялык пландардын ишке ашыруунун мамлекеттик органдардагы жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарындагы коррупциянын абалына жана деңгээлине тийгизген таасирин баалоо методикасы кабыл алынган. 3. КДАУСтун жыйынтыгынын негизинде мамлекеттик органдарга болгон улуттук ишеним рейтинги жыл сайын жарыяланууда. 4. Мамлекеттик органдар калктын ишеним индекси боюнча 50%га чейинки жакшыруусуна жетишти.
			Мамлекеттик органдардагы жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарындагы коррупциянын деңгээлине жана абалына антикоррупциялык пландардын таасирин баалоонун методикасын иштеп чыгуу		

2	Повышение эффективности и сохранение преемственности в государственных органах и органах местного самоуправления при принятии антикоррупционных действий/решений	Минимизация существующих коррупционных рисков и схем в государственных органах и органах местного самоуправления Действенная система мониторинга и верификации результатов	Унифицировать отчеты о реализации всех антикоррупционных планов, методику проведения мониторинга реализации мероприятий по противодействию коррупции и процедуру оценки результативности их исполнения	Создана система, позволяющая измерять количественный и качественный эффект от реализации антикоррупционных планов для последующего принятия управленческих решений и оценки эффективности антикоррупционной политики в стране	1. Все отчеты по антикоррупционным планам сдаются по единой унифицированной форме, позволяющей оценивать эффект от реализации антикоррупционных мероприятий. 2. Все государственные органы и органы местного самоуправления неукоснительно и своевременно реализуют все антикоррупционные мероприятия, предусмотренные планами
			Усилить работу по демонтажу системной коррупции в государственных органах. Осуществлять постоянный мониторинг реализации соответствующих планов и мероприятий и их актуализацию	Создана преемственность антикоррупционной активности, повышение эффективности деятельности государства в данной сфере	Антикоррупционные планы по демонтажу системной коррупции актуализированы и реализуются на 90-100%
			Разработать антикоррупционные планы по демонтажу системной коррупции в органах местного самоуправления и осуществлять постоянный мониторинг их реализации		
3	Более точечное и конкретизированное определение корневых причин коррупции и их устранение. Конкретизация определений и дефиниций коррупционных действий	Проведение анализа глубинных и корневых (базовых) причин коррупции, определение точек воздействия для изменения системы государственной гражданской и муниципальной службы и осуществления государственной власти	Создать национальную систему измерения уровня коррупции (НСИУК) с использованием механизма социологических опросов о доверии населения к государственным органам и органам местного самоуправления, цифровых инструментов, собственной системы индикаторов и критериев оценки, основанной на международных стандартах, с учетом национальной специфики, культуры и менталитета	Эффективно проводятся антикоррупционные исследования, по результатам которых совершенствуется антикоррупционная политика государства и внедряются эффективные механизмы противодействия коррупционным проявлениям	1. Создан простой и эффективный механизм: – проведения исследований по выявлению коррупционных рисков и схем; – систематической антикоррупционной оценки программных и стратегических документов. 2. Принята методика оценки воздействия реализации антикоррупционных планов на состояние и уровень коррупции в государственных органах и органах местного самоуправления.
			Разработать методику оценки воздействия антикоррупционных планов на состояние и уровень коррупции в государственных органах и органах местного самоуправления		

	2. Декларациялоо мыйзамдарын жана “Кызыкчылыктардын кагылышуусу жөнүндө” Кыргыз Республикасынын Мыйзамын өркүндөтүү				
4	БСДда чагылдырылган маалыматтарды кылдат жана объективдүү верификациялоого мүмкүндүк берүүчү декларациялоо мыйзамдарын өркүндөтүү	Мамлекеттик жана муниципалдык кызмат ордун ээлеген адамдардын жашоо деңгээлин чыныгы кирешелери менен салыштыруу системасын ишке ашыруу үчүн үй-бүлөсүнүн жашоо деңгээлин тактоо менен анын жашоо деңгээлин аныктоонун методикасын түзүү. Жашоо деңгээли тастыкталган кирешелеринен кыйла жогору болгон мамлекеттик жана муниципалдык кызмат ордун ээлеген адамдардын жана алардын жакын туугандарын аныктоо системасын түзүү.	Мамлекеттик жана муниципалдык кызмат ордун ээлеген адамдардын бирдиктүү салык декларациясын текшерүүнүн (анын ичинде саясий жана атайын кызмат ордун ээлеген адамдарды), ошондой эле мамлекеттик жана муниципалдык кызмат ордун ээлеген адамдардын жана алардын жакын туугандарынын чыгымдарынын деңгээлинин алып жаткан кирешелери менен шайкештигин талдоонун натыйжалуу жана заманбап антикоррупциялык механизмдерин киргизүү	Мамлекеттик жана муниципалдык кызмат ордун ээлеген адамдар жана алардын жакын туугандары ыйгарым укуктуу органдардан декларацияланбаган мүлктөрүн же коррупциялык киреше булактарын жашыра алышпайт	1. Тийиштүү ченемдик укуктук актылар иштелип чыкты жана кабыл алынды. 2. Мамлекеттик жана муниципалдык кызмат ордун ээлеген адамдардын 100%ы БСД тапшырууда. 3.Толук текшерүүгө жаткан 100% БСДлар, бузуулар аныкталган учурларда прокуратура органдарына материалдарды жиберүү менен талданууда. 4. Чыгымдары менен кирешелери туура келбеген мамлекеттик жарандык кызматчылардын 100%ы мыйзамда белгиленген жоопкерчиликке тартылууда. 5. Европа кеңешинин Кылмыш ишинен түшкөн кирешелерди адалдоо, аныктоо, алып коюу, конфискациялоо жөнүндө конвенциясына кошулуу тууралуу сунуш киргизилди. 6. Мыйзамсыз өлкөдөн чыгарылган коррупция жолу менен алынган каражаттар аныкталган жана мамлекеттин бюджетине кайтарылган.
			Мамлекеттик органдар жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдары жана жарандык коом институттары тарабынан мамлекеттик же муниципалдык кызмат ордун ээлеген адамдын БСДга чагылдырылган маалымат менен анын иш жүзүндөгү мүлктүк абалына, ошондой эле анын жакын туугандарынын мүлктүк абалына шайкеш келбестикти контролдоону күчөтүү, анын ичинде ири сатып алууларды (курулушту), өзгөчө ири сатып алуунун түшүнүгү башталган мүлктүн ар бир категориясынын (кыймылдуу жана кыймылсыз) чектик суммасын аныктоо менен контролдоо		
			Түшүндүрмөлөрү жок кирешелердин/чыгымдардын жана финансылык/мүлктүк абалдын болушунун фактыларын белгилөө ыйгарым укуктуу органдардын тиешелүү изилдөөлөрдү жүргүзүүгө милдеттүүлүгүн аныктоо (декларацияны толук текшерүү), андан ары алынган жыйынтыктарын прокуратура органдарына жөнөтүү жана маалыматтарды жалпы маалымат каражаттарында автоматтык түрдө окулуучу (ачык) форматта жарыялоо		
			Мамлекеттик жана муниципалдык кызмат ордун ээлеген адамдар (анын ичинде саясий жана атайын кызмат ордун ээлеген адамдар) жана алардын жакын туугандары тарабынан БСДга толук эмес же так эмес маалыматтарды киргизүү үчүн жоопкерчиликти күчөтүү		
			Чыгымдар менен кирешелердин шайкеш келбестигин төмөнкүдөй мыйзамдык түрдө аныктоо: 1) мамлекеттик жана муниципалдык кызмат ордун ээлеген адамдар (анын ичинде саясий жана атайын кызмат орундарын ээлеген адамдардын) ишенимди жоготкондугу боюнча кызматтан бошотуу үчүн негиз болорун; 2) мамлекеттик жана муниципалдык кызмат ордун ээлеген адамдар (анын ичинде саясий жана атайын кызмат орундарын ээлеген адамдар) мүлктү мыйзамдуу кирешелерге сатып алынгандыгы жөнүндө далилдери жок болгон шарттар ал мүлктү жана андан түшкөн кирешелерди мамлекеттин пайдасына конфискациялоого (өндүрүп алууга) алып келүүсүн		
			Коррупциялык жол менен алынган же мыйзамдуу келип чыкканы аныкталбаган чет мамлекеттерге (оффшордук зоналарга) чыгарылган финансылык каражаттарды аныктоо жана аларды андан ары мамлекеттик кирешеге айлантуу үчүн Кыргыз Республикасына кайтаруу механизмдерин өркүндөтүү		
			1990-жылдын 8-ноябрында Страсбург шаарында кол коюлган Кылмыш ишинен түшкөн кирешелерди адалдоо, аныктоо, алып коюу, конфискациялоо жөнүндө конвенцияга кошулуу мүмкүнчүлүгү маселеси боюнча ушул Конвенцияда каралган тартипте жана шарттарда кызыкдар болгон мамлекеттик органдар тарабынан координацияланган ишти жүргүзүү		

					3. Ежегодно публикуется национальный рейтинг доверия к государственным органам, основанный на результатах НСИУК. 4. Государственные органы улучшили показатели индекса доверия населения до 50%
	2. Совершенствование декларационного законодательства и Закона Кыргызской Республики «О конфликте интересов»				
4	Усовершенствование декларационного законодательства, позволяющего досконально и объективно верифицировать информацию, отраженную в ЕНД	Формирование методики определения уровня благосостояния лиц, занимающих государственные и муниципальные должности, с определением уровня жизни его семьи для реализации системы сравнения уровня жизни с реальными доходами Создание системы выявления лиц, занимающих государственные и муниципальные должности, и их близких родственников, чей уровень жизни значительно превышает подтвержденные доходы	Внедрить эффективные и современные антикоррупционные механизмы проверки единых налоговых деклараций лиц, занимающих государственные и муниципальные должности (в том числе лиц, занимающих политические и специальные должности), а также проводить анализ соответствия уровня расходов лиц, занимающих государственные и муниципальные должности, и их близких родственников получаемым доходам	Лица, занимающие государственные и муниципальные должности, и их близкие родственники не могут скрыть от уполномоченных органов наличие незадекларированного имущества или источников коррупционных доходов	1. Разработаны и приняты соответствующие НПА. 2. 100% лиц, занимающих государственные и муниципальные должности, сдают ЕНД. 3. 100% ЕНД, подлежащих полной проверке, анализируются с направлением материалов в органы прокуратуры в случае выявления нарушений. 4. 100% государственных гражданских служащих, чьи расходы и доходы не соответствуют несут установленную законом ответственность. 5. Внесено предложение о присоединении к Конвенции Совета Европы об отмывании, выявлении, изъятии, конфискации доходов от преступной деятельности. 6. Незаконно выведенные средства из страны, полученные коррупционным путем установлены и возвращены в бюджет государства.
			Усилить контроль за установлением несоответствия между сведениями, отраженными в ЕНД лица. занимающего государственную или муниципальную должность и его фактическим имущественным положением, а также имущественным положением его близких родственников со стороны государственных органов, органов местного самоуправления и институтов гражданского общества, в том числе обеспечить контроль особо крупных покупок (строительства) с определением пороговой суммы для каждой категории имущества (движимого и недвижимого). с которой начинается понятие особо крупная покупка		
			Определить, что установление факта наличия не имеющих объяснения доходов/расходов и финансового/имущественного положения, обязывает уполномоченные органы проводить соответствующие исследования (полная проверка декларации) с последующим направлением полученных результатов в органы прокуратуры и опубликованием итогов в средствах массовой информации в формате машиночитаемых (открытых) данных		
			Ужесточить ответственность за внесение неполных или недостоверных сведений лицами, занимающими государственные и муниципальные должности (в том числе лицами. занимающими политические и специальные должности), и их близкими родственниками в ЕНД		
			Законодательно определить, что несоответствие расходов и доходов: 1) является основанием для увольнения в связи с утратой лиц, занимающих государственные и муниципальные должности (в том числе лиц, занимающих политические и специальные должности); 2) лиц, занимающих государственные и муниципальные должности (в том числе лиц, занимающих политические и специальные должности), при условии отсутствия доказательств приобретения имущества на законные доходы влечет за собой конфискацию (взыскание) этого имущества и доходов от него в пользу государства		
			Совершенствовать механизмы выявления финансовых средств, добытых коррупционным путем или без определения легального происхождения, выведенных в иностранные государства (офшорные зоны), и возврата их в Кыргызскую Республику для дальнейшего обращения в доход государства		

			Декларацияларды текшерүү жаатындагы ыйгарым укуктуу органдын түзүмдүк, анын ичинде аймактык бөлүмдөрүнүн кесиптик жана материалдык-техникалык потенциалын күчөтүү. Автоматташтырылган негизде ар кандай ведомстволордун маалыматтарын салыштыруу мүмкүнчүлүгүн түзүү менен салык органдарынын башка мамлекеттик органдар жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдары менен өз ара аракеттешүүсүн өнүктүрүү		
			Мамлекеттик жарандык жана муниципалдык кызмат ордун ээлеген же ээлеп турган адам (FORM STI-155) тарабынан БСД формасын толтуруу учурунда "Түндүк" ведомстволор аралык өз ара аракеттенүү системасы аркылуу мамлекеттик органдардан жана жергиликтъъ өз алдынча башкаруу органдарынан маалымат алуу менен кыймылдуу жана кыймылсыз мүлк бар экендиги жөнүндө маалыматты автоматтык түрдө толтурууга мүмкүндүк берүүчү программалык камсыздоону киргизүү		
5	Мамлекеттик жана муниципалдык кызмат ордун ээлеген адамдар үчүн кызыкчылыктардын кагылышуусунун келип чыгуу мүмкүндүктөрүн минимизациялоо	"Кызыкчылыктардын кагылышуусу жөнүндө" Кыргыз Республикасынын Мыйзамын натыйжалуу жүзөгө ашыруу	Бардык мыйзамдарды "Кызыкчылыктардын кагылышуусу жөнүндө" Кыргыз Республикасынын Мыйзамына ылайык келтирүү	Мамлекеттик органдардагы жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарындагы кызыкчылыктардын кагылышуусунун келип чыгышынын шарттары жана себептери жоюлган. Аларды өз убагында алдын алуу жана жөнгө салуу.	1. "Кызыкчылыктардын кагылышуусу жөнүндө" Кыргыз Республикасынын Мыйзамы иш жүзүндө ийгиликтүү колдонууда. 2. КР МКК мыйзамдын аткарылышы жана декларациялардан, ачык булактардан алынган маалыматтардын өзгөрүүсүнө негизделген кызыкчылыктардын кагылышуусунун келип чыгуусунун потенциалдуу мүмкүнчүлүктөрү боюнча туруктуу негизде мониторинг жүргүзүүдө. 3. "Кызыкчылыктардын кагылышуусу жөнүндө" Кыргыз Республикасынын Мыйзамына толуктоолор жана өзгөртүүлөр киргизилген. 4. Кызыкчылыктардын кагылышуусу боюнча мамлекеттик жана муниципалдык кызмат ордун ээлеген адамдарга окутуулар өткөрүлгөн.
			"Кызыкчылыктардын кагылышуусу жөнүндө" Кыргыз Республикасынын Мыйзамын ишке ашыруу үчүн жоопту бирдиктүү ыйгарым укуктуу орган катары Кыргыз Республикасынын Мамлекеттик кадр кызматын аныктоо		
			Декларациялары жарыялоого жатпаган адамдардын так тизмесин аныктоо, ал эми декларациялары жарыялануучу адамдарга карата мамлекеттик органдардын жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын, мекемелердин, уюмдардын жана ишканалардын расмий сайттарында жарыялоонун мөөнөттөрүн жана тартибин аныктоо		
			Ишмердүүлүгү республикалык же жергиликтүү бюджеттен каржылануучу мекемелердин, уюмдардын жана ишканалардын тизмесин, чарбалык эсептик негизде иштеген мамлекеттик жана муниципалдык мекемелердин жана ишканалардын же болбосо уставдык капиталында мамлекеттик жана муниципалдык үлүш бар, ошондой эле мамлекеттик мүлктү ишенимдүү башкаруучулардын тизмесин аныктоо жана ачык жеткиликтүү кылып жайгаштыруу		
			Саясий жана атайын мамлекеттик жана муниципалдык кызмат орундарын ээлеген адамдардын билдирүүлөрүн жарыялоо менен кызыкчылыктардын кагылышы жөнүндө арыз берүүнүн типтүү тартибин бекитүү		
			Материалдык жоопту жана/же техникалык персонал катары мамлекеттик органдарда жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарында иштеген адамдардын ортосундагы кызыкчылыктарынын кагылышуусун жөнгө салуунун типтүү тартибин бекитүү		
			"Кызыкчылыктардын кагылышуусу жөнүндө" Кыргыз Республикасынын Мыйзамы колдонулган адамдардын бардык категорияларынын орнтосундагы кызыкчылыктардын кагылышуусун башкаруу боюнча методикалык колдонмосун бекитүү		
			Кызыкчылыктардын кагылышуусу жана аларды башкаруу ыкмалары, жеке кызыкчылыктар жөнүндө декларацияларды верификациялоо боюнча бирдиктүү окуу материалдарын иштеп чыгуу		

			Заинтересованным государственным органам провести скоординированную работу по вопросу возможного присоединения к Конвенции об отмывании, выявлении, изъятии и конфискации доходов от преступной деятельности, подписанной 8 ноября 1990 года в г. Страсбург, в порядке и на условиях, предусмотренных данной Конвенцией		
			Усилить профессиональный и материально-технический потенциал структурных подразделений, в том числе территориальных, уполномоченного органа в сфере проверки деклараций. Развивать взаимодействие налоговых органов с другими государственными органами и органами местного самоуправления с созданием возможности сличения данных различных ведомств на автоматизированной основе		
			Внедрить программное обеспечение, позволяющее при заполнении формы ЕНД лица, занимающего или замещающего государственную и муниципальную должность (FORM STI-155), в автоматическом режиме заполнять сведения о наличии движимого и недвижимого имущества путем получения данных с государственных органов и органов местного самоуправления через систему межведомственного взаимодействия «Тундук»		
5	Минимизация возможностей возникновения ситуаций конфликта интересов для лиц, занимающих государственные и муниципальные должности	Эффективная реализация Закона Кыргызской Республики «О конфликте интересов»	Привести всё законодательство в соответствие с Законом Кыргызской Республики «О конфликте интересов»	Устранены условия и причины, способствующие возникновению ситуаций конфликта интересов в государственных органах и органах местного самоуправления. Своевременное их предупреждение и урегулирование	1. Закон Кыргызской Республики «О конфликте интересов» успешно применяется на практике. 2. ГКС КР регулярно проводит мониторинг реализации закона и потенциальных возможностей возникновения ситуаций конфликта интересов на основании данных, полученных из деклараций и открытых источников. 3. В Закон Кыргызской Республики «О конфликте интересов» внесены дополнения и изменения. 4. Проведено обучение лиц, занимающих государственные и муниципальные должности, по конфликту интересов. 5. Приняты типовой порядок и методические пособия по конфликту интересов
			Определить Государственную кадровую службу Кыргызской Республики единым уполномоченным органом, ответственным за реализацию Закона Кыргызской Республики «О конфликте интересов»		
			Определить четкий перечень лиц, чьи декларации не являются публичными, а в отношении тех лиц, чьи декларации будут публичными, определить сроки и порядок публикации на официальных сайтах государственных органов и органов местного самоуправления, учреждений, организации и предприятий		
			Определить и разместить в открытом доступе перечень учреждений, организаций и предприятий, деятельность которых финансируется из республиканского или местного бюджета, государственных и муниципальных учреждений и предприятий, осуществляющих деятельность на хозрасчетной основе, либо в уставном капитале которых имеется государственная и муниципальная доля, а также список доверительных управляющих государственным имуществом		
			Утвердить типовой порядок подачи заявления о конфликте интересов с публикацией таких заявлений от лиц, занимающих политические и специальные государственные и муниципальные должности		
			Утвердить типовой порядок регулирования конфликта интересов среди лиц, осуществляющих деятельность в государственных органах и органах местного самоуправления в качестве материально-ответственного и/или технического персонала		
			Утвердить методическое пособие по управлению конфликтом интересов среди всех категорий лиц, на которых распространяется действие Закона Кыргызской Республики «О конфликте интересов»		
			Разработать единые учебные материалы по конфликту интересов, методам управления им и верификации деклараций о личных интересах		

			“Кызыкчылыктардын кагылышуусу жөнүндө” Кыргыз Республикасынын Мыйзамы колдонулган адамдардын арасында окутууларды өткөрүү		5. Кызыкчылыктардын кагылышуусу боюнча типтүү тартиптер жана методикалык колдонмолор кабыл алынган. 6. Күнөөлүү жактарды тиешелүү жоопкерчиликке тартуу менен аныкталган кызыкчылыктардын кагылышуусу учурлары 100%га жөнгө салынган. 7. Мамлекеттик органдар системасындагы коррупциялык фактылардын төмөндөшүнүн натыйжасында мамлекеттик бюджеттин үнөмдөөсү 10-15%га көбөйтүлгөн.
			“Коомдук кызыкчылык”, “жеке кызыкчылык”, “кызыкчылыктардын кагылышуусу”, “мамлекеттик жана жарандык кызматтагы адептүүлүк” жана башка ушул сыяктуу түшүнүктөрдү жакшыраак түшүнүү үчүн калк арасында кеңири масштабдуу маалымат өнөктүгүн жүргүзүү		
			Кызыкчылыктардын кагылышуу учурларын болтурбоо жана алдын алуу башкаруу чараларын же ротациялык жол-жоболорун кабыл алуу үчүн мамлекеттик жана муниципалдык кызмат ордун ээлеген адамдардын ортосундагы үй-бүлөлүк, достук же ишкердик мамилелерди аныктоонун методикасын киргизүү		
			Кызыкчылыктардын кагылышуусунун пайда болуусу жөнүндө ыйгарым укуктуу органдарга билдирбөөсү же өз убагында билдирбегени үчүн мамлекеттик жана муниципалдык кызмат ордун ээлеген адамдардын (анын ичинде саясий жана атайын кызмат орундарын ээлегендерди) ишенимди жоготкондугу негизи боюнча ээлеген кызматынан бошотууга чейин тартиптик жоопкерчиликке тартууну камтыган жоболорду мыйзамдуу түрдө бекитүү		
			Сот жана көзөмөл органдарынын кызматкерлеринин жана укук коргоо системасынын кызматкерлеринин ишин уюштуруунун өзгөчөлүктөрүн жана ыйгарым укуктарын эске алуу менен алардын кызыкчылыктарынын кагылышуусу жөнүндө жоболорду аныктоо максатында, ошондой эле жеке кызыкчылыктар жана ушул ченемдерди бузгандыгы үчүн жоопкерчилик жөнүндө декларацияларын берүү, верификациялоо жагынан тармактык мыйзамдарга тиешелүү толуктоолорду киргизүү менен мыйзам актыларына өзгөртүүлөрдү киргизүү		
3. Мамлекеттик чечимдердин кабыл алынуусунун ачыктыгын жогорулатуу, мамлекеттик жарандык жана муниципалдык кызмат көрсөтүүлөрдү автоматташтыруу					
6	Мамлекеттик органдардын ортосундагы, ошондой эле жарандар менен ишкердик субъекттеринин арасындагы өз ара аракеттенүүсүнүн ачык автоматташтырылган механизмин куруу аркылуу коррупциялык тобокелдиктерди азайтуу. Мамлекеттик сатып алуулар жөнүндө	Мамлекеттик жарандык жана муниципалдык кызмат көрсөтүүлөрдү санариптештирүү жана автоматташтыруу жолу менен мамлекеттик жана муниципалдык кызмат ордун ээлеген адамдар менен жарандардын ортосундагы түз контакттарды минимизациялоо. Аталган кызмат көрсөтүүлөрдүн бөлүгүн монополияны болтурбоонун шарттарында жеке секторго өткөрүп берүү, ошондой эле мамлекеттик электрондук	Салык жана бажы жол-жоболорун фискалдаштыруунун электрондук системасын толук киргизүү	Мамлекеттик жарандык жана муниципалдык кызмат көрсөтүүлөрдө автоматташтырылган системаларды жана технологияларды киргизүүнүн эсебинен мамлекеттик чыгымдар азайтылган. Салык жана бажы төлөмдөрү көбөйтүлгөн. Мамлекеттин лицензиялык-уруксат берүү системасындагы бюрократиялык звенолор жоюлган.	1. Мамлекеттик жарандык жана муниципалдык кызмат көрсөтүүлөрдүн 90%ы маалыматтык системалар, вебсайттар жана мобилдик тиркемелер аркылуу аткарылууда. 2. Мамлекеттик мүнөздөгү документтердин 95%ына электрондук кол коюу менен кол коюлууда. 3. Ведомстволордун 50%га чейин кеңешмелери жана жыйындары аралыктагы байланышты колдонуу менен өткөрүлүүдө. 4. Лицензиялык-уруксат документтеринин берилүүсү
			“Санариптик Кыргызстан 2019-2023” Санариптик трансформациялоо концепциясын толук ишке ашыруу аркылуу коррупциогендик факторлорду жана көрүнүштөрдү азайтуу, анын ичинде сот, көзөмөл жана укук коргоо органдарынын ишмердүүлүгүндө “Кылмыштардын жана жоруктардын бирдиктүү реестри” жана “Бузуулардын бирдиктүү реестри” автоматташтырылган маалыматтык системаларын киргизүү процессин аяктоо		
			Алдыңкы эл аралык тажрыйбаны колдонуп, бардык мамлекеттик органдарда жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарында иш кагаздарын жүргүзүү жана документ жүгүртүү процесстерин автоматташтыруу		

			Провести обучение среди лиц, на которых распространяется действие Закона Кыргызской Республики «О конфликте интересов»		6. Урегулированы 100% выявленных ситуаций конфликта интересов с привлечением виновных лиц к соответствующей ответственности. 7. Увеличена на 10-15% экономия государственного бюджета в результате снижения фактов коррупции в системе государственных органов
			Провести широкомасштабную информационную кампанию среди общественности по разъяснению таких понятий, как «общественный интерес», «личный интерес», «конфликт интересов», «добропорядочность на службе государству» и т.д.		
			Внедрить методику выявления родственных, дружеских или деловых связей между лицами, занимающими государственные и муниципальные должности, для предотвращения возникновения ситуаций конфликта интересов и принятия превентивных управленческих мер или ротационных процедур		
			Законодательно закрепить положения, предусматривающие дисциплинарную ответственность лиц, занимающих государственные и муниципальные должности (в том числе лиц, занимающих политические и специальные должности), за неуведомление или несвоевременное уведомление уполномоченных органов о возникновении конфликта интересов, вплоть до освобождения от занимаемой должности по основаниям утраты доверия;		
			Внести изменения в законодательные акты с целью определения положений о конфликте интересов работников судебных и надзорных органов, сотрудников правоохранительной системы с учетом специфики организации их работы и полномочий, а также соответствующие дополнения в отраслевые законы в части подачи, верификации деклараций о личных (частных) интересах и ответственности за нарушение данных норм		
	3. Повышение прозрачности принятия государственных решений и автоматизация государственных и муниципальных услуг				
6	Снижение коррупционных рисков через построение прозрачного автоматизированно-го механизма взаимодействия между государственными органами с одной стороны, гражданами и субъектами предпринимательст-ва с другой Продолжение реформирования законодательства о государственных закупках	Сведение к минимуму прямых контактов лиц, занимающих государственные и муниципальные должности, с гражданами путем цифровизации и автоматизации предоставления государственных и муниципальных услуг Делегирование части данных услуг институтам частного сектора при условии недопущения монополизации, а также усиления компонента государственного электронного управления	Полностью внедрить электронные системы фискализации налоговых и таможенных процедур	Государственные расходы сокращены за счет внедрения автоматизированных систем и технологий при оказании государственных и муниципальных услуг Увеличены поступления таможенных и налоговых платежей Устранены бюрократические звенья в лицензионно-разрешительной системе государства	1. 90% государственных и муниципальных услуг предоставляются через информационные системы, вебсайты и мобильные приложения. 2. 95% документов государственного значения подписываются с использованием электронной подписи. 3. До 50% совещаний и заседаний ведомств проводится с использованием средств удаленной связи. 4. Время выдачи лицензионно-разрешительных документов сокращено и составляет не менее двух недель
			Снизить коррупциогенные факторы и проявления путем полной реализации Концепции цифровой трансформации «Цифровой Кыргызстан 2019-2023», в том числе завершения процесса внедрения в деятельность судебных, надзорных и правоохранительных органов автоматизированных информационных систем «Единый реестр преступлений и проступков» и «Единый реестр нарушений»		
			Автоматизировать все основные процессы делопроизводства и документооборота во всех государственных органах и органах местного самоуправления с использованием передового международного опыта		

	мыйзамдарды рефоормалоону улантуу	башкаруу компонентин күчөтүү. Электрондук документ жүгүртүүгө өткөрүү		Бардык мамлекеттик органдарда жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарында электрондук документ жүгүртүү киргизилген	кыскартылган, эки жумадан көп эмес мөөнөттү түзгөн. 5. Мамлекеттик бюджетти 20-25%дан кем эмес үнөмдөө. 6. Салык жана бажы төлөмдөрүн 30-35%га көбөйтүлдү. 7. "Кылмыштардын жана жоруктардын бирдиктүү реестри" жана "Бузуулардын бирдиктүү реестри" автоматташтырылган маалыматтык системалары 100%га иштөөдө.
		Лицензиялык-уруксат берүү системасын, мамлекеттик контролдоо жана көзөмөл системасын, ошондой эле мамлекеттик сатып алуулар системасын өркүндөтүү	Лицензиялык-уруксат берүү системасындагы, мамлекеттик контролдоо жана көзөмөл системасындагы, ошондой эле мамлекеттик сатып алуулар системасындагы бардык процедураларды жөнөкөйлөштүрүү, оптимизациялоо, өркүндөтүү жана так жөнгө салуу		
			Мамлекеттик сатып алууларды жүргүзүүнүн бардык процесстеринде коомчулук үчүн максималдуу ачыктыкты орнотуу менен алардын жол-жоболорун жана механизмдерин өркүндөтүү. Анын ичинде, товарларды автоматташтырылган тандап алууну киргизүү, мамлекеттик сатып алуулар процесстерин онлайн режиминде чагылдыруу менен аткарылган жумуштарды жана кызматтарды кабыл алуунун жол-жоболорун өркүндөтүү. Жаңы коррупциялык тобокелдиктерди жана схемаларды өз убагында аныктоо жана аларга каршы натыйжалуу механизмдерди киргизүү		
			Ведомстволук сайттарда жана мамлекеттик сатып алуулар чөйрөсүндөгү ыйгарым укуктуу органдын сайтында товарларды жана кызмат көрсөтүүлөрдү сатып алуунун пландалган тендерлеринин жылдык пландарын милдеттүү түрдө жарыялоо		
			Боштуктарды, коллизияларды, коррупциялык тобокелдиктерди жана кызыкчылыктардын кагылышуусу келип чыккан учурларды аныктоо максатында коомчулуктун катышуусу менен мамлекеттик сатып алуулар чөйрөсүндөгү мыйзамдардын аткарылышына терең мониторинг жана талдоо жүргүзүү, жыйынтыгы боюнча аларды жоюу жана андан ары өркүндөтүү үчүн тийиштүү өзгөртүүлөрдү жана толуктоолорду киргизүү		

		Переход на электронный документооборот		Внедрена во всех государственных органах и органах местного самоуправления система электронного документооборота	5. Экономия государственного бюджета составляет не менее 20-25%. 6. Таможенные и налоговые поступлений увеличены на 30-35%. 7. Автоматизированные информационные системы «Единый реестр преступлений и проступков» и «Единый реестр нарушений» функционируют на 100 %
		Совершенствование лицензионно-разрешительной системы, системы государственного контроля и надзора, а также системы государственных закупок	Упростить, оптимизировать, усовершенствовать и четко регламентировать все процедуры в лицензионно-разрешительной системе, системе государственного контроля и надзора, а также системе государственных закупок		
			Усовершенствовать процедуры и механизмы осуществления государственных закупок с обеспечением максимальной прозрачности для общественности всего процесса, в том числе внедрить автоматизированный подбор товаров, совершенствовать процедуры приема выполненных работ и услуг, включить потоковое вещание процессов совершения государственных закупок в онлайн-режиме. Своевременно выявлять новые коррупционные риски, схемы и внедрять эффективные механизмы противодействия им		
			Обязательно опубликовывать на ведомственных сайтах и на сайте уполномоченного органа в сфере государственных закупок ежегодные планы о планируемых тендерах на приобретение товаров и услуг		
			С участием общественности провести глубокий анализ реализации законодательства в сфере осуществления государственных закупок для установления пробелов, коллизий, коррупционных рисков и ситуаций возникновения конфликта интересов, по итогам внести соответствующие изменения и дополнения с целью их устранения и дальнейшего совершенствования		
7	Сокращение количества платных государственных и муниципальных услуг для минимизации коррупционных рисков при их оказании	См. п. 6	Определить перечень государственных и муниципальных услуг и функций с целью их последующей передачи частному сектору на условиях недопущения монополии	Сокращен и оптимизирован перечень платных государственных и муниципальных услуг. Минимизирована бытовая коррупции при оказании государственных и муниципальных услуг	1. Не менее 10% государственных и муниципальных услуг переданы в негосударственный сектор (передача которых не вредит национальным и общественным интересам и способствует снижению коррупции). 2. Разработаны и внедрены механизмы: – передачи государственных и муниципальных услуг на аутсорсинг; – мониторинга их реализации; – гражданского контроля за оказанием данных услуг
		См. п. 6	Централизовать и автоматизировать все государственные регистры и базы данных с целью обеспечения возможности комплексного получения государственных и муниципальных услуг в любом государственном органе или органе местного самоуправления.		

7	Мамлекеттик жана муниципалдык акы төлөнүүчү кызмат көрсөтүүлөрдөгү коррупциялык тобокелдиктерди минимизациялоо максатында алардын санын кыскартуу	6-п. кароо керек 6-п. кароо керек	Мамлекеттик жана муниципалдык кызмат көрсөтүүлөрдүн тизмесин жана функцияларын аныктоо менен монополияны болтурбоонун шарттарында аларды андан ары жеке секторго өткөрүп берүү Мамлекеттик органдан жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органынан мамлекеттик жана муниципалдык кызматтарды комплекстүү алуу мүмкүнчүлүгүн камсыз кылуу максатында бардык мамлекеттик каттоолорду жана маалымат базаларын борборлоштуруу жана автоматташтыруу	Мамлекеттик жана муниципалдык акы төлөнүүчү кызмат көрсөтүүлөрдүн тизмеси кыскартылган жана оптималдаштырылган. Мамлекеттик жана муниципалдык кызмат көрсөтүүлөрдөгү тиричилик коррупциясы минимизацияланган	1. Мамлекеттик жана муниципалдык кызмат көрсөтүүлөрдүн 10%дан аз эмеси мамлекеттик эмес секторго берилген (улуттук жана коомдук кызыкчылыктарга зыян келтирбейт жана коррупцияны азайтууга мүмкүндүк берет). 2. Төмөнкү механизмдер иштелип чыккан жана киргизилген: – мамлекеттик жарандык жана муниципалдык кызмат көрсөтүүлөрдү аутсорсинге берүү; – алардын ишке ашырылышына мониторинг жүргүзүү; – ушул кызмат көрсөтүүлөргө жарандык контролдоо
8	Ченемдик укуктук актылардын долбоорлоруна гана эмес, ошондой эле колдонуудагы ченемдик укуктук актыларга антикоррупциялык экспертиза жүргүзүү улуттук системасын киргизүү, коррупциялык тобокелдиктер жана схемалар жөнүндө сапаттуу маалыматтарды талдоонун негизинде антикоррупциялык саясатты ишке ашыруу	Өлкө шарттарында колдонулуучу практикалык методологияларды туруктуу колдонууга басым жасоо менен түзүү	Ченемдик укуктук актылардын долбоорлоруна гана эмес, ошондой эле колдонуудагы мыйзамдарга антикоррупциялык экспертиза жүргүзүүнүн жаңы системасын иштеп чыгуу жана киргизүү менен ченемдик укуктук актылардын долбоорлорун антикоррупциялык экспертизадан өткөрүү системасын толук кайра карап чыгуу Ченемдик укуктук актылардын долбоорлоруна антикоррупциялык экспертиза жүргүзүү боюнча ыйгарым укуктуу орган катары Кыргыз Республикасынын Юстиция министрлигин, ал эми колдонуудагы мыйзамдар боюнча Кыргыз Республикасынын Башкы прокуратурасын аныктоо Ченемдик укуктук актылардын долбоорлоруна жана колдонуудагы мыйзамдарга антикоррупциялык экспертиза жүргүзүүнүн, ошондой эле жөнгө салуучу таасирди талдоонун жыйынтыктарын жалпыга маалымдоо каражаттарында же Интернет-ресурстарда кынтыксыз жарыялоону камсыз кылуу Коомдук талкуунун жыйынтыктары жөнүндө деталдуу отчетту жана четке кагылган сунуштардын негиздемелерин даярдоо жана жарыялоо аркылуу ченемдик укуктук актылардын долбоорлорун коомдук талкуулоонун жол-жоболорун өркүндөтүү	Иштелип чыккан ченемдик укуктук актылардын долбоорлорундагы коррупциялык ченемдерди минимизацияланган, колдонуудагы мыйзамдарда бардык коррупциялык тобокелдиктер жоюлган	1. Ченемдик укуктук актыларга жана колдонуудагы мыйзамдарга антикоррупциялык экспертиза жүргүзүүнүн жаңы системасы түзүлгөн. 2. Коомдук талкуулардын жыйынтыктарын жалпыга маалымдоо каражаттарында чагылдыруу менен бардык ченемдик укуктук актылар жана колдонуудагы мыйзамдар антикоррупциялык экспертизадан милдеттүү түрдө өткөрүлүүдө

8	Внедрение национальной системы проведения антикоррупционной экспертизы не только для проектов НПА, но и для действующих НПА. реализация антикоррупционной политики на основе анализа качественных данных о коррупционных рисках и схемах	Создание практичных методологий, применимых в условиях страны, с упором на регулярное прикладное применение	Полностью пересмотреть систему проведения антикоррупционной экспертизы проектов НПА с разработкой и внедрением новой системы проведения антикоррупционной экспертизы не только проектов НПА, но и действующего законодательства Определить уполномоченный орган по проведению антикоррупционной экспертизы проектов нормативных правовых актов в лице Министерства юстиции Кыргызской Республики, а действующего законодательства – в лице Генеральной прокуратуры Кыргызской Республики Обеспечить неукоснительное опубликование в средствах массовой информации или Интернет-ресурсах результатов проведенных антикоррупционных экспертиз проектов НПА и действующего законодательства, а также результатов анализа регулятивного воздействия Усовершенствовать процедуры общественного обсуждения проектов НПА путем подготовки и опубликования детального отчета о результатах общественного обсуждения и обоснования отклоненных предложений	Минимизированы коррупционные нормы в разработанных проектах нормативных правовых актов, все коррупционные риски в действующем законодательстве устранены	1. Создана новая система проведения антикоррупционной экспертизы НПА и действующего законодательства. 2. Все проекты НПА и действующее законодательство подвергаются обязательной антикоррупционной экспертизе с опубликованием результатов общественных обсуждений в СМИ
9	Усиление антикоррупционного воздействия мероприятий Открытого Правительства и Антикоррупционно-го совета при Правительстве КР	Повышение роли гражданского сектора и бизнес-сообщества в вопросах противодействия коррупции в системе государственного управления с внедрением института общественного контроля	Создать открытую систему финансовой отчетности государственных органов и органов местного самоуправления с прозрачным отражением расходования финансовых средств в бухгалтерских отчетах и с открытым доступом населения к ведомственным сайтам данных органов Повысить транспарентность (прозрачность) при принятии решений, затрагивающих национальные интересы. усилить контроль со стороны гражданского общества за деятельностью государственных органов и органов местного самоуправления и обеспечить доступ граждан к процессу разработки нормативных правовых актов и принятию управленческих решений на всех уровнях управления, а также делегировать им оценку эффективности реализации государственной политики	Успешная и эффективная реализация инициативы «Открытое Правительство». Обеспечение доступа граждан к информации обо всех принимаемых политических решениях. Между государственными органами, гражданским сектором и бизнес-сообществом налажен эффективный диалог по вопросам противодействия коррупции	1. Ежедневно обновляется актуальная информация на информационных ресурсах Открытого Правительства. 2. Общественность имеет доступ к 90 % всех процессов принятия политических решений. 3. Заседания Антикоррупционного совета при Правительстве КР проводятся не менее 2 раз в год, на них выносятся наиболее острые проблемы в сфере противодействия коррупции

9	Ачык Өкмөттүн жана Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнө караштуу Коррупцияга каршы кеңешинин иш-чараларынын антикоррупциялык таасирин күчөтүү	Мамлекеттик башкаруу системасында коррупцияга каршы аракеттенүү маселелеринде коомдук контролдоо институтун киргизүү менен жарандык сектордун жана бизнес-коомчулуктун ролун жогорулатуу	Мамлекеттик органдардын жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын ведомстволук сайттарында финансылык каражаттардын чыгымдарын бухгалтердик отчеттордо ачык чагылдыруу жана калк үчүн жеткиликтүү кылуу менен ал органдардын финансылык отчеттуулугунун ачык системасын түзүү Улуттук кызыкчылыктарга тиешелүү чечимдерди кабыл алуудагы ачыктыкты (айкындуулукту) жогорулатуу, мамлекеттик органдардын жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын ишине жарандык коом тарабынан контролду күчөтүү, ченемдик укуктук актыларды иштеп чыгуу жана башкаруунун бардык деңгээлдеринде башкаруу чечимдерин кабыл алуу процесстерине жарандардын жеткиликтүүлүгүн камсыз кылуу, ошондой эле аларга мамлекеттик саясатты ишке ашыруунун натыйжалуулугун баалоого укук берүү	"Ачык Өкмөт" демилгеси ийгиликтүү жана натыйжалуу ишке ашырылууда. Жарандарга бардык кабыл алынып жаткан саясий чечимдер жөнүндө маалыматтарды алууга жеткиликтүүлүктү камсыз кылуу. Мамлекеттик органдардын, жарандардык сектордун жана бизнес-коомчулуктун ортосунда коррупцияга каршы аракеттенүү маселелери боюнча натыйжалуу диалог түзүлгөн	1. Ачык Өкмөттүн маалыматтык, ресурстарындагы актуалдуу маалыматты жаңыртуу мөөнөтү - күн сайын. 2. Саясий чечимдерди кабыл алуу бардык процесстеринин 90%на коомчулук жеткиликтүү. 3. Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнө караштуу Антикоррупциялык кеңешинин жыйындары бир жылда 2ден кем эмес жолу өткөрүлүүдө, аларда коррупцияга каршы аракеттенүү чөйрөсүндөгү өтө курч көйгөйлөр каралууда.
10	Мамлекеттик органдардын жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын ишиндеги жарандык коомдун ролун күчөтүү	9-п. кароо керек	Мамлекеттик органдардын коомдук кеңештеринин ишин күчөтүү, алардын ишинин натыйжалуулугунун жана баалоонун бир кыйла алдынкы методикасын иштеп чыгуу жана киргизүү "Кыргыз Республикасында коомдук контролдун негиздери жөнүндө" Кыргыз Республикасынын Мыйзамын иштеп чыгуу жана кабыл алуу "Жеке мүнөздөгү маалымат жөнүндө" Кыргыз Республикасынын Мыйзамынын ченемдерин жана талаптарын эске алуу менен бардык мамлекеттик реестрлерди жана коомдук маанилүү маалыматтарды камтыган маалымат базаларын талдоо, аларды ачыкка чыгаруу жана жеткиликтүүлүктү жөнөкөйлөтүү боюнча чараларды кабыл алуу менен талдоо	Мамлекеттик жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын иш-аракеттерин коомдук контролдоо системасы түзүлгөн жана натыйжалуу иштөөдө	1. "Кыргыз Республикасында коомдук контролдун негиздери жөнүндө" Кыргыз Республикасынын Мыйзамы иштелип чыгып, кабыл алынып, натыйжалуу колдонулууда. 2. Ачык Өкмөттүн маалыматтарына коомдук топтордун суроо-талаптары боюнча 100% учурда жеткиликтүү. 3. Коомдук реестрлерге жана маалымат базаларына кеңири жеткиликтүүлүк камсыздалган
11	Коррупцияны алдын алуу маселелери боюнча ыйгарым укуктуулардын иши үчүн актуалдуу жана натыйжалуу методикаларды	Коррупцияны алдын алуу маселелери боюнча ыйгарым укуктуулардын ишин жаңыртуу жана өркүндөтүү	1. Коррупцияны алдын алуу маселелери боюнча ыйгарым укуктуу адамдарынын мамлекеттик органдардын жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын жетекчилеринен көз карандысыздыгын көтөрүү. 2. Алардын функционалдык милдеттерин оптималдаштыруу. 3. Административдик мамлекеттик жана административдик муниципалдык кызматтын категориясын жогорулатуу. 4. Алардын ыйгарым укуктарын жана жоопкерчилигин кеңейтүү.	Коррупцияны алдын алуу маселелери боюнча ыйгарым укуктуулар мамлекеттик органдарда жана жергиликтүү өз	1. Ыйгарым укуктуулардын административдик мамлекеттик жана административдик муниципалдык кызматынын категориясы жогорулатылган.

10	Усиление роли гражданского общества в работе государственных органов и органов местного самоуправления	См. 9 п.	Усилить работу общественных советов государственных органов, разработать и внедрить более совершенную методику оценки и результативности их работы Принять Закон Кыргызской Республики «Об основах общественного контроля в Кыргызской Республике» Проанализировать все государственные публичные реестры и базы данных, содержащие общественно важную информацию, по итогам принять меры по их раскрытию и упрощенному доступу к ним с учетом норм и требований Закона Кыргызской Республики «Об информации персонального характера»	Создана и эффективно действует система общественного контроля за действиями государственных органов и органов местного самоуправления	1. Разработан, принят и эффективно действует Закон Кыргызской Республики «Об основах общественного контроля в Кыргызской Республике». 2. Обеспечен доступ общественных групп к информации Открытого Правительства по запросу в 100% случаев. 3. Обеспечен широкий доступ к публичным реестрам и базам данных
11	Предоставление актуальных и эффективных методик и инструментов для деятельности уполномоченных по вопросам предупреждения коррупции	Обновление и совершенствование деятельности уполномоченных по вопросам предупреждения коррупции.	1. Придать большую независимость уполномоченным по вопросам предупреждения коррупции от руководителей государственных органов и органов местного самоуправления. 2. Оптимизировать их функциональные обязанности. 3. Повысить категорию административной государственной и административной муниципальной должности уполномоченных. 4. Увеличить их полномочия и ответственность. 5. Постоянно повышать их правовую просвещенность, квалификационные и профессиональные навыки	Уполномоченные по вопросам предупреждения коррупции являются эффективным звеном по минимизации коррупционных проявлений в государственных органах и органах местного самоуправления и противодействуют коррупции на системном уровне	1. Повышена категория административной государственной и административной муниципальной должности уполномоченных. 2. Уполномоченные не зависят от руководства государственных органов и органов местного самоуправления, в которых они осуществляют свою деятельность. 2. 100% уполномоченных по вопросам предупреждения коррупции своевременно сдают отчетность и участвуют в проведении регулярного антикоррупционного анализа и составлении рейтингов в национальной системе оценки уровня коррупции в стране
12	**4. Повышение престижа государственных органов и органов местного самоуправления, минимизация коррупционных проявлений в государственном и частном секторах**				
	Достижение нулевой толерантности к коррупции		Усовершенствовать систему правового просвещения, противодействия коррупционным проявлениям для населения и информирование общественности о коррупционных рисках в той или иной сфере, в том числе внедрение специализированных антикоррупционных курсов во все учебные заведения независимо от форм собственности		1. Принята новая информационная стратегия «неприятия коррупции в обществе».

	жана инструменттерди берүү.		5. Алардын укуктук билимин, квалификациялык жана кесиптик көндүмдөрүн дайыма жогорулатуу.	алдынча башкаруу органдарында коррупциялык көрүнүштөрдү минимизациялоодо натыйжалуу звено болууда жана системалуу деңгээлде коррупцияга каршы аракеттенүүдө	2. Ыйгарым укуктуулар өздөрүнүн ишмердүүлүгүн жүргүзгөн мамлекеттик органдардын жана өз алдынча башкаруу органдарынын жетекчилеринен көз каранды эмес. 3. Коррупцияны алдын алуу маселелери боюнча ыйгарым укуктуулардын 100%ы өз убагында отчетторду берүүдө жана өлкөдөгү коррупциянын деңгээлин баалоонун улуттук системасындагы антикоррупциялык талдоого жана рейтингдерди түзүүгө катышууда
	4. Мамлекеттик органдардын жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын кадыр-баркын көтөрүү, мамлекеттик жана жеке сектордогу коррупциялык көрүнүштөрдү минимизациялоо				
12	Коррупцияга карата толеранттуулуктун жок болушуна жетишүү	Мамлекеттик органдарда/жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарында жана жеке сектордо коррупцияга чыдамсыздыкка жана элге кызмат кылуу идеясына багытталган корпоративдик маданиятты түзүү	Укуктук агартуу жана калк үчүн коррупциялык көрүнүштөргө каршы аракеттенүү системасын өркүндөтүү жана белгилүү бир чөйрөдөгү коррупциялык тобокелдиктер жөнүндө коомчулукка маалымдоо, ошондой эле менчигинин түрүнө карабастан бардык билим берүү мекемелери үчүн антикоррупциялык адистештирилген курстарды киргизүү Коррупцияны кабыл албоо маданиятынын негиздөөчү элементтерин камтыган жана жарандардын активдүү жарандык позициясын калыптандырууга, алардын коррупцияга каршы аракеттенүү маселелерине натыйжалуу жана активдүү катышуусуна шарт түзгөн маалыматтык стратегияны кабыл алуу Калк арасында системалуу жана кеңири маалымат берүү иштерин жүргүзүү аркылуу коомдогу укуктук нигилизмди минимизациялоо, жаш-курактык, кесиптик жана башка өзгөчөлүктөрдү эске алуу менен укуктук маданиятты жогорулатуу, ошондой эле жарандардын укуктары жана эркиндиктери, аларды жүзөгө ашыруу механизмдери жана мыйзамсыз же негизсиз кол салуулардан коргоонун укуктук негиздери жөнүндө маалымдуулугун жогорулатуу Мамлекеттик жана муниципалдык кызмат ордун ээлеген адамдарга кирешелерди, чыгымдарды жана мүлктөрдү декларациялоо боюнча үзгүлтүксүз практикалык сабактарды өткөрүү Антикоррупциялык кошумча механизмдерди иштеп чыгуудагы жана киргизүүдөгү жыйынтыктарды колдонуу менен антикоррупциялык агартуу, пропаганда жана окутуу боюнча иш-чаралардын натыйжаларын жана таасирин баалоону жүргүзүү	Коррупцияны толугу менен четке кагуу атмосферасы жаралган. Коррупция элементтерин пайдалануу менен алынган материалдык жана саясий баалуулуктар айыпталат жана таанылбайт	1. "Коррупцияны коомдо четке кагууну" камтыган жаңы маалыматтык стратегия кабыл алынган. 2. Бардык органдарда жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарында, билим берүү уюмдарында, менчик формасына карабастан, антикоррупциялык жана укуктук курстар туруктуу негизде өткөрүлүүдө. 3. Социалдык сурамжылоону жүргүзүүдө коомдун коррупцияга 100% терс мамилеси. 4. "Коррупциялык укук бузуулар тууралуу билдирген адамдарды коргоо жөнүндө" Кыргыз Республикасынын Мыйзамына кошумча ченемдер киргизилген.

		Создание корпоративной культуры в государственных органах/органах местного самоуправления и в частном секторе, ориентированной на нетерпимость к коррупции и идею служения народу	Принять информационную стратегию, включающую в себя основополагающие элементы культуры неприятия коррупции и способствующую формированию активной гражданской позиции у граждан, их эффективному и активному участию в вопросах противодействия коррупции Минимизировать правовой нигилизм в обществе посредством проведения систематичных и масштабных разъяснительных работ среди населения по повышению правовой культуры с учетом возрастных, профессиональных и иных особенностей, а также осведомленности граждан о своих правах и свободах, механизмах их реализации и правовых основах защиты от незаконных или необоснованных посягательств Проводить регулярное обучение лиц, занимающих государственные и муниципальные должности по вопросам декларирования доходов, расходов и имущества Проводить оценку результатов и воздействия мероприятий по антикоррупционному просвещению, пропаганде и обучению с использованием данных результатов при разработке и внедрении дополнительных антикоррупционных механизмов Внести в Закон Кыргызской Республики «О защите лиц, сообщивших о коррупционных правонарушениях» нормы, предусматривающие: 1) защиту лиц, сообщивших о коррупционных правонарушениях, от неправомерного увольнения и иных нарушений их прав и законных интересов; 2) меры реагирования органов прокуратуры на нарушения прав и свобод лиц, сообщивших о коррупционных правонарушениях; 3) четкую регламентацию всех процессов (в том числе включающие разъяснение понятия – подтверждение сведений), а также выплату материального поощрения с проведением регулярного мониторинга эффективности его выполнения	Создана атмосфера полного неприятия коррупции. Материальное и политическое благополучие, полученное с использованием коррупционных элементов, осуждается и не признается.	2. Во всех государственных органах и органах местного самоуправления, образовательных организациях независимо от форм собственности на постоянной основе проводятся антикоррупционные и правовые курсы. 3. 100%-е отрицательное отношение общества к коррупции при проведении социологических опросов. 4. В Закон Кыргызской Республики «О защите лиц, сообщивших о коррупционных правонарушениях» внесены дополнительные нормы. 5. Данный закон эффективно и повсеместно применяется на практике
13	Обеспечение высокого престижа государственной службы и ее легальную финансовую привлекательность по оплате труда	Оптимизация государственных расходов	1. Оптимизировать и сократить государственный аппарат путем передачи отдельных государственных функций в частный сектор. 2. Сократить необоснованно увеличенные штаты отдельных государственных органов и органов местного самоуправления Повысить оплату труда лиц, занимающих государственные и муниципальные должности и увеличить социальные льготы с целью снижения мотивации для участия в коррупционных проявлениях. На первом этапе уровнять заработную плату лиц, занимающих государственные и муниципальные должности с рыночным уровнем оплаты труда. На втором этапе увеличить социальные льготы для работников социальной сферы (преподаватели, учителя, воспитатели в детских садах, врачи и медицинский персонал). На третьем этапе поднять уровень оплаты труда лиц, занимающих государственные и муниципальные должности выше рыночных показателей Производить выплату премий и предоставлять льготы и преимущества лиц, занимающих государственные и муниципальные должности только на основании принципов справедливости, подотчетности, гласности и прозрачности, а также с учетом показателей выполнения служебных обязанностей	Минимизированы основные причины и условия для возникновения коррупции на государственной службе	1. Обеспечен рост благосостояния лиц, занимающих государственные и муниципальные должности при легальности получаемых доходов и в целом поднят престиж государственной службы. 2. Штат лиц, занимающих государственные и муниципальные должности сокращен на 15-20%. 3. Заработная плата лиц, занимающих государственные и муниципальные должности повышена на 30-50%

			“Коррупциялык укук бузуулар тууралуу билдирген адамдарды коргоо жөнүндө” Кыргыз Республикасынын Мыйзамына төмөнкүлөрдү камтыган ченемдерди киргизүү: 1) коррупциялык укук бузуулар жөнүндө билдирген адамдарды мыйзамсыз кызматтан бошотуудан жана башка алардын укуктарын жана мыйзамдуу кызыкчылыктарын бузуулардан коргоону; 2) коррупциялык укук бузуулар жөнүндө билдирген адамдардын укуктарын жана эркиндиктерин бузууларга прокуратура органдары тарабынан чара көрүүнү; 3) бардык процесстерди так жөнгө салууну (анын ичинде маалыматтарды тастыктоо түшүнүгүн билдирген), ошондой эле аткарылышынын натыйжалуулугуна үзгүлтүксүз мониторинг жүргүзүү менен материалдык сый акыны төлөөнү.		5. Ушул мыйзам натыйжалуу жана ар тармакта практикада колдонууда
13	Мамлекеттик жана жарандык кызматтын жогорку кадыр-баркын жана анын эмгек акысы боюнча легалдуу финансылык жагымдуулугун камсыз кылуу	Мамлекеттик чыгымдарды оптимизациялоо. Мамлекеттик органдарга жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарына жогорку деңгээлдеги кесипкөй адистерди тартуу максатында алардын эмгек акыларын рынок деңгээлине чейин көтөрүү үчүн мамлекеттик жана муниципалдык кызмат ордун ээлеген адамдардын оптималдуу штатын камсыз кылуу. Меритократия принциптерине негизделген кызматты уюштурууга жана өтөөгө болгон мамилелерди түп тамырынан өзгөртүү	1. Айрым мамлекеттик функцияларды жеке секторго өткөрүп берүү аркылуу мамлекеттик аппаратты оптимизациялоо жана кыскартуу. 2. Айрым негизсиз көбөйтүлгөн мамлекеттик органдардын жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын штаттарын кыскартуу Мамлекеттик жана муниципалдык кызмат ордун ээлеген адамдардын эмгек акысын жогорулатуу жана коррупциялык көрүнүштөргө катышууга түрткү берген мотивацияны азайтуу максатында социалдык жеңилдиктерди көбөйтүү. Биринчи этапта мамлекеттик жана муниципалдык кызмат ордун ээлеген адамдардын эмгек акыларынын деңгээлин рыноктук эмгек акыга ылайык келтирүү. Экинчи этапта социалдык тармактын кызматкерлерине социалдык жеңилдиктерди көбөйтүү (окутуучулар, мугалимдер, бала бакчалардын тарбиячылары, дарыгерлер жана медициналык кызматкерлер). Үчүнчү этапта мамлекеттик жана муниципалдык кызмат ордун ээлеген адамдардын эмгек акысынын деңгээлин рынок көрсөткүчтөрүнөн жогору көтөрүү Мамлекеттик жана муниципалдык кызмат ордун ээлеген адамдарга сый акыларды төлөөнү жана женилдиктер менен артыкчылыктарды берүүнү акыйкаттык, отчеттуулук, ачыктык жана айкындуулук принциптеринин, ошондой эле кызматтык милдеттерин аткаруунун көрсөткүчтөрүнүн негизинде гана жүзөгө ашыруу	Мамлекеттик кызматтагы коррупциянын пайда болушунун негизги себептери жана шарттары минималдаштырылган	1. Мамлекеттик жана муниципалдык кызмат ордун ээлеген адамдардын алган легитимдүү кирешелеринен жашоо деңгээлинин көтөрүлүшү камсыздалган жана жалпысынан мамлекеттик кызматтын аброю жогорулатылган. 2. Мамлекеттик жана муниципалдык кызмат ордун ээлеген адамдардын штаты 15-20%га кыскартылган. 3. Мамлекеттик жана муниципалдык кызмат ордун ээлеген адамдардын эмгек акылары 30-50%га көтөрүлгөн.
14	Инвестициялык жагымдуулукту жогорулатуу	Коррупцияны изилдөө боюнча эл аралык институттарга ачыктыкты камсыз кылуу. Инвесторлордун укуктарын жана мыйзамдуу кызыкчылыктарын бийлик органдарынын ар кандай коррупциялык жана башка кийлигишүүсүнөн коргоо	Инвесторлор жана инвестицияларды тартуу үчүн жасалма тоскоолдуктарды жаратуучу мамлекеттик органдардагы жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарындагы коррупциогендик факторлорду минималдаштыруу аркылуу жагымдуу инвестициялык климатты түзүү Жасалма тоскоолдуктарды жараткан жана башка укуктар менен мыйзамдуу кызыкчылыктардын бузулушуна алып келген коррупциягендик факторлорду аныктоо максатында бизнес коомчулук менен биргеликте Кыргыз Республикасынын ишкерлердин жана инвесторлордун укуктарын коргоо жаатындагы мыйзамдарын талдоо. Жыйынтыгында аныкталган коррупциогендик факторлорду, мыйзамдардагы коллизияларды жана боштуктарды жоюу максатында ченемдик укуктук актыларды кабыл алуу	Ата мекендик жана чет элдик инвестициялардын жана өнүккөн өлкөлөрдөн технологиялык трансферттин өсүшү	1. Бийлик органдарына инвесторлордун ишениминин деңгээли өскөн. 2. Инвестициялардын 20%дан аз эмес өсүүсү камсыздалган. 3. Мамлекеттик органдардын жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын иш-аракеттерине болгон инвесторлордун арыздары жана даттануулары 70-80%га азайган

		Обеспечение оптимального размера штата лиц, занимающих государственные и муниципальные должности с целью увеличения вознаграждения их труда до рыночного уровня для привлечения в государственные органы и органы местного самоуправления профессионалов высокого уровня. Радикальное изменение подходов к организации и прохождению службы, основанной на принципах меритократии			
14	Повышение инвестиционной привлекательности	Обеспечение прозрачности для международных институтов по изучению коррупции Защита прав и законных интересов инвесторов от любых коррупционных и иных посягательств со стороны органов власти	Создать благоприятный инвестиционный климат путем минимизации коррупциогенных факторов в государственных органах и органах местного самоуправления, создающих искусственные барьеры для инвесторов и привлечения инвестиций Совместно с бизнес-сообществом провести анализ законодательства Кыргызской Республики в сфере защиты прав предпринимателей и инвесторов с целью выявления коррупциогенных факторов, создающих искусственные барьеры и влекущие другие нарушения их прав и законных интересов. По итогам принять нормативные правовые акты в целях устранения выявленных коррупциогенных факторов, коллизий и пробелов в законодательстве	Рост прямых отечественных и иностранных инвестиций и технологического трансферта из развитых стран	1. Уровень доверия инвесторов к органам власти повышен. 2. Обеспечен рост инвестиций не менее 20%. 3. Снижено количество жалоб и заявлений инвесторов на действия государственных органов и органов местного самоуправления на 70-80%
15	Легализация коррупционных схем и минимизация коррупции в государственных органах и органах местного самоуправления	Совершенствование и цифровизация системы платных государственных и муниципальных услуг, способствующей легализации коррупционных схем, существующих по объективным причинам, с переводом их в русло законной деятельности, облагаемой налогами и сборами, прозрачной для общественного контроля и средств массовой информации	Провести анализ и легализовать коррупционные схемы, существующие в государственных органах и органах местного самоуправления по объективным причинам. Обеспечить их прозрачность для общественного контроля и повысить ответственность лиц, занимающих государственные и муниципальные должности	Отсутствие коррупциогенных факторов в системе государственного управления	1. Выявлены коррупционные схемы в государственных органах и органах местного самоуправления, особенно в социальной сфере, с их переводом в правовое русло. 3. Доходная часть бюджета увеличена за счет легализации коррупционных схем.

15	Коррупциялык схемаларды легалдаштырууу жана мамлекеттик органдардагы жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарындагы коррупцияны минималдаштыруу	Коомдук контроль жана жалпыга маалымдоо каражаттары үчүн ачык болгон, салыктар жана алымдар алынуучу мыйзамдуу ишке алардын багытын өзгөртүү менен объективдүү себептер боюнча иштеп жаткан коррупциялык схемаларды легалдаштырууга көмөктөшүүчү акы төлөнүүчү мамлекеттик жана муниципалдык кызматтар системасын өркүндөтүү жана санариптештирүү	Объективдүү себептер менен мамлекеттик органдарда жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарында орун алган коррупциялык схемалар боюнча талдоо жүргүзүү жана легалдаштыруу. Коомдук контролдоо үчүн ачыктыгын камсыз кылуу жана мамлекеттик жана муниципалдык кызмат ордун ээлеген адамдардын жоопкерчилигин жогорулатуу.	Мамлекеттик башкаруу системасында коррупциогендик факторлордун жоголушу	1. Мамлекеттик органдардагы жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарындагы, айрыкча социалдык чөйрөдөгү коррупциялык схемаларды аныктоо боюнча аларды укуктук негизге которуу менен талдоо жүргүзүлгөн. 2. Коррупциялык схемаларды легалдаштыруунун эсебинен бюджеттин киреше бөлүгү көбейтүлгөн. 3. Социалдык сурамжылоонун жыйынтыктары боюнча сурамжыланган мамлекеттик жана муниципалдык кызмат орундарын ээлеген адамдардын 65%дан ашыгы кызматтагы расмий кирешенин деңгээлине канааттанышат.
		Коррупциялык көрүнүштөрдү азайтуу. Антикоррупциялык иштин жыйынтыктуулугуна жана натыйжалуулугуна жетүү	Мамлекеттик жана муниципалдык мүлктү эсепке алуу механизмдерин өркүндөтүү, анын натыйжалуулугун баалоо жана аны пайдаланууда бардык коррупциялык көрүнүштөрдү жоюу Социалдык стандарттарды жөнгө салуучу мыйзамдарды өркүндөтүү аркылуу медициналык-социалдык чөйрөдөгү коррупциянын деңгээлин төмөндөтүү, категориялык, компенсациялык жана башка социалдык төлөмдөрдү төлөөдө даректүүлүктү камсыз кылуу, эл аралык функционалдык стандарттарга жана мамилелерге өтүү Жол-жоболорду жөнөкөйлөтүү жана тиешелүү мамлекеттик органдардын жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын ачык-айкын иш-аракеттерин түзүү жолу менен камкорчулук, көзөмөлчүлүк жана улуттук бала асырап алуу маселелерин кароодо коррупциялык көрүнүштөрдү азайтуу, балдарды асыроого, камкорчулукка алууну каалаган бардык адамдардын маалыматтык порталын түзүү		
16	Жеке сектордогу коррупцияны минимизациялоо.	Жеке сектордогу коррупциялык көрүнүштөрдү жаратуучу шарттарды жана себептерди жоюу	Жеке сектордо айрым чечимдерди кабыл алуунун контролдуулугун, ачыктыгын, акыйкаттыгын жана отчеттуулугун камсыз кылуучу механизмдерди киргизүү "Кыргызстан бизнеси коррупцияга каршы" хартиясына кошулган ишкердик субъекттеринин санын көбөйтүү Табигый монополиялар чөйрөсүндө тарифтерди аныктоонун так критерийлерин белгилөө жана аларды берүүнүн ачыктыгын жогорулатуу максатында оптималдуу шарттарды түзүү үчүн жеке секторго алдыңкы санариптик технологияларды киргизүү Коррупциялык укук бузууларга катышкан юридикалык жактарга мамлекеттик сатып алууларга, тендерлерге, аукциондорго катышууга жол бербөө, ошондой эле аларга мамлекеттик насыяларды, субсидияларды, салыктык жеңилдиктерди берүүгө тыюу салуу жөнүндө жоболорду мыйзам менен бекитүү Жогорку пункту ишке ашыруу максатында коррупцияга аралашкан юридикалык жактардын маалымат базасын системалуу жаңыртуу жана ачыкка жайгаштыруу менен түзүү	Жеке сектордогу коррупцияны жаратуучу шарттар жана себептер минималдаштырылган	1. Чечимдерди кабыл алуунун ачыктыгын жогорулатуучу механизм түзүлгөн, анын ичинде жеке сектордо тарифтерди аныктоо боюнча ж.б. 2. "Кыргызстан бизнеси коррупцияга каршы" Хартиясына кошулган ишкердик субъекттеринин саны 200%га көбөйтүлгөн. 3. Коррупциялык укук бузууларга катышкан ак ниетсиз юридикалык жактардын, аларга карата чектөөлөрдү киргизүү менен маалымат базасы түзүлгөн.

		Снижение коррупционных проявлений Достижение результативности и эффективности антикоррупционной работы	Усовершенствовать механизм учета государственного и муниципального имущества, оценку эффективности и ликвидировать все коррупционные проявления при его использовании Снизить коррупцию в медико-социальной сфере посредством совершенствования законодательства, регулирующего социальные стандарты, обеспечить адресность при назначении категориальных, компенсационных и других социальных выплат, перейти на международные функциональные стандарты и подходы Снизить коррупционные проявления при рассмотрении вопросов опеки, попечительства и национального усыновления/удочерения посредством упрощения процедур и формирования прозрачной деятельности соответствующих государственных органов и органов местного самоуправления, совершенствования информационного портала всех лиц, желающих взять детей под опеку, на усыновление/удочерение		4. По результатам социологических опросов свыше 65% опрошенных лиц, занимающих государственные и муниципальные должности удовлетворены уровнем официальных доходов на службе
16	Минимизация коррупции в частном секторе	Устранение условий и причин, порождающих коррупционные проявления в частном секторе	Внедрить механизмы, обеспечивающие подконтрольность, прозрачность, гласность и подотчетность процедур принятия отдельных решений в частном секторе Увеличить количество субъектов предпринимательства, присоединившихся к Хартии «Бизнес Кыргызстана против коррупции» Внедрить передовые цифровые технологии в частном секторе для установления четких критериев определения тарифов в сфере естественных монополий и создания оптимальных условий для повышения прозрачности их предоставления Законодательно закрепить нормы о невозможности допуска юридических лиц, причастных к совершению коррупционных правонарушений, к участию в государственных закупках, тендерах, аукционах, и выдачу им государственных кредитов, субсидий, льгот по налогообложению Создать базу данных юридических лиц, причастных к коррупции, с систематическим обновлением и размещением в свободном доступе в целях реализации предыдущего пункта	Минимизированы основные причины и условия для возникновения коррупции в частном секторе	1. Создан механизм, повышающий прозрачность принятия решений, в том числе по определению тарифов на услуги и т.д. в частном секторе. 2. Увеличено количество субъектов предпринимательства, присоединившихся к «Хартии «Бизнес Кыргызстана против коррупции» на 200%. 3. Создана база данных недобросовестных юридических лиц, причастных к коррупционным правонарушениям, с введением в отношении них ограничений
17	**5. Повышение доверия к судебным, надзорным и правоохранительным органам и неотвратимость наказания за коррупционные преступления**				
	Обеспечение национальной системой правосудия справедливости и верховенства закона и свободы от коррупции		Обеспечить соблюдение принципа неотвратимости наказания за совершение коррупционных и должностных преступлений Обеспечить безупречность работы системы правосудия путем: 1) исключения коррупционных проявлений в деятельности судей, в том числе дискреционных полномочий при назначении наказания за коррупционные и должностные преступления; 2) ужесточения требований к кандидатам в судьи; 4) обеспечение прозрачности принятия всех судебных актов и обязательного их опубликования;		1. 100% досудебных производств, зарегистрированных по факту совершения коррупционных преступлений, направляются в суд.

	5. Сот, көзөмөл жана укук коргоо органдарына ишенимди жогорулатуу жана коррупциялык кылмыштар үчүн жазанын шексиздиги				
17	Улуттук сот адилеттиги системасы нын акыйкаттыкты жана мыйзамдуулукту камсыз кылуусу жана коррупциядан арылуусу. Сот, көзөмөл жана укук коргоо системаларынын жарандык коомдун жогорку деңгээлдеги ишеними жана колдоосу менен ар кандай таасирлерден толук көз карандысыздыгы	Сот, көзөмөл жана укук коргоо органдары тарабынан коррупциялык жана кызматтык кылмыштар үчүн шексиз жоопкерчиликке тартуу принцибинин сакталышы.	Коррупциялык жана кызматтык кылмыштарды жасагандыгы үчүн шексиз жазага тартууну камсыз кылуу	Коррупциялык же кызматтык кылмыштарды жасаган бардык мамлекеттик жана муниципалдык кызмат ордун ээлеген адамдар шексиз түрдө жазык жоопкерчилигине тартылууда жана катуу жазаланууда	1. Коррупциялык кылмышт фактысы боюнча катталг сотко чейинк өндүрүштөрдүн 100%ы сот жөнөтүлүүдө. 2. Өзгөчө оор коррупциялы кылмыш жасагандыгы үчү мамлекеттик жан муниципалдык кызмат орду ээлеген адамдын күнөөс далилденген со өндүрүштөрүнүн 100% боюнча эркинен ажырату жана мүлкүн конфискациялос менен гана байланышкан өкүмдөр чыгарылууда. 3. Күчүнө кирген соттордун чечимдеринин 100%ы аткарылууда. 4. Кыргыз Республикасынын Жогорку сотунун Пленуму туруктуу өткөрүлүп, колдонмолор жана методикалар чыгарылууда. 5. Республиканын бардык сот инстанцияларында сот иштери адамдык таасири жок автоматташтырылган система менен гана бөлүштүрүлүүдө. 6. Судьялыкка талапкерлерге квалификациялык талаптар күчөтүлгөн. 7. Коррупцияны алдын алуу максатында сот, көзөмөл жана укук коргоо органдарынын кызматкерлери үчүн жаңы чектөөлөр жана тыюу салуулар киргизилген,
			Сот адилеттиги системасынын ишинин кынтыксыздыгын төмөнкү жолдор аркылуу камсыз кылуу: 1) соттордун ишиндеги коррупциялык көрүнүштөрдү, анын ичинде коррупциялык жана кызматтык кылмыштар үчүн жаза дайындоодо дискрециялык ыйгарым укуктарын жоюу; 2) судьянын талапкерлерине талаптарды күчөтүү; 3) бардык сот актыларын кабыл алуунун ачыктыгы жана алардын милдеттүү түрдө жарыяланууcу; 4) мыйзамдуу күчүнө кирген сот чечимдеринин кынтыксыз, толук жана натыйжалуу аткарылышы; 5) кызматтык/коррупциялык кылмыштарды соттук кароо методикасын туруктуу өркүндөтүү жана жакшыртуу, анын ичинде Кыргыз Республикасынын Жогорку сотунун пленумдарын туруктуу өткөрүү, көрсөтүлгөн категориядагы кылмыштарды кароодогу тиешелүү колдонмолорду жана методикаларды чыгаруу		
			Сот өндүрүшүн жеңилдетүү жана анын оперативдүүлүгүн жогорулатуу максатында соттордун ишин толук автоматташтырууну аяктоо		
			Бардык соттук инстацияларда уруксатсыз кийлигишүүдөн жана жасалма манипуляциялардан корголгон, иштерди бөлүштүрүүнүн критерийлеринин жана параметрлеринин ачыктыгын камсыз кылуу, ошондой эле бөлүштүрүүнүн жыйынтыктары жөнүндө маалыматты милдеттүү түрдө жарыялоо менен сот иштерин автоматташтырылган бөлүштүрүү системасын киргизүү		
			Сот, көзөмөл жана укук коргоо органдарынын кызматкерлери тарабынан жазык сот процессине катышуучулардын укуктары менен эркиндиктерин бузуу тобокелдигине жол берген мүмкүн болгон боштуктарды жана коллизияларды жоюу боюнча оңдоолорду киргизүү максатында жазык жана жазык-процесстик мыйзамдарына талдоо жүргүзүү		
			Укук коргоо органдарынын кызматкерлеринин жана мамлекеттик жана муниципалдык кызматтарды ээлеген адамдардын арасындагы коррупцияны алдын алуу максатында Кыргыз Республикасынын мыйзам актыларында белгиленген чектөөлөрдү, тыюу салууларды жана милдеттерди кеңейтүү		
			Инсанды коргоого жана коомдук тартипти камсыз кылууга, коррупцияны жоюуга, укук коргоо органдарынын баркын калыбына келтирүүгө жана калктын аларга болгон ишенимин бекемдөөгө багытталган укук коргоо органдарынын системасын реформалоону аяктоо		

	Полная независимость судебной, надзорной и правоохранительной систем от любых влияний, с высоким уровнем доверия и поддержки гражданского сообщества	Соблюдение судебными, надзорными и правоохранительными органами принципа неотвратимости привлечения к ответственности за совершение коррупционных и должностных преступлений	5) неукоснительного, полного и эффективного исполнения вступивших в законную силу решений суда; 6) постоянного совершенствования и улучшения методики судебного рассмотрения должностных/коррупционных преступлений, в том числе посредством регулярного проведения пленумов Верховного суда Кыргызской Республики, издания соответствующих вестников и методик рассмотрения указанной категории преступлений;	Все лица, занимающие государственные и муниципальные должности, совершающие коррупционные или должностные преступления, неукоснительно привлекаются к уголовной ответственности и несут строгое наказание.	2. По 100% судебных производств, по которым доказана вина лиц, занимающих государственные и муниципальные должности в совершении особо тяжких коррупционных преступлений, выносятся приговоры, связанные исключительно с лишением свободы и конфискацией имущества. 3. 100% решений суда, вступивших в законную силу, своевременно исполняются. 4. Регулярно проводится Пленум Верховного суда Кыргызской Республики, издаются вестники и методики. 5. Во всех судебных инстанциях республики судебные дела распределяются исключительно автоматизированной системой с исключением влияния человеческого фактора. 6. Усилены квалификационные требования к кандидатам в судьи. 7. Внедрены новые ограничения и запреты для сотрудников судебных, надзорных и правоохранительных органов в целях предупреждения коррупции, установлены принципы меритократии в кадровой работе.
			Завершить полную автоматизацию деятельности судов, в целях упрощения судопроизводства и повышения его оперативности		
			Внедрить систему автоматизированного распределения судебных дел во всех судебных инстанциях, защищенную от несанкционированного вмешательства и искусственного манипулирования, с обеспечением открытости критериев и параметров распределения дел, а также обязательным опубликованием информации о результатах распределения		
			Проанализировать уголовное и уголовно-процессуальное законодательство в целях внесения в него поправок в части устранения возможных пробелов и коллизий, допускающих риски нарушения прав и свобод участников уголовного процесса со стороны сотрудников судебных, надзорных и правоохранительных органов		
			Расширить ограничения, запреты и обязанности, установленные законодательными актами Кыргызской Республики, в целях предупреждения коррупции среди сотрудников правоохранительных органов и лиц, замещающих государственные и муниципальные должности		
			Завершить реформирование системы правоохранительных органов, ориентированной на защиту личности и обеспечение общественного порядка, искоренение коррупции, восстановление авторитета и укрепление доверия народа к правоохранительным органам		
			Принять меры, направленные на: 1. смещение акцента в работе правоохранительных органов с выявления совершенных коррупционных преступлений на усиление их предупреждения и профилактику; 2. построение кадровой политики только на принципах меритократии, обязательности проведения конкурсного отбора на все должности, совершенствование процедур прохождения аттестации и ротации; 3. усиление работы служб внутренних расследований/внутренней безопасности по самоочищению правоохранительной системы от коррумпированных сотрудников, выявлению и устранению коррупционных схем; 4. ограничение различных действующих иммунитетов в отношении судей и сотрудников органов прокуратуры при подозрении в совершении коррупционных преступлений; 5. неукоснительное опубликование информации о проведенных служебных расследованиях в отношении работников судебных и надзорных органов и сотрудников правоохранительных органов		
			Законодательно определить перечень преступлений, которые относятся к коррупционным (статьи Уголовного кодекса Кыргызской Республики)		

			Төмөнкүлөргө багытталган чараларды кабыл алуу: 1) укук коргоо органдарынын ишинде жасалган коррупциялык кылмыштарды аныктоодон алардын алдын алуу жана профилактикалоо иштерин күчөтүүгө өтүү; 2) кадр саясатын меритократия принциптеринде гана жүргүзүү, бардык кызмат орундарына сынактык тандоо жүргүзүү, аттестация жана ротация жол-жоболорун өркүндөтүү; 3) укук коргоо системасын коррупциялашкан кызматкерлерден өзүн-өзү тазалоо, коррупциялык схемаларды аныктоо жана жоюу боюнча ички иликтөө/ички коопсуздук кызматтарынын ишин күчөтүү; 4) коррупциялык кылмыштарга шектелген учурларда судьяларга жана прокуратура органдарынын кызматкерлерине карата ар кандай кол тийбестиктерди чектөө; 5) сот, көзөмөл органдарынын жана укук коргоо органдарынын кызматкерлерине карата жүргүзүлгөн кызматтык териштирүүлөр жөнүндө маалыматтарды милдеттүү түрдө жарыялоо		кадрлар ишинде меритократия принциптери аныкталган. 8. Коррупцияга байланыштуу бардык укук бузуулардын так тизмеси (беренелери менен) белгиленген. 9. КР ЖКга төмөнкүлөр боюнча өңдөөлор киргизилген: – таасир этүү менен соодалашуу үчүн жоопкерчиликти белгилөө ж.б.; – “мыйзамсыз артыкчылык” деген түшүнүктү так аныктоо. 10. Саясий кызмат орундарын ээлеген же ээлеп турган кызматкерлердин, орун басарларынын алардын түздөн-түз кол алдындагы кызматчылары тарабынан далилденген коррупциялык кылмыштарды жасалгандыгы үчүн катаал тартип жоопкерчилигин белгилеген мыйзам кабыл алынган. 11. Сот органдарынын кызматкерлерине карата коррупциялык иштерди жасагандыгы үчүн сотко чейинки өндүрүштү жана кылмыш үстүндө кармоону каттоо жол-жоболору каралып чыккан. 12. Коррупциялык кылмыштарды жасагандарга мамлекеттик жарандык жана муниципалдык кызматтарды
	Өзгөчө оор кылмыштарга гана теңелген бардык коррупциялык кылмыштар үчүн жоопкерчиликти күчөтүү	Коррупциялык кылмыштарды жасагандыгы үчүн жоопкерчиликтин натыйжалуу системасын түзүү	Коррупцияга байланыштуу кылмыштардын тизмесин мыйзамдуу түрдө аныктоо (Кыргыз Республикасынын Жазык кодексинин беренелери)		
			Коомдук жана жеке секторлордогу коррупциялык кылмыштарды жасагандыгы үчүн жазык жоопкерчилигине тартыла турган субъекттердин чөйрөсүн кеңейтүү		
			Кыргыз Республикасынын Жазык кодексине коррупциялык кылмыштардын предмети катары “мыйзамсыз артыкчылык” деген так аныктаманы киргизүү		
			Коомдук сектордо таасир этүү менен соодалашуу, убада кабыл алуу, пара суроо, пара сунуштоо/убада берүү, сунуш/убада кабыл алуу, жеке өзү же ортомчу аркылуу пара суроо үчүн жазык жоопкерчилигин мыйзамдуу түрдө бекитүү		
			“Мамлекеттик жарандык кызмат жана муниципалдык кызмат жөнүндө” Кыргыз Республикасынын Мыйзамында жана Кыргыз Республикасынын Эмгек кодексинде кызматтык кылмыш жасагандыгы үчүн кызматтан бошотулган адамдардын, анын ичинде коррупция, мамлекеттик жана/же муниципалдык менчикти уурдоо менен байланышкан кылмыштар үчүн, ишенимди жоготкондугу боюнча, ошондой эле көрсөтүлгөн категориядагы укук бузуулар үчүн жазык жоопкерчилигинен реабилитациялабоочу негиздер менен бошотулган мамлекеттик жана муниципалдык кызмат ордун ээлеген адамдардын жумушка кайра келүү, мамлекеттик органдарына жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарына ишке орношуу мүмкүнчүлүгүн жоюу жоболорун мыйзамдуу түрдө бекитүү,		
			Мамлекеттик жана муниципалдык кызмат ордун ээлеген, саясий жана атайын кызмат орундарын ээлеген адамдар, анын ичинде алардын орун басарларынын алардын түздөн-түз кол алдындагы кызматчылары тарабынан далилденген коррупциялык кылмыштарды жасагандыгы үчүн милдеттүү түрдө терс негиздер боюнча кызматтан бошотуу түрүндө тартиптик жоопкерчиликке тартылуусу жөнүндө жоболорду мыйзам менен бекитүү		

	Ужесточение ответственности за все коррупционные преступления, которые будут отнесены только к особо тяжким преступлениям	Создание эффективной системы ответственности за совершение коррупционных преступлений	Расширить круг субъектов, которые подлежат привлечению к уголовной ответственности за совершение коррупционных преступлений в публичном и частном секторах		8. Установлен четкий перечень (постатейный) всех правонарушений, относящихся к коррупционным. 9. Внесены поправки в УК КР в части: – установления ответственности за торговлю влиянием и т.д.; – четкого определения понятия «неправомерное преимущество». 10. Принят закон, устанавливающий жесткую дисциплинарную ответственность лиц, занимающих или замещающих политические должности и их заместителей, в случае совершения их непосредственным подчиненным доказанного коррупционного преступления. 11. Пересмотрены процедурь регистрации досудебны производств и задержания поличным за совершени коррупционных проявлений отношении работнико судебных органов. 12. Внесены поправки законодательство в част запрета на заняти государственных муниципальных должносте при совершени коррупционных преступлений.
			Включить в Уголовный кодекс Кыргызской Республики четкое определение понятия «неправомерное преимущество» как предмета коррупционных преступлений		
			Законодательно закрепить уголовную ответственность за торговлю влиянием, принятие обещания, просьбу взятки в публичном секторе, предложение/обещание взятки, принятие предложения/обещания, просьбу взятки, лично или через посредника		
			Законодательно закрепить положения в Законе Кыргызской Республики «О государственной гражданской службе и муниципальной службе» и Трудовом кодексе Кыргызской Республики, исключающие возможность восстановления на работе, а также трудоустройства в государственные органы и органы местного самоуправления лиц, уволенных за совершение должностных преступлений, в том числе за преступления, связанные с коррупцией, хищением государственной и/или муниципальной собственности, и в связи с утратой доверия, а также лиц, занимающих государственные и муниципальные должности, освобожденных от уголовной ответственности по указанным категориям правонарушений по не реабилитирующим основаниям		
			Законодательно закрепить положения о том, что лица, занимающие государственные и муниципальные должности, политические и специальные должности, в том числе их заместители, в обязательном порядке несут дисциплинарную ответственность в виде освобождения от занимаемой должности по отрицательным основаниям за совершение их непосредственным подчиненным доказанного коррупционного преступления		
			Внести изменения в законодательство с целью ужесточения и отягчения наказания за совершение должностных и коррупционных преступлений, преступлений (в том числе в частном секторе), связанных с хищением государственной и/или муниципальной собственности в крупном и особо крупном размерах, в том числе предусматривающие обязательность назначения наказания в виде конфискации имущества, а также избрания меры пресечения в отношении лиц, совершивших преступления указанной категории, исключительно в виде заключения под стражу		
			Законодательно закрепить положения, предусматривающие применение наказания исключительно в виде лишения свободы в отношении лиц, совершивших особо тяжкие коррупционные преступления, за исключением случаев заключения соглашения о признании вины или сотрудничестве		
			Опубликовывать статистические отчеты и данные о применении конфискации по всем категориям коррупционных преступлений, а также фактах обращения в доход государства имущества, приобретенного на незаконные доходы		
			Повысить ответственность юридических лиц за коррупционные преступления с целью обеспечения эффективной и действенной ответственности согласно международным стандартам и передовым примерам практики, в том числе с установлением автономного характера такой ответственности		

			Кызматтык жана коррупциялык кылмыштарды, ири жана өзгөчө ири өлчөмдөгү мамлекеттик жана/же муниципалдык менчикти уурдоого байланышкан кылмыштарды (анын ичинде жеке сектордо) жасагандыгы үчүн жазаны катаалдаштыруу же күчөтүү максатында, анын ичинде мүлкүн конфискациялоо түрүндөгү жазаны милдеттүү түрдө дайындоону, ошондой эле ушул категориядагы кылмыштарды жасаган адамдарга карата камакка кармоо түрүндөгү гана бөгөт коюу чарасын тандоону камтыган өзгөртүүлөрдү мыйзамдарга киргизүү Күнөөсүн мойнуна алуу же кызматташуу келишими түзүлгөн учурларды кошпогондо, өзгөчө оор коррупциялык кылмыш жасаган адамдарга эркиндигинен ажыратуу түрүндөгү гана жазаны колдонууну камтыган жоболорду мыйзамдуу түрдө бекитүү Коррупциялык кылмыштардын бардык категориялары боюнча конфискациялоону колдонуу, ошондой эле мыйзамсыз кирешелерге алынган мүлктөрдү мамлекеттин кирешесине өндүрүү фактылары жөнүндө статистикалык отчетторду жана маалыматтарды жарыялоо Эл аралык стандарттарга жана алдыңкы тажрыйбаларга ылайык натыйжалуу жана иштиктүү жоопкерчиликти камсыз кылуу максатында юридикалык жактардын коррупциялык кылмыштар үчүн жоопкерчилигин жогорулатуу, анын ичинде мындай жоопкерчиликтин автономдуу мүнөзүн белгилөө Судьялар кеңешинин алдындагы Тартип комиссиясынын судьяны коррупциялык кылмыштарды жасагандыгы үчүн жоопкерчиликке тартууга макулдугун алуу талабын жокко чыгаруу		ээлөөгө өмүр бою тыюу салу жагынан мыйзамдар[г] ондоолор киргизилген. 13. Укук корго[о] органдарынын коррупциялашкан кызматкерлери кызматта[н] бошотулган, аларга карат[а] материалдар прокуратур[а] органдарына жиберилген. 14. Өздүк коопсуздук/ички иликтөө кызматтары тарабынан укук коргоо системасындагы коррупциялык схемаларды аныктоо жана жоюу боюнча иш туруктуу негизде аткарылууда. 15. Коррупциялык кылмыштардын бардык категориялары боюнча конфискациялоону колдонуу, ошондой эле мыйзамсыз кирешелерге алынган мүлктөрдү мамлекеттин кирешесине өндүрүү фактылары жөнүндө статистикалык отчеттор жана маалыматтар туруктуу негизде жарыяланууда.
	6. Саясий коррупцияны болтурбоо				
18	Саясий партияларды каржылоодо коррупциялык тобокелдиктерди жоюу, алардын ишине коомдук контролду күчөтүү	"Саясий партиялар жөнүндө" Кыргыз Республикасынын Мыйзамын натыйжалуу ишке ашыруу	Коррупциогендик факторлорду, коллизияларды жана боштуктарды жоюу максатында бүткүл шайлоо мыйзамдарына антикоррупциялык экспертиза жүргүзүү Бардык саясий институттарга карата ачыктык талаптарын жогорулатуу, шайлоочуларды сатып алуу менен байланышкан шайлоо мыйзамдарын бузгандыгы үчүн жоопкерчиликти күчөтүү. Бардык саясий коррупциялык көрүнүштөрдү минимизациялоо Саясий партиялардын алынган кирешелер/чыгымдар жана бардык финансылык мүнөздөгү милдеттенмелер, анын ичинде партиянын ишин каржылоого финансылык салым кошкон адамдар жөнүндө толук камтылган маалыматтарды жалпыга маалымдоо каражаттарына жарыялоо аркылуу өлкөнүн калкынын алдында системалуу түрдө өз отчетторун берүүсү	Шайлоо өнөктүгү мүмкүн болушунча ачык-айкын өткөрүлүп, элдин саясий партияларга, шайлоолорго жана референдумдарга ишеними жогорулаган	1. "Саясий партиялар жөнүндө" Кыргыз Республикасынын Мыйзамына шайлоо өнөктүгүн өткөрүүдө жана саясий партиялардын ишмердүүлүгүндө партиялардын каржылоо, чыгымдары жана кирешелери, аларды жалпыга маалымдоо каражаттарына жарыялоо ж.б.

			Отменить требования получения согласия Дисциплинарной комиссии при Совете судей на привлечение судьи к уголовной ответственности за совершение коррупционных преступлений		13. Коррумпированные сотрудники правоохранительных органов уволены со службы, материалы в отношении них направляются в органы прокуратуры. 14. Службами собственной безопасности/внутренних расследований на постоянной основе проводится работа по выявлению и пресечению коррупционных схем в правоохранительной системе. 15. Статистические отчеты и данные о применении конфискации по всем категориям коррупционных преступлений, а также фактах обращения в доход государства имущества, приобретенного на незаконные доходы, публикуются на постоянной основе
	6. Предотвращение политической коррупции				
18	Устранение коррупциогенных рисков при финансировании политических партий, усиление общественного контроля за их деятельностью	Эффективная реализация Закона Кыргызской Республики «О политических партиях»	Провести антикоррупционную экспертизу всего избирательного законодательства с целью устранения коррупциогенных факторов, коллизий и пробелов Повысить ко всем политическим институтам требования прозрачности, ужесточения ответственности за нарушения избирательного законодательства, связанные с подкупом избирателей. Минимизировать все проявления политической коррупции Политическим партиям систематически предоставлять свои отчеты перед населением страны путем опубликования в средствах массовой информации, которые обязательно включают в себя полную информацию о полученных доходах/расходах и всех обязательствах финансового характера, в том числе сведения о лицах, внесших финансовый вклад в деятельность партии Создать действенные механизмы, направленные на: 1) мониторинг соблюдения Закона Кыргызской Республики «О политических партиях», в части их финансирования; 2) выявление и досудебное расследование нарушений Закона Кыргызской Республики «О политических партиях» с последующим привлечением виновных лиц к соответствующей ответственности	Избирательные кампании проводятся максимально прозрачно, повышено доверие населения к политическим партиям, проводимым выборам и референдумам	1. Разработаны подзаконные акты к Закону Кыргызской Республики «О политических партиях», доступно и всесторонне регламентирующих все процессы по финансированию, расходам и доходам партий, их опубликование в СМИ и т.д. при проведении избирательных кампаний и в деятельности политических партий. 2. Создана эффективная система мониторинга к указанному Закону.

			Төмөнкүлөргө багытталган иштиктүү механизмдерди түзүү: 1) "Саясий партиялар жөнүндө" Кыргыз Республикасынын Мыйзамынын аларды каржылоо бөлүгүнүн сакталышына мониторинг жүргүзүү; 2) "Саясий партиялар жөнүндө" Кыргыз Республикасынын Мыйзамынын бузулушун аныктоо жана андан ары күнөөлүү адамдарды тиешелүү жоопкерчиликке тартуу менен сотко чейинки өндүрүш иштерин жүргүзүү		боюнча бардык процесстерин ачык жана ар тараптуу жөнгө салган мыйзам алдындагы актыларды иштелип чыккан. 2. Көрсөтүлгөн мыйзамга мониторинг жүргүзүү боюнча натыйжалуу система түзүлгөн. 3. Ушул мыйзамды бузган жактардын 100%ы тиешелүү жоопкерчиликке тартылууда. 4. Шайлоо мыйзамдарына антикоррупциялык экспертиза жүргүзүлгөн
7. Эл аралык антикоррупциялык программаларды ишке ашыруу жана коррупцияга каршы аракеттенүү боюнча иш-чараларды каржылоо					
19	Дүйнө өлкөлөрүндөгү коррупциянын деңгээли боюнча негизги рейтингдердеги позицияны жакшыртуу	Коррупцияга каршы аракеттенүү маселелери боюнча эл аралык кызматташууну өнүктүрүү	Антикоррупциялык эл аралык иш-чараларды жүргүзүү тажрыйбасын улантуу жана авторитеттүү эл аралык уюмдарга катышуу	Антикоррупциялык программаларды жана иш-чараларды жүзөгө ашыруу эл аралык деңгээлде натыйжалуу деп таанылган	Кыргыз Республикасы 2024-жылга карата Transparency International жарыялоочу "ККИ" боюнча алдыңкы 100 өлкөнүн катарына кирген
20	Антикоррупциялык чараларды өз убагында жана толук каржылоону камсыз кылуу	Мамлекеттик ресурстарды колдонуу. Эл аралык донордук колдоону тартуу. Коомдун ресурстарын мобилизациялоо	Антикоррупциялык иш-чараларды, ошондой эле укуктук агартуу, ак ниеттүү кызмат өтөөнү пропагандалоо жана мамлекеттик органдардагы жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарындагы жана коомдогу бардык коррупциялык көрүнүштөрдү жокко чыгаруу боюнча иш-чараларды натыйжалуу ишке ашыруу максатында аларды каржылоону толук камсыз кылуу	Антикоррупциялык мыйзамдарда каралган иш-чаралар тийиштүү деңгээлде каржыланууда, бул алардын натыйжалуу жүзөгө ашырылышына шарт түзүүдө	1. КР мыйзамдарында каралган антикоррупциялык иш-чараларды жүзөгө ашыруу үчүн бюджет түзүлгөн. 2. Бюджет 95-100%га аткарылган

					3. 100% лиц, допустивших нарушение данного закона, привлекаются к соответствующей ответственности. 4. Проведена антикоррупционная экспертиза избирательного законодательства
7. Реализация международных антикоррупционных программ и финансирование мероприятий по противодействию коррупции					
19	Улучшение позиций в основных рейтингах стран мира по уровню коррупции	Развитие международного сотрудничества по вопросам противодействия коррупции	Продолжить практику проведения международных антикоррупционных мероприятий и участвовать в авторитетных международных организациях	Реализация антикоррупционных программ и мероприятий признана эффективной на международном уровне	Кыргызская Республика к 2024 году вошла в топ-100 стран по «ИВК», опубликовываемому Transparency International
20	Своевременное и полное финансовое обеспечение антикоррупционных мероприятий	Использование государственных ресурсов Привлечение международной донорской поддержки Мобилизация ресурсов общества	Обеспечить полное финансирование антикоррупционных мероприятий, а также мероприятий по правовому просвещению, пропаганде добросовестной службы и неприятию любых коррупционных проявлений в государственных органах и органах местного самоуправления и в обществе для их эффективной реализации	Мероприятия, предусмотренные в антикоррупционном законодательстве, финансируются на должном уровне, что позволяет их эффективно реализовывать	1. Составлен бюджет для реализации антикоррупционных мероприятий, предусмотренных законодательством КР. 2. Бюджет исполнен на 95-100 %